

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00167

DURKH LOYTERE KVALN

Malka Lee

Permanent preservation of this book was made possible by

Robert E. & Claire B. Smith

in memory of

their parents, Harry & Rose Boorstein and Charles & Sadye Smith

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מלכה לי

דורך לויטערע קוואלן

אי קוואלן פארלאג

ניו-יארק, 1950

דאס בוך איז דערשינען מיט דער הילף פון מאניא גערשאַנאַוויטש
און די „לייען-קרייזן“ צום אַנדענק פון דעם פּריציפּיק פּאַרשמאַרבענעם
שמעון גערשאַנאַוויטש פון שיקאַגע

MALKE LEE — DURCH LOITERE QUALN

Published by
YIDDISHER KULTUR FARBAND (YKUF)
189 Second Avenue, New York 3, N. Y.

Copyright, 1950, by
YIDDISHER KULTUR FARBAND (YKUF)
New York, N. Y.

Printed in U.S.A. by
Shoulson Press, Inc., 227 W. 17th St., New York 11, N. Y.

יידיש וואָרט

יידיש וואָרט : געזאַנג פון מיין לעבן,
דו האַסט מיך אין חושך געטרייסט,
דיין ליכט אויף פינצטערע וועגן
האַסט מיך פון צער אויסגעלייזט.

האַסט מיט גלויבן מיין וועזן געצונדן,
ביסט געווען די גאַלדענע לייטער.
ווען דורך חושך געברענט מיינע וואונדן
צו שטייגן און קלעטערן ווייטער.

צו דיין ליכט האָב איך זיך געצויגן,
דיין וואָרט געווען מיין באַגלייטער.
צום חלום פון רעגנבויגן,
אויף אַ שטראַליקער זוניקער לייטער.

יידיש וואָרט געברענט אינם שייטער,
קיין פייער קאָן דיך פאַרצערן.
זאַלסט זיין אויך מיין לעצטער באַגלייטער
ווי אַ מאַמעס ערלעכע טרערן...

4.

וועלט גיב מיין מאמען מיר צוריק

איך וועל קומען צו דיר, מיין מאמע,
איך וועל צוריקקומען אהיים.
דורך די וויסטע חורבות אלע,
איך וועל אויפזוכן דיין געביין.

איך וועל קומען צו יעדן בערגל
צופאלן צו יעדן שטיין.
איך וועל פרעגן יעדעם גרעזל:
האט ווער מיין מאמען דא געווען?

איך וועל גיין צום וואלד דעם גרינעם,
און פרעגן ביי יעדן בוים:
העלפט מיין מאמען מיר געפינען,
אויף יעדן צווייג עס בליט איר טרוים.

איך וועל וואנדערן דורך חורבות וויסטע,
אנקלאפן אין יעדער היים.
איך וועל פרעגן שכנים קריסטן:
איז מיין מאמע אפשר דא געווען?

איך וועל פרעגן ביי די זקנים,
האט זי א צייכן דא פארקריצט?
ענטפערט מיר גוטע שכנים:
האט זי ווער פון טויט באשיצט?

איך וועל פרעגן ביי די הימלען-שטערן
האט ווער פארנומען איר געוויין?
אפשר וועלן זיי מיר אומקערן
איר הייליק ליכטיק געביין...

אפשר וועט די נאכט דערציילן,
אין גסיסה וואס זי האט געטראכט.
אין די גריבער פון די היילן
האט ווער איר טויטן שלאג באוואכט?

וועלט דערמאן אין טאג פון פרידן
קוק צו מיין צער אין פעלקער זיג,
מאך לעבעדיק די קדושים יידן
גיב מיין מאמען מיר צוריק!

אויפן חורבן פון מיין היים

עס האבן נאצי-קאניבאלן,
דייטשע מערדער און וואנדאלן,
מיין היים, מיין שטאָט פארברענט;
מיין היים, וואו איך בין געבוירן
האָב איך אויף אייביק אָנגעוואוירן —
מיין הויזגעזינד פארלענדט.

מיין היים, מיט יונגען ווי טאָפּאלן
מיט מיידלעך — פאלמעס אויסגעמאלן.
מיט יידן — דעמבעס אלט.
א דור לעבט אויס זיינע יאָרן —
מיין דור איז אָפּגעמעקט געוואָרן
פארשניטן ווי אַ וואַלד ...

עס האָט מיין היים געצוויט מיט בליטן,
איך האָב געבליט מיט זיי אינמיטן —
מיין היים איז וויסט און הויל.
אין מיין געזינד געווען דער שורש,
איצט בין איך פון אַש דער יודש —
צו ירשנען דאָס גרויל ...

מיין הימל איז געווען דער שענסטער
ער האָט געבלויט אין יעדן פענצטער
אין יעדן טייך ער האָט געשפילט ...
און וואו איך האָב ניט געוואָגלט
האָט זיין ליכט אין מיר געלאָגלט,
און איצט איז אַליץ פארשטילט.

מיין טייכעלע פלעגט נאכטיק זינגען,
מיט שמערן גלעקלעך טייכיק קלינגען
פארוויגן היים אין זיסן קלאנג:
איך האָב דאָס שמערן-גאַלד געקליבן
אין חלום לידער געשריבן
לידער פון געזאַנג ...

זון, און שטערן פארלעשט די אויגן,
איך בין איצט א ווערבע געבויגן,
עס וויינט מיין גוף.
מיין הארץ און אויג ווי פולע ימען,
איך קאן דעם צער ניט פארצאמען;
וועלט, פארנעם מיין רוף!

איך וויל מיין יאמער-קול צעשאלן,
וואו זייט איר אלע טריבונאלן,
אין טאג פון זיג?
אין מיין שטאט מען האט געטריבן,
קינדער, מאמעס, אלטע יידן —
זיי מיט גאז דערשטיקט.

ווי קאן איך זינגען פון נצחון?
איך וויל דיך וועלט היינט פלוכן, פלוכן,
פארוואס זיי זיינען טויט?
אויף דיינע פעלדער מאסן גלידער,
עס וואקסן מענטשן-קעפ פון גריבער,
אין הייפטלעך גרינעם קרויט ...

עס איז מיין בראך, מיין בראך דער גרעסטער,
מיינע ברידער, מיין קליינע שוועסטער,
מיין שוועסטער צארט און בלאס.
מען האט געפירט זיי אויף טויטן-רעלסן,
קיין טרעבלינקע און קיין בעלזן,
אין די גאזן אויוונס זיי פארגאזט.

מען האט געפירט זיי ווי די לאמען,
צווישן זיי מיין טאטע-מאמען,
זייערע קינדער, אייניקלעך אין ריי ...
דורך גולנישע מארד-מדינות,
און איך האב דא געקלאגט אין „קינות —
ניט פארברענט געווארן מיט זיי“ ...

בין איך געבליבן צו באוויינען:
א מענטשן, באקלאגט מיט מיר, אינאיינעם,

מיין בלוט, מיין פלייש, מיין ביין!
צו וועמען זאל איך רופן, בעטן?
מיין היים איז אש, און בערג סקעלעטן —
א, וויין, מיין לעבן, וויין.

עס רייסט דער שמורם כוים און בלעטער,
די וואַרצלען בלייבן ניט צעשמעטערט,
דער פויגל קומט צוריק צום נעסט.
צו וועמען וועל איך ווידער קומען
אין מיין היים בית עולם שטומען? —
מיין ערד מיט טויט פארפרעסט.

עס האָבן אַבות דורך דורות יארן,
אַפּגעהיט אין פאַרכט די קברים,
מיט מצבות אין שטילן פריד,
ווינטן איבער אלע ימען,
ברענגט דאָס אש מיר פון מיין מאַמען —
וויי צו מיר, פון שניטערס שניט...

ברענגט צו מיר די לעצטע ווערטער,
פאַרגאַזט אין האַלז און ניט דערהערטע,
איר לעצטן כאַרכלדיקן קלאַנג.
עס זאל איר טויט ניט זיין פאַרשוויגן,
עס קאָן ניט אַפּשטאַרבן אַ ניגון —
זי לעבט אין וועלטס געזאַנג.

זי לעבט מיין מאַמע, זי איז ניט פאַרטיליקט,
איר קול וועבט זיך אין יעדן פּרילינג,
אין דער ברכה פון ערליך ברויט.
אין דער בענטשונג פון שבת טישן
אין די אויגן פלעמלעך פון געוויסן —
מיין מאַמע איז ניט טויט...

זי לעבט מיין מאַמע, אין קרעכץ פון יעדנס זאַרגן,
זי לעבט מיין מאַמע, אין וואַרעמען „גוט מאַרגן“
אין יעדן ערליכן געזיכט...
אין דער צניעות פון יעדער כלה

פון אלע מאמעס — זי איז די מאמע,
און לויכט דורך שבתדיקע ליכט...

ווען די זון גייט אויף אין מארגן,
איך זע איר ליכטיקייט פארבארגן,
פון אש, איר פנים אויפגעהעלט.
איך רוף אויס „מאמע“ פון דער נידער:
מאך גאנץ צוריק מיינע גלידער
מאמע פון דער וועלט!

איך צינד מיין טרויער, ווי יארצייט ליכטער,
נאך אייך מארטירער הייליקע געזיכטער —
יארצייט-ליכט נאך מיין היים.
ווי די קדושים איר זייט געשטארבן,
מיט אייך וועט לויכטן אונדזער מארגן —
איר וועט קיינמאל ניט פארגיין...

ווי דער פעניקס פון די שטויבן,
פון אש זיך ווידער אויפגעהויבן,
אזוי וועט איר אויפגיין:
פון די אויוונס, פון די פלאמען,
פון דריטן חורבן אויפגעשטאנען —
מיין פאלק וועט ניט פארגיין! ...

דו, מיין קינד, דו וועסט מיך ארבן;
א פאלק דארף לעבן, און ניט שטארבן —
איך שרייב פאר דיר דאס ליד.
דו זאלסט דעם פאדעם ווייטער שפינען,
מיין פאלק זאל וואקסן און זאל גרינען —
געדענק דו ביסט א ייד!

דו, מיין קינד — פון שטאם א צווייגל,
פאר מיין דור דו זאלסט, ניט שוויגן —
געדענק די נאצי-שלאנג!
אונדזער פאלק וועט זיך צעצווייגן,
מיט נייער גבורה ווידער שטייגן —
אין זיין העלדן גאנג

דאַרט וואו איך בין געבוירן

ווער קאן דעם בראך באנעמען,
באנעמען אָט די שעה?
געווען אַ שטאַט מיט נעמען
און קיינער מער ניטאָ.

געווען אַ שטאַט מיט מענטשן
מענטשן אויף דער וואַר
וואו זיינען יענע מענטשן —
יידן פון מיין דור?

מיר דאַכט געווען ערשט נעכטן,
איך בין צום באַן אַוועק,
הענט אין הענט זיך פלעכטן,
זיי גריסן מיך אין וועג.

מיט בריוועלעך און בלומען,
די גאַנצע שטאַט גייט מיט
די אַלע מענטשן שטומען,
נאַכן שחיטה-שניט.

ניטאָ דאַרט מער קיין שטיכער,
בראָך, און ציגל-ליים.
לידער, מיינע לידער —
ניטאָ דאַרט מער מיין היים!

ניטאָ דאַרט מער קיין יידן
די היימען און די מערק
אויף אַלע וועגן ליגן,
קברים טויטע בערג!

דאַרט וואו איך בין געבוירן
די שטאַט איז אַפגעווישט;
עס קומען מער קיין פויערים
וואו איז מיין מאנאסטרישטיש?

ניטאָ דאַרט מער קיין קינדער,
עס הויערט בלויז דער טויט.

אויף וויסמע חורבות פלינדער,
דער בלויער הימל, בלויט.

וואו זיינען מיינע טאָלן,
דאָס פעלד פון זאָנגען-גאַלד ?
די אורצלטע טאַפּאַלן,
וואָס איך האָב אויסגעמאַלט.

בעריאַזעס ווי זשיראַפן,
מיט העלזער שלאַנק און הויך,
און בוימער ווי די אָפּן,
באוואַקסן ביזן בויך.

ניטאָ דאָרט מער דער רינגפלאַץ,
פון מויערן אָן אַ צאַל,
אינמיטן ווי אַ זון-טאַץ,
דער הימל בלוי קרישטאַל ...

אַ הימל מיינער, בלויער,
אַ הימל, פון מיין היים.
בלוי אַוים מיין שמילן טרויער,
געבליבן ביסט אַליין !

בינאַכט קום מיט די שטערן,
זוך אַוים דאָס הויפל מיין.
וואָס ליגט באַדעקט מיט שווערן
קדושדיק געביין.

אַ הימל מיינער בלויער,
דעק צו מיט בלויען שיכט,
מיין שמעטלע פון טרויער,
צינד אָן די שטערן ליכט.

אַ יאַרצייט יעדער שטערן,
פאַר יעדן קדוש מיין.
באַלויכט מיט מיינע טרערן,
מיין אָפּגעמעקטע היים ...

ליכטיקע כלות

יונג ליכטיקע טעכטער פון יידישן שטאם,
אויף אן אָפּענעם וואָגן, די פּערד אין געשפּאַן.

די קליידער צעפליקט, עס בלוטיקט די הויט;
יידישע טעכטער פירט מען צום טויט.

די רוצחים באַפּוילן מיט שענדלעכע הענט,
זיי נאַקעט צו פירן צום אויוון וואָס ברענט.

פאַר מערדערשע בליקן צום המון געווענדט,
יונג ליכטיקע כלות — די לייבער פאַרשעמט.

ס'איז פּרילינג אין שטעטל, מיט בליטן די וועלט,
די יידישע טעכטער עס וואַרפט זיי אין קעלט.

זיי האַבן קיין פּחד פאַר שמיץ און פאַר קלעפּ,
עס שלאַגט זיי אַ פּראַסט — לייב איז אַנטפּלעקט.

דאָס מיידלשע לייב פון מאַמעס געהיט,
פאַרן ווילדן המון צום וואָגן געשמידט.

טראַגט איינע אַ טיכל אויף וואַונדיקן קאַפּ,
רייסט זי דאָס טיכל מיט אימפּעט אַראַפּ.

פאַרדעקט זיך דאָס לייב, ניט ווערן צו שאַנד,
איר פנים אַ פייערדיקע זון ווען זי פּלאַמט.

די מיידלעך זיי בויען געפייניקטע קעפּ,
פאַרדעקן דאָס לייב מיט אייגענע צעפּ.

זיי האַבן קיין מורא פאַר טויט און פאַר פיין,
דאָס מיידלש לייב פאַרשעמט זאָל ניט זיין.

א הימל ריים אפ דיין הימלישע דעק,
פארשעם ניט די מעכטער, זייער קערפער פארדעק!

א פערדעלעך פלינקע יאגט זיך געשווינד,
מאכט אן א שטויב דעם שונא פארבלינדט!

א הימל, פארהויך א טומאן, פארנעפל די לופט,
פארקויל די זון אויף קידוש-הגוף!

צו די רוצחים!

ניט קיין בוים פאר א תליה צום הענגען,
ניט קיין שמריק געפלאַכטן פון הענט.
עס זאלן אייך שטיינער ניט שענקען,
פאר קדושים וואָס איר האָט פארלענדט.

ניט קיין שומר צום טויט זאל אייך פירן:
א יידיש קינד זאל אייך רופן אין שרעק,
דאָס קול — אייער בלוט זאל פארפירן —
און באַגלייטן אייער לעצטן וועג.

קיין קבר זאל אייער געביין פארדעקן,
ווייל ערד איז מוטערליך גוט;
עס קאָן טויט ניט די מעשים פארמעקן,
פון מענטשלעך פארגאַסענעם בלוט...

אויך טויט זאל פון אייך זיך אַפקערן,
ווייל טויט איז פון גרוילן דער סוף.
איר זאלט הענגען אויפן בראַך דעם שווערן,
פון אייערע פארברעכנס און שטראַף! ...

איר זאלט הענגען אין „רייך“ אויסגעבויםן,
ניט קאַנען די אויגן פארשליסן.
איר זאלט שטאַרבן זעקס מיליאָן טויטן
און הענגען אויף דייטשלאַנדס געוויסן!

עלף רוצחים זייגען הינגעריכטעט געוואָרן
אַקטאָבער 16, 1946.

אלמנה

זי קוקט צום ראנד פון לבנה
מיט אויפגעהויבענע הענט.
פון וועלט די לעצטע אלמנה,
צען פינגער ווי ליכט צעברענט.

זי שטייט מיט צוויי פלאמיקע אויגן,
און ציילט דעם חורבן ארום.
לבנה אין א בלוטיקן בויגן,
קוקט אויף איר שטום.

זי ציילט, און קאָן ניט אָפּציילן,
מיליאָנען גופים אין גרויל.
זי קאָן ניט די קדושים צעטיילן,
זי שטומט מיט פאַרשלאָסענעם מויל.

זי ציילט, און ציילט יעדן קרבן,
עס בלענדט אין איר בליק אַ מיראַזש.
ערד נעמט צום הימל זיך האַרבן,
אַ מזבח פון מענטשלעכן אַש.

לבנה נעמט פלאמיקער ברענען,
זי זעט אין לבנה אַ שווערד.
נישט אין הימל ברענט דער גיהנום.
דער גיהנום פלאמט אויף דער ערד.

זי שטייט די לעצטע אלמנה,
פון הימל און ערד פאַרשעמט.
זי קוקט אויפן שאַרף פון לבנה,
ווי צען ליכט, די באַפינגערמע הענט.

דער פאַרזשאַווערטער שליסל

איך האָב געזען אַ שליסל פון זשאַווער,
אַ שליסל פון אַ פאַרשלאָסענער טיר.
אַ שליסל וואָס קומט פון גאַז-קאַמער,
מיט בלוט און מיט זשאַווער געשוויר.

אַ פרוי האָט אים אין קאַמער באַהאַלטן,
צווישן די טויטע וועגט אין געהיים.
די האַנט וואָס האָט אים געהאַלטן,
פאַרשמאַלצן אין „זייף“ איר געביין...

געבליבן איז לעבן דער שליסל,
ער זוכט די טיר פון זיין היים.
ער זוכט אַ מענטשלעך געוויסן,
וואָס זאָל אַ שליסל פאַרשמיין.

אויפּשליסן דער וועלט די אויגן,
דערציילן ווי מיט אַ לעבעדיק מויל.
ער האָט בלוט אין זיך איינגעזויגן,
פון פחד, גסיסה און גרויל...

איך האָב געזען אַ שליסל אַ קרומען,
מיט זשאַווער ווי אַ בלוטיק געשוויר.
אַ שליסל אָן אַ נאַמען —
זוכט דעם שלאָס פון זיין טיר...

מיין ברודער בנימען

ברודער, מיין ברודער, ברודער בנימען,
זאל ווערן פאראייביקט אין ליד כאַטש דיין נאַמען.

ביסט געווען לענינס תלמיד, א זון פון דער נידער,
א גליד פון די ערלעך-געפייניקטע ברידער.

האַט דיך דער שונא געקאָוועט אין קייטן, אין קלאַמען,
אין פראַסט דיך געברענט מיט גהנימשע פלאַמען.

דיין קערפער מיט שניטן, מיט אַפענע וואונדן,
א טיפּוס-באַפּלעקטער דיין הויט דיר געשונדן.

אין פראַסטיקן מאַרש — פון רוצחים געטריבן,
דיין הייליק בלוט אין שניי ליגט פאַרשריבן.

וואו דיין געביין פאַרשוואונדן אין שנייען,
זאל דאַרט די ערד זיך קאַרטשן אין ווייען.

וואָס איז געבליבן פון דיין ליכטיקן נאַמען,
אין בראַך פון מיין פאַלק — מיין ברודער בנימען...

אַן אַרונדל פֿון בילדער

אַ נאַנטע מיינע, הייליקע,
וואָס איז מיר דען פאַרבליבן?
אַן אַרונדל פֿון מייערע בריוו,
פֿון אייך צו מיר געשריבן.

איך עפֿן אויף דאָס אַרונדל,
די הייליקע דאָרט וואוינען.
אַפּגעמעקט אויף אייביק שוין —
פֿון הימלערס האַנט — אין פּוילן.

איך עפֿן אויף דאָס אַרונדל,
צוויי אויגן בלויע קלאָרן,
מיין שוועסטער שרייבט : שלומהלע
איז זיבן יאָר געוואָרן.

איך קוק זיך איין אין שלומהלען,
זע, דעם זיידנס פנים.
איך קוק אין שלומהס אויגעלעך,
זיי מאַנען, מאַנען, מאַנען...

טויזנט מאַל שוין דורכגעליינט,
עס איז הייליק יעדע שורה.
איך ברענג די נאַנטע יעדעס מאַל,
אין האַרץ ביי זיך צו קבורה.

וויי, וואָס איז געבליבן מיר,
פֿון מאַמע, מאַמע, קינדער.
ווערטער שטומע אויף פאַפּיר —
אַן אַרונדל פֿון בילדער...

א וויסער שניי

א וויסער שניי איז געקומען היינט צופארן,
מיט א גאלדן שליטעלע פון מיינע קינדער יארן.

א דעכעלע מיט ווייסן שניי באלאדן,
א פענצטערל מיט אייז-בוימער באמאלן.

א טייכעלע מיט דימענט פראסט געפרארן,
א וויסער הלום לאנג שוין לאנג פארלארן.

א וועלדעלע מיט זילבערנע בעריאזן,
א סטעזשקעלע פון שווארצע טריט פארלאזן.

א וויסער בארג, און קינדערלעך זיך פרייען,
ווי קאנדל-צוקער לעקן ווייסע שנייען.

א גאלדן שליטעלע אין א וועלט פון זילבער,
אויפן שליטעלע אָננעפעלצטע קינדער.

און יידעלעך מיט זילבער בערד און פאות,
און באבעלעך מיט זילבערנע מטבעות.

און זיידעלעך מיט שניי אויף ווייסע האַרבעס,
און טאטעלעך מיט ווייץ אין זייערע טאַרבעס.

און פערדעלעך ווי אַדלער ווייסע שוועבן,
אויף סאַמעט-שניי פון אויסגעשטראַלמע וועגן.

און מאַמעלעך פרומינקע און שמילע —
מיין שמעטעלע — א טרויעריקע מגילה.

א גאלדן שליטעלע אויף וואַלקנס ווייסע.
אַמאַל, אַמאַל, איז געווען אַ מעשה.

א גאלדן שליטעלע פון אַ היים אַ ווייטער —
מיין היים — אַ פאַרברענטער שייטער ...

די באַן זי פליט מיט אַ גרויס געפילדער,
שמעפט אַ ליד אויף ווייסן שניי פון זילבער ...

דער לעצטער פון אַ שטאַט

איך האָב היינט געלייענט אַ בריוו פון אַ יידן,
דער לעצטער פון אַ גאַנצער עדה פאַרבליבן.

וואו האָב איך גענומען כוח עם צו לייענען,
די בלומיקע אותיות פון אַ קדוש פון „איינעם“?

אין אַ חזיר-שטאַל האָט אים אַ פויער באַהאַלטן,
צווישן חזירים דאָס לעבן דערהאַלטן.

עם האָבן חזירים געדרייט זייערע שנקן,
פאַרשרינגן זיין נפש מיט אַ חזיריש מרוקן.

נישט מענטש און ניט חזיר — אַ נייער מין וואָרעם,
ליגט איינגעבייגלט אין אַ חזירשער נאַרע.

דערנידריקטער מענטש — טריפהנער צופאַל
צו הויזן מיט חזירים אין בלאַטיקן אַפּפאַל!

די זון ניט געזען — דאָס מאַגליכט פאַרגעסן,
פון ערגעץ אַ זונשטראַל — ווי אַ חלפדיק מעסער.

מאַלפיש באַוואַקסן, אין אומצוכט געלעגן,
צו ראַטעווען דאָס לעצטע נאַקעטע לעבן.

איצט שפּאַנט ער צווישן חורבות און קברים,
טראַגט אויף זיין לייב איובס יסורים.

צוויי יאָר אַ מקעלעט פון מענטשלעכע ביינער,
ער זאַל בלייבן דער לעצטער, דער „איינער“.

א ייד איז געבוירן

אין א גרוב מיט געשאסענע מענטשן אין גרויל,
איז א מאמע געלעגן, אין איר ארעם א קויל.
איינער אויף איינעם איז געפאלן אין גרוב,
האלב ניט דערשטאכן אין גיהנום אראפ.
ווי הימל זאל פאלן, אראפ צו דער ערד,
האבן העלדזער געגוססט — און זי האט געהערט :
דעם סוף פון דער וועלט — די זון לעשט זיך אויס,
דורך בלוט און דורך מארד א פאלק גייט דא אויס ...

קינדער אין מאמישע ארעמס פארקלעמט,
דורכגעלעכערט פארגליווערט אין הענט.
ווי א חיה זי האט זיך פון קבר באפרייט,
צוגעפויוועט צו א בוים אין א זייט.
מיט ווארצלען געשלענגלט טיף אינם גרונט,
האט די קארע פון איר האנט געזויגן די וואונד.
אין שאטן פון בוים האט זי דערפילט,
אויף גיפטיקער ערד געבערט זי א קינד.

פון ווייטן דער קבר מיט פייער און בלוט,
האט זיך געהויבן ארויף און אראפ.
א געשוואלענער בארג בלוטיק און שווארץ,
האט זיך געהויבן ווי א לעבעדיק הארץ.
צווישן כארכל פון פיין, צווישן פייער און רויך,
ווי צוואנגען געשטאכן די געדערים אין בויך.
צווישן יאמער און טויט אויף געשאכטענעם פעלד,
איז געבוירן געווארן א ייד אויף דער וועלט ...

די מאמע טראגט אייביק די גיפטיקע וואונד,
דאס קינד צו להכעים וואקסט שיין און געזונט.
שמשונס קרויזן ער טראגט אין די האר.
משהם ליכט — פאר זיין געפייניקטן דור.
עמוס קלוגשאפט — לויכט אין זיין אויג.
געבוירן אויף הורבות — שטארקער פון טויט,
אין גרויליקן דור — פון מענטשלעכן שניט,
א קינד איז געבוירן — זיין נאמען איז ייד !

א פארלורענער ניגון

אין געמאָ איז שטיל. עס שווייגן די שטיינער,
פון קעמפער עס רויכערט דאָס אַש און די ביינער.

די ערד פון בית-עולם מיט בלוט דורכגעקנאַטן,
עס הויבט זיך פון קבר אַ געבויגענער שאַטן.

פּרץ צום אַלטן מאַרק נעמט שפּאַנען,
דער לעצטער ייד אַוועק איז פון דאַנען.

ער זעצט זיך אַוועק אויף אַ שטיין דערנעבן,
ער הערט אַ ניגון — אַ ניגון פון לעבן ...

פון בערג מיט קברים דער ניגון געשפּונען,
דער פּאַרלורענער ניגון האָט זיך געפּונען.

ער זעט דריי מיידלעך מיט טרויעריקע שטימען,
„די נייטאַרינס דריי“ זיי שפינען און שפינען ...

זיי שפינען און שפינען די בלוטיקע פעדים,
טויט האָט פּאַרשלונגען דאָס לעבעדיק לעבן.

און „באַנטשע“ שווייגט מיט פּאַרשטאַרטע אויגן,
די נייטאַרין זיצט איבער אים איינגעבויגן.

זי שפינט, און זי שפינט, דער פּאַדים נעמט שטראַלן,
אַ פּאַדעס פון זון אויף זיין וואונד איז געפּאַלן.

שטיל איז אין געמאָ — אַלץ איז אַנטשוויגן,
זי שפינט, און זי שפינט דעם פּאַרלורענעם ניגון.

ערנעץ ווייט ער הערט דאָס געזאַנג פון חסידים,
דער ניגון ער וועקט די פּאַרגליווערטע יידן.

פּרץ לייגט זיך אין געמאָ אַנידער:
„איך וועל בלייבן מיט אייך פּאַרפייניקטע ברידער“

איך האָב ביים לעבן מיט אייך זיך געברידערט,
איך וועל אויך אין טויט מיט אייך זיין פּאַרגלידערט.

דער פּאַרלורענער ניגון האָט זיך געפּונען,
און העלט אין געמאָ מיט אייביקע זונען ...

שיכעלעך

שיכעלעך סאַרטירטע,
שיכעלעך פאַרשנידטע,
שיכעלעך מיט צונגען פאַרשניטן.
שיכעלעך פאַרטרוימטע,
שיכעלעך פאַרקוילטע,
שיכעלעך מיט געהאַרביקטע ריפן.
שיכעלעך פון שמאַטעס,
שיכעלעך מיט לאַטעס,
שיכעלעך מיט בלוטיקע שפורן ...
שיך ניט געלעכטע,
פון קינדער געקעפטע,
שיך פון פאַרשניטענע יאַרן ...
געטויליעטע שטומע,
מיט געזעלעך קרומע,
שיכעלעך פון דערמאַרדעטע קינדער,
שיכעלעך נעמט שפאַנען,
דורך ווענט און דורך צאַמען,
שיכעלעך — דייטשלאַנדס געפלינדער.
שיכעלעך — געשפּענסטער,
קלאַפט אין טירן און פענצטער.
די וועלט זאַל אויפקלינגען.
שיכעלעך אין פאַניק,
שיכעלעך — „מאַידאַניק“
נעמט טופּען און שפּרינגען!
נעמט קלאַפּן און וועקן,
זאַל וועלט זיך דערשרעקן,
בעט ביי די קינדער מחילה:
עדות פון חורבן,
פון יעדן קינדערשן קרבן,
דערציילט די טרויער-מגילה.
שיכעלעך פאַרשעמטע,
פון פּיס אַפּגעפרעמדטע,
א לוויה פון שיכעלעך שפאַנען,
שיכעלעך פאַרפוילטע,
שיכעלעך פאַרקוילטע,
די וועלט צו דערמאַנען!

א וויסע קלייד

מיין מאמען — געהייליקט

אויף פלעקן טיפוס בין איך געלעגן,
הינטער שטאט געפלאקערט האט די שלאכט.
אין א פרעמדער שטוב אויף וואנדער וועגן,
האט מען מיך קוים לעבעדיק געבראכט.

פון אונדזער היים ארויסגעטריבן,
מחנות וואנדערער אין וועג;
זיך אין קעלער שטוב פארקליבן,
מיט בעביכעס דאס איינציקע פארמעג.

די הייזער האבן שווער געציטערט,
די באמבעס האבן שטארק געכומט;
דער הונגער האט דאס פאלק געפיטערט,
מיט זיין אייטערדיקער וואונד.

איך בין געלעגן אויף דארע שטרויען,
אן איינגעדרייטע ווי א שפין.
לעבן פענצטערל דעם גרויען —
מיין קינדיש גופל קראנק און דין.

עס איז קיין דאקטער ניט געוועזן,
און אויך קיין היילונג — מעדיצין.
נאר מיין מאמע איז געזעסן,
און געהיילט מיך מיט איר שטים.

אויף מיין גוף — די רויטע פלעקן,
ווי מיט מאן מיין לייב פארזייט.
אין היץ-קאשמאר איך האב געבעטן
געחלומט פון א וויסער קלייד.

אין פיבער צווישן וואר און חלום —
פון ווייסן זייד עם שנייט, עם שנייט;
פון די טיפע טויטע טאלן,
מיידלעך טראגן מיר א קלייד.

פון די טאלן הויכט זיך העכער,
א געשטאלט צו מיר אן רייד.
זי האלט אין האנט א דימענט פעכער,
און מעסט מיר אן דאס ווייסע קלייד ...

זעלנער, זעלנער מחנות שטיוול,
טאנצן אויס א שווערדן טאנץ.
און עס שפילט א וואונדער פידל,
פון די מיידלעך ווערט א קראנץ.

מאמע, מאמע, איך וויל אויך טאנצן,
מיט די מיידלעך אין קארטאהאד.
נאר דאס קלייד אן גוף אינגאנצן,
דרייט זיך, דרייט זיך, אין א ראד.

עס שוועכט אין טאנץ מיט לאנגע שפיצן,
עס טאנצט אליין אין רונדן קרייז;
באמבעס לאכן, הייזער בליצן,
און דאס קלייד עס פלאטערט ווייס.

איך ליג געקלעמט ווי אין צוואנגען,
איך וויל בלויז אנרירן דאס זייד.
איך קאן דאס קלייד ניט דערלאנגען,
עס שוועכט אוועק אין ווייט, אין ווייט.

מאמע! מאמע! איך נעם זיך שטרעקן:
גיב מיר אט דאס ווייסע קלייד.
פון קאשמאר זי נעמט מיך וועקן —
פאר מיין בעט עס ליגט שוין גרייט ...

פון די אויגן פונקען שמערן,
ווייסער שניי ביי מיין בעט:
עס טאנצן נאדלען, ציטער שערן,
איך האב פון היץ געוויס גערעדט.

ביי מיין בעט א קלייד א לאנגע,
פון פראסטן ליוונט אויפגענייט.

אין מיינע אויערן דינסטע קלאנגען,
מיין מאמע זיצט ביים בעט און וויינט.

עס ליכטיקט זיך מיין זכרון,
וויסע שפיצן — זייד עם שנייט.
ווען איך בין געזונט געווארן,
א דאנק מיין מאמעס וויסע קלייד...

דעם זיידנס שטעקן

ניט צום שלאָגן, ניט צום שרעקן,
האַט זיך איינגעקריצט מיין זיידנס שטעקן.

דער זיידע שטייט, ווי אַ דעמב אינמיט,
די אייניקלעך אַרום אים געשמידט.

די אייניקלעך צו זיין גוף געדריקט,
יעדעס קינדיש הענטל אַ גראַשן קרינט.

מיר, דער עלסטער וויל זיך שמעקן,
דעם צעדער-בוים אין זיידנס שטעקן.

גיט דער זיידע מיר דעם שטעקן אָפּ,
מיט קינדער פרייד זינגט אויף די שטוב.

מיט בשמים זיסע שמעקט דאָס האַלץ,
איך בין ביי זיך גרויס און שמאַלץ.

איך מעסט זיך מיטן שטעקן אָפּ,
איך בין נאָך קלענער פון זיין קאַפּ.

די באַבע גיט די האַר אַ שאַר,
מויד, ווי דער שטעקן ביסטו דאַר!

און זי רופט אויס, פריידע קרוין,
וויי — אין שטעקן זעט זי גאַר אַ צעדער בוים!

נאָר מיר איז גוט — איך שמעק איצט וואַלד.
צו מיין זיידן מיין פנים שטראַלט —

און מער פון אַלץ מיין פנים פלאַמט,
אויפן שטעקן רוט מיין זיידנס האַנט...

די מאַמע שמיכלט — אזא יאָר צו מיר,
פאַר איר יעדן ביינדל — מיר פאַר איר! ...

די הייליקע שמה

מיין ברודער האט מיר געשיקט
א בלוטיקע, הייליקע שמה.
דער ספר פון רשע צעפליקט;
געבליבן די צעבלוטיקטע שמה.

אויפן בארג פון ביינער און אש,
פון א מיליאן פארפייניקטע יידן.
איז געלעגן א שמה פון ש"ס
מיט בלוט די אותיות פארשריבן.

דאס אש פארשווארצט אין פלאם
פון מענטשלעכע גלידער:
איך שיק דיר ירושה פון שטאם
פון מינע הייליקע ברידער.

פון טאמע, מאמע, מיין ווייב
א בארג אש איז געווארן.
די שמה דער איבערבלייב.
די גאנצע משפחה פארלארן.

איך האב עם געטראגן אליין
פיר בלוטיקע יארן.
איצט וויל איך דאס אש פון געביין
ברענגען צו קבורה.

איך שרייב איצט שוועסטער צו דיר,
איך קאן שוין די שמה ניט האלטן —
נעם צו די שמה פון מיר —
פיר יאר איך האב זי באהאלטן.

מיר זיינען געוועזן א וואלד,
איצט בין איך א צווייגל פארבליבן.
איך בין היינט טויזנט יאר אלט,
אזוי האט מיין ברודער געשריבן.

איך שיק דיר די שמה מיט אש,
זי איז גיצול געבליבן דורך פלאמען;
אין בלוטיק פרק פון ש"ס,
דאס אש פון טאמע-מאמען.

דאָס פנים פון מיין מאמען

איך הויב דיך אויף פון אַש, און טראַג אַוועק דיך צו די זונען,
איך האָב היינט, מיין מאמע, אין פּרילינג דיך געפונען.

אין זילבער צווייט, פון גרינע בלימל אױף די לאַנען,
האַט אַלץ געזונגען בליאונג דיר, מיין מאמע.

עס האָט דער וואַסערפּאַל געשאַלט מיט גבורה פון די פעלזן,
אין פאַרמױכט געוויינ פון שיימעהויפּן: „בעלזן“.

וואָס האָט פאַרצערט און אויסגעלאַשן דיר דאָס לעבן,
איך האָב געזען דיין פנים אויף פליגלען וואַלקנס שוועבן.

עס האָט דער וואַסערשטראַם געשלאָגן זיך מיט פּױסטן זונען,
אין האַרץ פון אייביקייט — זיין ברויזן גאַנג געשוואַמען...

און באַפרייט פון ווינטער-פּראַסט די אייזיק שמומע קייטן;
דער פּרילינג האָט געשפּילט אויף וואַסער-פּלייטן.

איך האָב די ערד צעגראַכּן און פאַרזױט די זױמען,
און פאַרגלעט די ערד מיט מײנע שטילסטע טרוימען.

די ערד צעקאַמט ווי פון שוואַרצע קאַמען,
אין מיטן פעלד האָב איך גערופּן דיך — מיין מאמע!

צו די בערג און טאַלן — דאָס קול ווערט ניט פאַרפּאַלן,
עס וועט זיך אַנקניפּן מיט קולות אַנדערע וואָס שאַלן...

אַ פּאַלק וואָס רופּט אין וואַגלעניש אין קלאַמען —
אַ פּאַלק וואָס זוכט די ליבשאַפט פון אַ מאַמען...

און שעלט די צײט פון שרעקלעכסטן מנובל,
אין יעדן ווינקל פון דער וועלט וויינט ווי איך אַן אַבל.

איך האָב דערפּילט דיך ביז די טיפּעניש פון שטאַמען
פון אַלץ האָט אַרויסגעשטראַלט דאָס פנים פון מיין מאַמען.

געזאנג צום לעבן

אברהם סוצקעווער

אברהם סוצקעווער דיכטער מיינער ווייטער,
אויסגעלייזט פון גהיגום און פון שייטער.

דו ביסט פלאם געווען און דער קרבן,
דו ביסט טויט געווען — און ניט געשמארבן.

מיט דיין יידיש ליד תחית-המתים אויפגעשמאנען,
פאר די שטערן געטראגן דיין קליינע מאמען.

דורך טויט און פייער האסטו זי געטראגן —
זי האט געבעטן: מיט איר ווידוי זאגן.

ווען שונא האט פארוואנדעט איר שארבן,
האסטו פארוויגט זי מיט דיין ליד פארן שטארבן.

האסטו די האק גענומען דיין איינציקן שומר,
אין וואלד אוועק צווישן דערנער צווישן בויער.

מיט די יידישע גבורים, מיט די פארטיוואנען,
נקמה נעמען פאר דיין פאלק, און מאמען.

אין א הייל ווי אין א קבר האלב פארשאמט;
האסטו דיין יידיש ליד מיט בלוט און ערד פארקנאטן.

דער שונא איז געפאלן — דו וועסט ווייטער וועבן
דיין יידיש ליד: געזאנג צום לעבן.

דער גאלדענער בעכער

ביים זיידנס סדר אויפן היסב-בעט,
האבן קינדערשע פינגער דעם בעכער געגלעט,
ווען זיידע געהויבן דעם בעכער מיט וויין,
ווי די זון וואלט אין גאלדענעם בעכער אריין ...
אויגן מיט ליכשאפט צום בעכער געשמידט ...
קינדערשע ליפן דורשטיק צעגליט,
דער דורות-בעכער פון יום טוב און וויין,
באשיינט און באשמראלט די יידישע היים.

און אט איז געווארן דאס שמעטל פארלענדט,
די הפצים מיט מענטשן אינאיינעם פארברענט,
נאר איינער א זון איז אנטלאפן באנאנד,
דורך טויט און דורך פייער מיט בעכער אין האנט.
די גזירות פון שטאם דורך שונא געגרייט,
האט גאלדענער בעכער דעם גורל געטיילט ...
געלאזן דאס בלוט פארקלעמט צווישן ציין,
גאנץ איז געבליבן דער בעכער און ריין.

דער גאלדענער בעכער צעפינקלט אין הויך,
פון דורות צעשמראלט מיט יידישן כוח,
מיט בלוטיקע טרערן געפילט ביזן ראנד:
קלאמערט זיך ווידער אין א יידישער האנט.
זיין הויט צעקריצט ווי די הויט פון א מענטש,
הויבט זיך דער בעכער און ווידער ער בענטשט,
ציט זיך צו ליפן מיט שוימיקן וויין,
ער איז לעבן געבליבן, אן עדות צו זיין ...
דער גאלדענער בעכער דורך פלאס און דורך פייער,
צו ווינטשן „לחיים“, א וועלט א פרייער!

גיב מיר כוח

גיב מיר כוח, גיב מיר ליכט, גיב מיר גלויבן,
צו טראגן דעם צער פון מיין פאלק.
האסט דעם אדלער מיט פליגל דערהויבן,
דעם מענטש פארוואנדלט אין שטויב !

האסט מיט איובס פלאג מיך געשלאגן,
מיינע הייליקסטע האט מען געטויט :
גיב מיר כוח דעם צער צו פארטראגן,
מיין צער איז פול ווי אן אויג.

איך בין פלוצלונג אלט געווארן,
אזוי אלט ווי מיין פאלק אין זיין קלעם.
האסט מיך מיט צארן געשלאגן,
מיט דורות קידוש השם.

מיין פאלק, מיין שטאם איז געשלאגן,
הויב עס אויף צוריק צו דיין הויך.
איך האב שוין קיין טרערן צו קלאגן,
גיב מיר כוח, גיב מיר כוח !

די האַרף

דורך יאָרן און צייטן געגרינט האָט אַ בוים ;
אַ דעמב אין שאַטן פאַרטראַכט.
געקומען אַ מייסטער, אַ דיכטער אין טרוים —
אַ האַרף פון דעם בוים געמאַכט.

ער האָט געשפּונען דעם זויבערסטן קלאַנג,
דורך חלום די סטרוגעס געוועבט.
ער האָט געשפּילט דאָס שענסטע געזאַנג —
פון זונליכט דעם כישוף געשעפט ...

ער האָט געשפּילט פון טייכן און וואַלד ;
קלאַנגען וואָס פליסן געהיים.
אַזאַ פרייד אין זיין ליד האָט געקוואַלט,
ווייל קלאַנג איז געווען ער אליין.

געכשופט פון פעלזן דאָס ליד,
פון שטראַמען וואָס זינגען אין שטיין.
געזאַנג פון שטערן האָט ער אויסגעשפּילט,
ניט געוואוסט האָט די האַרף פון געוויין.

זיין האַרף צעוואונדיקט און באַנג,
אויף זיין פאַלק געפאַלן אַ גזר —
איצט יאַמערט זיין יעטוועדער קלאַנג —
די סטרוגעס זיי וויינען אין צער.

זיין האַרף זי וויינט דורך פינצמערע נעכט,
ער זוכט אין די קלאַנגען אַ טרייסט.
זיין פאַלק דורך גזרות פאַרקנעכט —
ווי ווערט עס פון פיין אויסגעלייזט ? !

דער מייסטער געבויגן, דער קאַפּ פאַרשנייט,
די פינגער אין שטילן לאַמענט.
די האַרף אין צער און אין טרויער פאַרגייט,
ווען מייסטער רירט צו זיינע הענט ...

פּאַלק, מיין פּאַלק, אויסגעפרואוּזט פון יסורים,
דו פּייערסט היינט אַ נייעם פורים.

אין פּלעמלעך ליכט פון דיינע פּאַנען,
פּלעמלען יאַרצייטן — און לעבנס מאַנען.

די ערד איז זאַט מיט דיינע קברים,
עס מאַנצט נאָך ניט דעם מאַנץ פון פורים...

עס מאַנצט נאָך ניט אויף צווייטן המנ"ם קבר,
אין יעדן יידן בלוטיקט שטיקער פון אַן אבר.

דער פּעטער מרדכי ליגט נאָך הינטער דראַטן,
אַסתר המלכה זיצט פּאַריתומט אין אַ שאַטן.

אין שוואַרצן טרויער איינגעהילט די גלידער,
זי זיצט אין די לאַגערן מיט אירע ברידער.

פּאַלק, מיין פּאַלק, דו שיקסט שלח-מנות,
פּולע שיפּן-יידן: הימלערשע קרבנות...

האַם און שנאה די גרעניצן פאַרשטאַרקן,
די ימען זידן מיט ענגלאַנדס פלינקע שאַרקן!

מיין פּאַלק געשטאַרקט אין ווילדן שטורעם,
דו פּייערסט היינט — אַ נייעם פורים...

שפיל יהודה!

יהודה מנוחין האָט געשפּילט פאַרן הערן־פּאַלק אין
בערלין און דערקלערט: מוזיק איז „אינטערנאַציאָנאַל“
און גיט „נאַציאָנאַל“.

איז ער אַ זון פון פּאַלק פון מיינעם?
וואָס שפּילט פאַר דייטשע אַדל־לייט!
וואו איז דער שמשון מיט די זיילן,
וואָס האָט צעטרייסלט מיט שטאַלץ דעם פיינט?

עס שטייט אין זאַל דער פידל־מייסטער,
מוזיק איז „אינטערנאַציאָנאַל“,
דיין פידל איז אַ שלאַנג פאַר גייסטער
וואָס גיסט אויף וואונדן קלאַנגען־גאַל...

ווען דו שפּילסט אין קונסט אַרקעסטער,
אין בערלינער מוזיק־הויז,
הערסטו ניט געוויין פון שוועסטער,
פון די גאַז־אוייוונס אַרויס?

הערסטו ניט געקלאַנג פון יידן,
הינטער קלאַנג פון שטראָסעס וואַלץ?
שפּרינגט ניט אָפּ אין שאַנד דיין פידל —
וואַרגט דיך ניט דער גאַז אין האַלדו?

שפּיל, יהודה, צויבער קלאַנגען!
דייטש־אַרקעסטער, פויק און באַס!
ס'איז נאָך ניט דער רויך פאַרגאַנגען,
עס שוועכט נאָך אום דער ציקלאַן־גאַז...

מען האָט מיין פּאַלק געפירט אין אויוון,
אַן אַרקעסטער האָט געשפּילט —
דעם טויטן מאַרש צו פאַרטויבן...
שפּיל, יהודה, ווילדער, ווילד!

גיי דערנאָך אין פליטים לאַגער,
פאַרשוועך דעם „אינטערנאַציאָנאַל“.
דיין וואַרט פאַר אונדז — המנס גראַגער —
שפּיל, יהודה, דיין פינאַל!

דיין געבראנדמארקטע האנט

גיב ניט קיין ציטער, מיין שוועסטער,
דיין נומער גליט אויף דיין האנט.
געשמעמפלט פון נאצי-בעסטיע,
א נומער — פון מערדערשן בראנד.

דיך געשמעמפלט ווי א שאף צום שעכטן,
אין דיין פלייש דעם נומער געקריצט.
דיין מיידלשע ריינקייט פארקנעכטן,
ווי דיין פאלק פון טויט אומבאשיצט.

ווי שאף געפירט צו דער שחיטה,
מען האט דיך קיין דאכאָ געפירט.
אין קייטן די פיס געשמידטע,
האסט מיט מארטירער מארשירט.

איצט ביסטו אהער אנגעקומען,
דיין צער איז טיף ווי דער ים.
האסט איבערגעלעבט דעם המן,
טאכטער פון יידישן שטאם!

מיט פחד און שרעק געשפענסטער,
אויף יעדן דו קוקסט מיט חשד.
דיינע אויגן פארנעפלטע פענצטער,
צוויי שטיקער — נע-ונד ...

באהאלט ניט דעם נומער מיין שוועסטער,
טראג אים שטאלץ ווי אן ארעמבאנד.
פון דיינע בריליאנטן — דער שענסטער,
דער נומער אויף דיין יידישער האנט.

זאל אט דער נומער דערציילן,
די זון זאל זיך רויטלען פון שאנד —
די וועלט זאל דורך מעשים פארהיילן,
דיין יידיש געבראנדמארקטע האנט!

א מערדערין – א מענטשן שפין

1.

וואו איז היינט גערעכטיקייט,
פאר שטראף פון מאַרד און זינד?
א דייטשע הור זי טראַגט אין לייב,
פון זינד און מאַרד אַ קינד.

א דייטשע הור, זיצט אין צעל,
פריי זי וועט אַרויס!
איר הויט איז ניט פון חיה פעל,
זי טראַגט אַ קינד אין שויס.

א קאַניבאַלין, אַ פרויען שלאַנג,
פון גיפט אַ מענטשן שפין!
זי האַט געלאַקט נאָך מענער פאַנג,
נאָך שלאַנקע, יונגע זין.

איר באַגער געשמילט מיט טויט,
די קאַלטע מערדער-הור!
געמאַכט האַט זי פון מענטשן-הויט,
אַ לאַמפן אַבאָזשור!

געמאַכט האַט זי פון מענער-הויט,
האַנטשו אויף אירע הענט!
די שענסטע זין געשיקט צום טויט,
און הויט-לאַז זיי פאַרברענט!

2.

ווען עס שיינט אַן אַבאָזשור,
מיט וואַרעם גאַלדן ליכט;
געפינט אין אייער לאַמפּ אַ שפור,
פון אַ פאַרפייניקטן געזיכט.

אין אכאזשור עם וויינט א קול,
פון לאמפ עם וויל ארויס.
לעשט אויס די לאמפן מיטאמאל,
זאל פינצטער זיין אין הויז!

ווען איר זעט א האנטשו דין,
ווענדט אפ דאס אויג אין שאנד;
עס האט געשמעקט א האנט דארין —
א יינגליש שלאנקע האנט.

מיט נערוון-בלוט, די הויט ווי זייד,
די האנט זי דראט אין לופט.
צו דער וועלט-גערעכטיקייט,
די טויטע האנט זי רופט!

דאס אש פון אונדזער פאלק עם שרייט,
— ווי צו אונדזער בראך!
א קאניבאלין ווערט באפרייט,
דייטשלאנדס „אילזע קאך“!

געבורט

דער וואָלף האָט דערהערט אַ קרעכצן אין וואַלד,
געלאָפן דעם הונגער צו שטילן.
ער האָט דערשמעקט צווישן פעלזן-שפּאַלט,
אַ פּוקס פאַרשטיקט אין געברילן.

דער וואָלף האָט אויסגעשטירעט די ציין,
מיט איין שפּרונג דעם פּוקס דערשטיקן...
דער וואָלף האָט דערהערט פאַרשטיקט אַ געוויין,
דערזען צוויי פּוקסישע בליקן.

צוויי פּוקסישע בליקן פאַרלאָפן מיט בלוט,
הילפּלאַזע, שטומע זיי קוקן.
דער וואָלף ער זידט אין וועלפּישן וואוט,
גרייט אים אינגאַנצן פאַרצוקן...

אַ פּוקס איז געלעגן אין מאַמישער וויי,
איר בויך ווי אַ פּויק אויפגעלאָפן.
און אויף פעלזיק — זילבערנעם שניי,
האַבן זיך רויטע פּיקסלעך צעשאַטן.

דער פּוקסישער האַלדז פאַרדרייט אין אַ קראַמף,
געהעשעט אין וויען פאַרשטיקמע.
פון טויל געשלאָגן אַ וואַרעמער דאַמף,
די פּוקסלעך צום לייב צוגעדריקמע.

דער וואָלף האָט מיט שטילער אימה געקוקט,
אויף די נייע פּוקסלעך געבוירן.
פאַרשעמט פון זיין גיר — צוריק זיך גערוקט,
אין וואַלדיקער ווייסקייט פאַרלוירן...

דער פייניקער און זיין קרבן

דער פייניקער ער זיצט,
כיי זיין טיש געבויגן.
זיין קרבן שטייט און בליצט,
מיט שטומע טרויער אויגן.

דער פייניקער ער לאכט,
מיט פייערלעך ווי שפיון.
דער קרבן שטייט און טראכט,
ווי קליין עס זיינען ריזן...

דער פייניקער ער ברומט,
זיין קרבן צו פארצוקן.
דער קרבן זיינער שטומט,
די דינע אקסלען צוקן.

דער פייניקער זיך גרויסט,
ער האט זיין רום דערוואַרבן.
מילן ווייט ער שטויסט,
אוועק פון זיך זיין קרבן.

פייניקער, עס שיינט —
ווייסט ניט וועמעס מאַרגן...
ביסט פייניקער בלויז היינט,
מאַרגן ביסטו דער קרבן!

צו אַ לעסטערער פון וואָרט

טעכטער יידישע, געביין פון מיינע גלידער,
פון דורות געהייליקטע שוועסטער.
איך האָב היינט דערפילט אויף מיינע לידער
ווי אייער גורל ווערט געלעסטערט.

איך האָב היינט, דערפילט די בייטש פון צאָרן
יעזואיטיש פרומע רייד,
דעם גרויל פון אייערע טעג און יאָרן
איך בין אַ רינג אין אייער קייט.

אַ לעסטערער פאַראומרייניקט אייער צניעות,
דורך בלבולים אייך פאַרשוועכט.
דורך פרומע פאַלשע צביעות,
דאָס וואָרט דאָס אייגענע פאַרקנעכט.

איך האָב היינט דערפילט אייער דורותדיקן שקלאַפּן,
איבער מיין לייב די סמיקע רוט.
איך וויל אייך ניט פאַרטיידיקן מיט קיין שום וואַפּן,
נאָר מיט דער ריינקייט פון אונדזער יידיש בלוט.

איך נעם אַראָפּ פון אייך די שענדליכע בלבולים,
שוועסטער מיינע איר זייט ריין פון זינד.
די באַליידיקער וואָס וואַרפן אייך זלזולים,
זיי בילן אייביק ווי די צערייצטע הינט.

דאָס לעבן בייטשט אייך ווי אַ בייזער שטורעם,
אַ פאַלשער נביא גלאַצט מיט אַ פרום געזיכט.
איך נעם אויף זיך אייערע ווייען און יסורים,
כדי עס זאל הערליכער לויכטן אייער ליכט.

איך בין דורכגעגאַנגען דורך סכנות,
מיין לעבן איז געווען אַ שווערער גאַנג.
פונם בעל-שם-טוב שטאַמען מיינע אַבות,
איך טראָג אין זיך דאָס ליד פון זיין געזאַנג.

ווי אַ זייל וואָס לויכט אַלעמען אַריבער,
רבניש בלוט אין מיר עס גליט,
אין דורות פיין פון מיינע לידער —
איך האָב אייך געהייליקט דורך מיין ליד...

די קללה שײף

נט שווימט אַ שײף צו די ברעגן פון מאַנהעמטן,
אַ מערדער-יאַכט שווימט צו אונדז אַנטקעגן.
עס שווימען נאָך זעקס מיליאָן סקעלעמטן,
רימשען אויס דעם טויט אויף אַלע ברעגן.

עס איז ניט קיין רויד וואָס קנוילט פון קוימען,
עס קנוילט דער גאָז פון זעקס מיליאָנען יידן.
שלינג איין, דו ים, אין דיינע טיפע תהומען —
זאַלסט מיט דער יאַכט ווי דער סמבטיון זידן!

עס איז דאָס שטאַל מיט יידיש בלוט פאַרקנאַטן,
עס איז דאָס גלאָז פון טרערן אויסגעשליפן.
זאַל איר זכר ווערן אויף דורות אויסגעראַטן.
די קללה שײף — פון אַלע פעלקער שיפן.

עס שווימט אַ שײף — געשפענסט מיט היטלערס פנים,
ווער דאַרף די מערדער שײף דאָ אויף די ברעגן?
מיט יידיש בלוט עס וויינען אַלע פּאַנען,
איך שיק מיין קללה דער היטלער שײף אַנטקעגן...

ערשט נעכטן ...

„דייטשע מערדער ווערן באפרייט און אריינגעלאזט אין די שטאטן“.

ערשט נעכטן האט ער מיין מאמען דערמארדעט,
ערשט נעכטן האט ער מיין היים מיר פארברענט,
און היינט ווילסטו בויען ווידער זיין מארגן.
מיט גאלד פארווישן דאס בלוט פון די הענט.

ערשט נעכטן האט ער פארצויגן א תליה,
מיין ברודערס מויל מיט סמאלע פארקלעפט,
די ערד וואו עס נעסטיקט גיפטיקע זריעה,
די האנט וואס האט מיין ברודער געקעפט ...

ערשט נעכטן האט ער מיין שוועסטער געפייניקט,
פון איר יונגן מויל געריסן די ציין,
ווי קאן א פאלק זיין ווידער פאראייניקט
מיט מערדער פון אייגן בלוט און געביין ?!

ערשט נעכטן האט ער מיין פאלק פארשטיינערט,
זיין ראיה פארלאשן — זיין צונג געטויט,
אויף אש און אויף זיף די גופים צעביינערט,
ווי קאן אזא פריינטשאפט ווערן געבויט ?

עס שווימען אין לופטן די גסיסה געשרייען,
פון מיין זעקס מיליאניק פארטיליקטן שטאם !
ווי קאן איך אויסשמרעקן די האנט צו א חיה
וואס וויל זיך פארשמעלן איצט פאר א לאם ?!

ווי קאן איך אים לאזן ארויף אויף די שוועלן ?
און טיילן מיין לעבן מיט אים אויף דער פריי,
דארט וואו ער איז — וועט ער די זון מיר פארשמעלן,
מיט אומקום און בלוט, מיט טויט און מיט בליי ...

איך וועל קיינמאל מיין אייגן פאלק ניט פארראטן,
אזוי לאנג מיין הארץ וועט שלאגן אין גאנג,
איך וועל שמענדיק געדענקען די מערדערישע מאטן,
הינטער זיין פאנצער נעסטיקט א שלאנג ...

דער גולם

דער גולם האָט זיך אויפגעכאַפּט פון חומר,
דער גולם האָט זיך אויסגעשײלט פון שטויב.
ער שטייט אויף וועגן ווי אַ פאַלשער שומר,
איז גרייט מיט מאָרד און יידן רויב.

דער גולם — ווי וועסטו אים איצט רופן?
אַט ערשט געווען איז ער אין הימלערס פעל.
אַט ערשט איז ער אין פחד וואו געשלאָפן,
נאָר זע, ער לויערט שוין אויף דיין שוועל!

ער לויערט שוין אויף דיין קינד מיט זידל-ווערטער,
ער לויערט שוין אויף דיין פאַלק מיט האַק און שטיין.
און טרייבט דיך פון אַלע פרידנס ערטער,
און הייסט דיר פרעך: קיין „ישראל“ גיין.

עס שטעכט זיין אויג די פאַרב פון הויטן,
די שוואַרצע הויט אין בלויען בלוט זי ברענט.
דער גולם גרייט איז ווידער שוין צו טויטן,
און האָט מיין לאַנד מיט „האַקנקרייץ“ פאַרבלענדט...

דער גולם איז אין לאַנד דאָ אויפגעשטאַנען,
האַקט אָפּ אים גלייך די ערשטע טריט!
עס זאָל ניט ווערן „פיקסקיל“ קיין „מאַידאַנעק“,
מיין לאַנד פון פעלקער פרייע אויסגעשמידט.

מיין לאַנד, דער אויסגעבענקמער טאַג מוז קומען,
פון ווייסע, שוואַרצע ברידער-הענט געבויט.
עס זאָל ניט פאַרשעמט ווערן „לינקאַלנס“ נאַמען,
וואָס האָט דיר „פרייהייט“ אַנגעטרויט.

די טענצערן

בלוט ווי מיין בלוט — הארץ ווי מיין הארץ,
מיין הויט איז ווייס — דייגע שווארץ.

דיין שלאנקער גוף א פאלמע בוים,
ווילד ארום דיר קייכט המון.

ביסט יאדערדיק ווי רייפער נוס,
ווי אויף נאדלען טאנצט דיין פוס.

דו ווארפסט די הענט ווי שלאנגען צוויי,
און טאנצט דעם טאנץ פון בלוט געשריי.

טאנצט אויס דעם פיין פון שווארצן שטאם,
דיין קאפ געקרויזט — א שווארצער לאם.

דייגע אויגן — טייכן מיט געוויין,
טאנצט אויס דעם יאמער פון געביין.

מיט טויזנט פיס דער תליון שפאנט,
מיט בלוט אויף הענט אין פרייען לאנד.

אויפן שייטער-פלאם פון נעגער טויט,
הימל בלוטיקט דיין מארגן רוים.

דיין הויט הפקר, צו שאנד און שפאט;
ארום דיר קייכט א מענטשן ראד.

דו קארטשעסט איין זיך ווי א שרויף,
זע, איך ברען ווי שוועבל אויף!

איך בין ניט שולדיק, שוועסטער, ניין,
איך בין ווי דו — דער קריץ פון ציין...

איך בין ווי דו, דער רוף פון ליכט,
אז קומען וועט דאס גרויס געריכט...

אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל יאָרהונדערט

אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל יאָרהונדערט,
האַב איך דיך אין ליבשאַפט געהיט.
פון דיין קאַמף זיך גיט אַפּגעזונדערט,
מיט דיר פאַרברידערט מיין ליד ...

אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל יאָרהונדערט,
אויף קוּזניעס פון פייער געשמידט.
פון שלאַכטן די גלידער פאַרוואַונדערט,
נאַר הייליק געהאַלטן מיין ליד ...

אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל יאָרהונדערט,
האַסט דערהויבן דעם נאַמען ייד.
ווי גראַזן נאָך זונליכט פאַרהונגערט,
דיין קאַמף געשפּייזט מיט מיין ליד.

אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל יאָרהונדערט,
איך טראַג פון מיין פאַלק דעם שניט.
מיין האַרץ אין שטיקער פאַרוואַונדערט,
און איך זינג אַלץ מיין יידיש ליד !

א תפילה

מיר זיינען די שאף, און דו ביסט דער הימער,
מיר גייען געטוליעט אין אונדזערע מריט.
מיר זיינען די שאף, און דו ביסט דער צימער,
וואָס שפילסט און כישופסט אַרויס אונדזער ליד.

קומט אָן אַ שמורעם אויף אונדזערע פעלדער,
מיר זיינען די שאף און מוליען זיך שטיל.
קעפלעך צו קעפלעך, און העלדזער צו העלדזער;
פון דונער און בליצן מיר זיינען דער ציל.

מרעפט איינעם פון אונדו, דער פלוציגער שנימער,
די גאַנצע עדה ברענט דורך פונם שניט.
די גאַנצע מחנה דערפילט אַט דעם צימער,
פאַרשניטן פון אונדו אָן אייגענער גליד.

אַזוי ווי דאָס זאַמד, אַזוי ווי די שמערן,
אויף יעטוועדן ברעג, אויף יעטוועדן פעלד.
מיר קומען ניט, אום, נאָר מערן זיך מערן —
אין קראַנצן אַרום דאָס ליכט פון דער וועלט.

מיר זיינען די שאף, און דו ביסט דער הימער,
פון אונדזער נידער צוריק אונדו דערהויב!
דורך פינצמערע נעכט שמראַל אויף פאַר אונדו ווידער,
ווי נאָכן מכול — די שניי ווייסע מויב.

און היט אונדו אויס פון אַ נייעם געווימער,
הייל אונדזערע וואונדן, די קברים פאַרשיט.
מיר זיינען די שאף און דו ביסט דער הימער,
פאַרהיט אונדו אויף אייביק פון אומקום און שניט...

יעדעס יאָר

יעדעס יאָר עס קומט אַ נייער פּרילינג,
יעדעס גרעזל וועלקט מיט מיין געוויין.
מאַמע מיינע וואו ליגסטו פאַרטיליקט,
וואו זאַל איך זוכן דיין געביין?

יעדעס יאָר עס קומט אַ נייער זומער,
יעדעס יאָר וואכט אויף די ערד פון שלאָף;
מיט יעדן יאָר טיפער נאָך מיין יאַמער,
מאַמע, איך רוף דיר, און איך רוף.

ווי אַ לעבעדיקע מצבה בין פאַרבליבן,
אויסוויינען דעם יאַמער פון מיין דור.
ניט מיט טינט, מיט בלוט איך האָב פאַרשריבן —
טרויער טעג וואָס צייטלען אויס אַ יאָר ...

מײן ליד

א.

מײן ליד איז היינט א שטילע טרער,
זיי שטיל מײן האַרץ, ניט ציטער.
איך שרייב מיט איר, איך האָב ניט מער,
מײן טינט איז זאַלץ און ביטער.

מײן האַרץ איז איצט א פולע וואָג,
און וועגט מײן שווייגן שווערן.
יעדער קאַרליק שלאָגט מיך, שלאָגט.
און וויל מײן זיין צעשמערן.

מײן נאַכט איז היינט א שוואַרצער ים
אין פינצטערע יסורים.
איבער מיר עס גיסט זיך סם,
איך בין אַ שיף אין שטורעם.

מײן ליד איז היינט א שטילע טרער :
דער אויפבלויז פון פאַעטן.
דאָס לעבן ווי אַ גרויער בער,
וויל מיך מיט לאַפעס טרעטן.

ב.

וואָש אַוועק פון מיר די טראַפּנס,
טראַפּנס שווייס פון קאַלטן שמערן.
טרייב אַראָפּ פון מיר די שאַטנס,
קוש אַראָפּ פון מיר די טרערן.

בעט מיר אויס אַ פעלד אַ גרינעס,
קיל מיר איצט אין טײך די וואונדן.
לערן אויס צוריק מיך שווימען,
איבער שטורעמדיקע גרונטן.

וויש אוועק די שרעקן-בילדער,
גיב מיר אפ מיין בלויען הימל.
שמיל איין ארום דעם שדים פילדער,
די ווילדע הינט וואס אויף מיר בילן.

ג

עס האט קאפעליע זיך צעפילדערט,
שונאים לויערן אויף מיין לעבן.
מאנצט קאפעליע ווילד און ווילדער,
שאַרפט די פעדערס ווי שווערדן.

בייטשט דאס וואַרט מיט סמאלע-ריטער,
שניידט די שורות, שינד זיי שטיקער.
זויפט זיך אָן מיט מיינע לידער,
און ווערט פון מיינע וואונדן שיכור...

סמט מיט גיפט די ריינסטע קוואַלן,
גיט זיי שפעטער מיר צו טרינקען;
אין אייער נעץ איר וועט פאלן,
אין אייער גרוב איר וועט זינקען.

אויף דער זון דעקט אויף די פלעקן —
ווי קומט צו אייך דאָס ליכט דערקענען?
איר קאַנט קיין שטראַל פון זון אַפּמעקן,
איר וועט די פינגער זיך אַפּברענען.

זאַל אייך שונאים וואויל באַקומען,
ווי קאַנען טויבע אויערן הערן?
איר הערט פון גרוילן בלויז דאָס זשומען,
ניט דאָס ליד פון צער און טרערן...

ג.

שלום דיר פויגל, וואָס זינגסט פאַר מיין שויב,
 דאָס אייביקע ליד וואָס ווערט קיינמאַל ניט טויט.
 דו פלאַמערסט צו מיר מיט אַ גאַלדענער זאַנג.
 און ברענגסט אין מיין האַרץ צוריק דאָס געזאַנג,
 איך נעם דיך אַרום וועלט אין מיין חלום —
 איך גיב דיר אַפּ שלום, איך גיב דיר אַפּ שלום.

שלום דיר וועלט, אין גרינקייט באַקראַנצט,
 דורך גאַלדענע פינגער פון זונען געפלאַנצט.
 מיט זילבערנע פערל די גראַזן געשפּינט,
 איך בענטש דיך מיין וועלט, איך האָב דיך פאַרדינט.
 אויף מיין הימל שטראַלט אויף, דער אייביקער חלום —
 איך גיב דיר אַפּ שלום, איך גיב דיר אַפּ שלום.

שלום דיר וועלט, דורך טאַל און דורך באַרג,
 מיין חרובע וועלט — זיי ווידער געשמאַרקט;
 מיט ברכות אויף פעלדער, גיי אויף אין דיין פראַכט,
 אַזוי ווי דער טאַג גייט אויף פון דער נאַכט.
 עס לויכט אויף די זון מיט איר ליכטיקן פנים,
 און ענטפערט מיר; שלום דיר, שלום!

שלום דיר מענטש, נעם אַן מיין האַנט,
 איך שטרעק זי דיר אויס אין יעדווידן לאַנד.
 די וועלט איז ניט מער אַזוי ווייט, אַזוי ווייט,
 עס שפינט זיך אין קיילעך דער אורשפרונג פון צייט;
 עס גיסן צוזאַמען בערג זיך מיט טאַלן —
 הימל און ערד גיבן זיך שלום!

צוויי מאמעס

צוויי מאמעס הימן די עופהלעך קליינע,
צוויי מאמעס— זיי הימן זיי פעסט.
איינע היט דא דאס עופהלע שיינע
און א פויגל היט אפ איר נעסט.

ביים זון-אויפגאנג פאטשן אין לופט אירע פליגל,
זי פליט באַלד צוריק מיט א שטרוי.
און גלייך שטייט די מאמע וואָך ביי איר וויגל,
און טרינקט גליק פון אייגעלעך בלוי.

צוויי מאמעס הינטער איין דאָך דאָ וואוינען,
אין וויגל אַ קינד, פייגל— אין נעסט.
פליט פויגל נאָך שפייז אַרום צו די רוימען,
האַלט מאמע צום ברוסט איר קינד צוגעפרעסט.

הינטער איין דאָך, ביידע דאָ הויזן ;
אין גרין ליכטיקער רו איינגעשפינט,
ביימער אין בענטשונג שמילער דאָ רוישן
צום נעסט און צום וויג פונעם קינד.

צווייגן און בלעמער שירמען די קרוינען
פאַרוואַרצלט מיט ערד און מיט פעלד,
זאָל מענטש און פויגל אין פרידן דאָ וואוינען,
זאָל שלום זיין אויף דער וועלט !

זאָל קיינער ניט וואַגן די נעסטן צעשטערן,
ניט טויט און ניט אומקום פון שניט.
אונטער ליכטיקער זון, אונטער גאַלד פון שטערן,
פון ליבשאַפט און טריישאַפט באַהיט.

ביים קבר פון פרעזידענט פרענקלין דעלאנא רוזוועלט

הינטער דיינע שאַמנס לאַכן קינדער,
פייגל זינגען, טויבן פליען.
פאַרלעך חלומען דיין חלום,
פון ליכטיקן שלום:
דער האַדסאָן שמייכלט,
די זון שיפט זיך אויף אַ גאַלדענעם שיפל,
די גרינע בערג — דיינע שכנים,
לייבלעכע זקנים.
און דו שלאַפסט מיט צעדער באַוואַכט,
אין מאַרמאָרנעם אייביקן שלאַף —
דער הויפט קאַמענדאַנט,
נאָך אַ בלוטיקער שלאַכט.

ווי צו אַ מעמפל,
ציען מענטשן פון אַלע לענדער,
כבוד דיר געבן,
נאָך דיין לעבן.
און דו ליגסט אין גרינעם בעט,
פון פּרילינג גראַז,
הינטערן היימישן בלויען הימל,
וואו דו ביסט געוואָקסן מיט די כויער,
דער ליכטיקער טרוימער,
און הערסט די טריט פון פעלקער שפּאַנען,
דורך ווייטע לענדער און דורך ימען,
און חלומסט דעם אייביקן חלום:
פעלקער פון אַלע לענדער —
היט אַפּ דעם שלום!

לאז מיין פאלק אריין אמעריקע!

לאז מיין פאלק אריין, אמעריקע!
זייערע בריקן פארברענטע,
זייערע היימען פארלענדטע,
זייערע נאנטע פארגאזטע,
פון בלוט-לאנד פארהאסטע,
מיט נומערן געקריצטע,
פון שונאים אומבאשיצטע...

לאז מיין פאלק אריין, אמעריקע!
צווישן זיי — נייע פראפעטן:
„שעלים“ „וויטמאנס“ יידישע פאעטן,
ארכיטעקטן, פילאזאפן —
זייער ווילן ניט געבראכן,
הארפאשנע פראסטע יידן,
א גייעס מארגן שמידן.

לאז מיין פאלק אריין, אמעריקע!
זע, מיין פאלק עם שטייט געבויגן,
מיט תחית-המתים אין די אויגן...
אלע וועגן פאר זיי פארבאטן,
פארצאמט מיט גרעניצן און דראטן.
קום, משה! צענעם די צאמען!
פאר מיין פאלק צעשפאלט די ימען!

לאז מיין פאלק אריין, אמעריקע!
ביין פון מיין געביין — פון מיין פאלק אן אדער,
צווישן זיי דארט וואגלט אום מיין ברודער...
מיין ברודער נע-ונד, האט ניט קיין מנוחה,
געבליבן לעבן איינער — פון א אוראלטער משפחה...
איינער פון מיין פאלק — א וואגלער אן א היים,
אמעריקע! מיין ברודער לאז אריין!

לאז מיין פאלק אריין, אמעריקע!
זייער פלאם אין דיינע ארעמס צינדן,
זייער גבורה אין דיינע בריקן בינדן,
זייער מי אין דיינע פעלדער פלאנצן,
אין ברודערשאפט דיינע פרעירים קראנצן,
מיין פאלק פון גהינום ניי געבוירן,
אמעריקע, עפן אויף די טויערן!

יתומים

פראָלט אויף אייערע טירן און טויערן,
גיט אַרויס זיי אַנטקעגן מיט פרייד.
דאָס זיינען קינדער אויף קברים געבוירן,
יעדעס קינד פון שמורעם פאַרווייט.

זיי זיינען קינדער מיט קעפלעך ווי זקנים,
וואָס קאַנען ניט וויינען שוין מער ...
גיט מאַמישע טרייסט יעדן איינעם,
עפנט אויף דעם קוואַל פון אַ טרער!

ווי זון אויף פאַרפרוירענע שליאַכן,
גיט זיי מאַמישע ליבשאַפט אַ סך.
זייערע שטימען זאָלן ווידער לאַכן,
הינטער אַ זיכערן היימישן דאָך.

וואַשט אויס זייערע קעפלעך פון קויטן,
באַשוכט זיי מיט שיכעלעך ניין.
דער מלאך-המות פאַרזען זיי צו טויטן,
זיי זיינען קינדער געבוירן אויפסניין.

פאַרוואַגלטע קינדער פון גיהנום
זאַמלט איין, זאַמלט איין דעם שניט ...
איר וועט אין פאַריתומטע אויגן דערקענען
פון אייער אייגענער שוועסטער — אַ גליד.

צאָלט זיי אָפּ מיט פרייד פאַר די פיינען,
קינדער אָן מאַמעס — אַליין.
זיי זאָלן ווידער לאַכן און וויינען
ווי קינדער אין אָן אייגענער היים.

פאַרהיילט זיי די וואונדן און שניטן,
געביין פון אייער געביין.
פון זייערע טרויריקע קינדערשע ליפן
וועט דער צער שוין מער קינמאַל פאַרגיין ...

ברודער, מיין ברודער

עס האָט היינט זיך אַ בשורה איבער מיין הימל פאַרצויגן
נאָך אַ פינצטערן שטורעם — אַ פאַרביקער רעגנבויגן.
אין דער בשורה אַ ניגון — פון אַ פאַרכשופטן פידל;
אַ רעגנבויגן לויכט אויף מיין וואַלדיקן שטיבל.
איך לויף איצט אין פרייד אין דער בוימערשער שורה,
איר מעלעפאָן דראָטן צעטראַגט איצט די בשורה!
אוי פויגל אין משאמעס צעוויגט אַ גערודער —
אויף איינער אַ שיף דאָרט שיפט זיך מיין ברודער,
זאָגט אָן אַט די פרייד, דורך גרינע אַלייען,
עס זאָל וועלט מיט מיין פרייד היינט זיך פרייען!
מיין ברודער ער שיפט זיך צו אַ ברעג צו אַ נייעם,
אויף אַ שיף מיט פליטים צו אַ לעבן אַ פרייען
מיט יאָרן פיין אויף זיין קאַפּ אַנגעלאָדן,
אין ימען פון בלוט זיין אויג אויסגעבאָדן.

אוי, ברודער מיין ברודער, אַ קינד דיך געלאָזן,
דו בריינגסט מיר אַ גרום פון מיין היים פאַרלאָזן.
דו בריינגסט מיר דאָס אַש פון מיין טאַטן מיין מאַמען.
דאָס אַש און די ביינער פאַרברענטע אין פלאַמען,
אין דיר וויל איך זען וואָס איך האָב פאַרלאָרן,
אין דיין אָפבילד די מאַמע וואָס האָט אונדז געבאָרן.
אין דייע אַרעמס מיין טאַטנס יידישע גבורה,
אין דיין בליק מיין מאַמעס אויגן די קלאָרע.
גאָט, גיב מיר כוח, איך בין אַ קוואַל פון טרערן,
עס זאָל דער בימערער גורל — די פרייד ניט צעשטערן.
זון, שיף זיך איצט מיט מיין ברודער צוזאַמען,
גיס אָן גאַלד אין די כוואַליעקע בעכערס אויף ימען.
די שיף די געגאַרטע איך זאָל זען ביי די ברעגן,
אַ שוועסטער זאָל לויפן, איר ברודער אַנטקעגן!

דאָס הויז פון שלום

אויף קענסינגטאָן עוועניו, דאָרט וואוינט אַ געזינט.
צווישן ענגע הייזער אָן צאלן.

וואו עס מיאוקען די קעץ, און עס בילן די הינט,
דאָרט שטייט דאָס הויז פון שלום.

אַ הויז וואָס טראַגט די עלטער פון צייט,
פאַרוואַקסן מיט קויל-שטויב די ציגל.
ביים שוועל דער שטויב ווי אַ פעלץ ליגט פאַרשפּרייט,
אַן אַש-קאַן שלאַפט אין אַ וויגל.

וואו די בלאַטע וואָס טריקנט קיינמאַל ניט אַוים,
די פליגן זיי ווילן ניט שטאַרבן.
אויף קענסינגטאָן עוועניו שטייט דאָרט אַ הויז,
מיט דורות צעפינגערטע קאַרבן.

דאָרט הענגט אַ לכּנה אַזוי ווי פון בלעך,
און גלאַנצט אומהיימלעך אין שוויבן.
די שמערן אין הימל ווי מעשענע קנעפּ,
פאַרנעפּלט פון גאַסיקע שטויבן.

קעץ מיאוקען דורך נעכט אויף יעדווינד ראַג,
און קענען קיין היים ניט געפינען.
וואו עס קרייען די הענער יעדן פאַרטאַג,
זאָגן אָן אַ נייעם באַגינען.

אַ בוים שטייט פאַרדאָרט, קיין בלאַט און קיין אויבסט,
ווי אַן אַלטער, געפאַלענער קיניג,
נאָר גייסט אַריין אין ברודיקן הויז,
גייט אויף אין שטוב דער פּרילינג.

פון מענטשלעכער מי, פון ערלעכע הענט,
הענט פון פּראַצע געשוואַלן.
אויף קענסינגטאָן עוועניו, צווישן קויטיקע ווענט,
דאָרט וואוינט אין שטוב דער שלום...

פון קינדערשער פּרייד, פון אַ נייעם באַגין,
אויף קאַנאַדער ערד ווי אַ חלום.
געבענטשט אין רו דאָס פּליטים-געזינט
אין אַרעמען הויז פון שלום.

דאָס שלום עליכם הויז

אַט איז דאָס הויז וואָס מיר האָבן געבויט,
יארן און טעג דאָ ליגן פארטרויט.

אַ הויז איז געמאַכט פון ציגל און ליים,
מיר האָבן געחלומט אַ יידישע היים.

נאָך שלום עליכמס ליכטיקן גייסט,
מיט חלום די לופט און די ערד געשפייזט.

אַט איז דאָס הויז מיט קוואַדראַטן צעשמעלט,
מיט לייטערס און פענצטער צו דער ליכטיקער וועלט.

מיט קינדערשע קולות געלעכטער, געוויין,
ווי פרייד און טרויער זיך מישן ווי וויין.

ביינאַכט אינם טיך, אין שמערן געוועב,
לכנות זיך וויגן אויף כוואַליקע טרעפּ.

ווערט פּלוצלונג דאָס הויז אַ פאַנמאַסטישע שיף,
לכנהקע טעלער זיך ברעכן אין טיף.

שטייט אויף די זון פון נאַכטיקן בעט —
צעלאָזט זי אין טיך די גאַלדענע צעפּ.

זונען אין שויבן אין פּלאַטיקן בלענד,
וואָשן מיט גאַלד דעם שטויב פון די ווענט.

און טויבן זיי פליען אין בלויקייט פון רוים,
דאָס איז דאָס הויז וואו איך לעב, וואו איך וואוין.

אַ הויז איז געבויט פון פענצטער און ווענט,
נאָר שכנים זיך אַפט ווי שונאים פארפרעמדט.

די צייט האָט אונדז אַפט מיט גורות פארפּלוקט,
ווי קינדער געקריגט זיך דעם אמת געזוכט.

געפאקט און געמאזלט, א גילגול פון צייט,
נאר אייניק געווען אין קאמף און אין שמרייט.

א סך איז פארלאפן דורך די צוואנציק יאר,
מיר האבן געבוירן א ליכטיקן דור.

אין קעלער פון הויז נאנט צו דער ערד,
דאס יידיש לשון געווארן דערהערט.

דאס איז דאס הויז וואס מיר האבן געבויט,
אסך פון די נאנטע זיינען שוין מויט.

א סך פון די זין געקעמפט אינעם קריג,
פאר דער גאנצקייט פון וועלט, פארן יידישן זיג.

איך בעט פאר דער גאנצקייט פון יעטוועדן מענטש,
אונדזער הויז זאל זיין אין פרידן געבענטשט.

אונדזער הויז איז א טייל פון ליכטיקן לאנד,
שכנים זאלן הויזן אין פרידן באנאנד.

מיט פעדים פון יארן דא בין איך פארקניפט,
דא זינג איך, דא וויין איך, אין שטילקייט מיין ליד.

אין אַנדענק פון אייזיק ראַבאָי

ס'איז ווידער געבוירן דער פּרילינג,
די זון איז גאַלדיק אַרויס.
אַזוי ווי אַ לייבלעכער צווילינג,
איך זע דיך מיט שרהן, ביים הויז.

אַט ערשט ביסטו דאָ געוועזן,
דיין פנים ווי ברויט פאַרברוינט.
צעהעלט ביים געבורט פון אַ גרעזל,
דאָס גרעזל לעבט איבער דעם טויט.

איך געדענק דאָס גאַלד אויף די וועגן,
דער טייך מיט דימענט ער בלענדט.
איך קום מיט מיין טאַכטער אַנטקעגן,
און טראָג זי דיר צו אויף די הענט.

דיינע ציינער צוויי ווייסע געפרייען,
אין לייצעס מיין טאַכטער געשפּאַנט.
דו נעמסט מיט דיין שטעקן פאַרוייען
איר בלומען און בלעטער אין זאַמד.

דיין ליולקע נעמט גליען מיט פונקען,
די זון לאַכט אַרויס פון דיין בליק.
דער פאַרק מיט פויגל צעזונגען,
די וועלט איז געוואָרן אַ וויג.

ווי קאַן איך היינט דיך פאַרגעסן?
האַסט מיט אונדז דיין חלום געטרוימט.
אַט ביסטו אין פאַרק דאָ געזעסן,
אַט האַסטו מיט אונדז דאָ געוואוינט.

אַט גייט אויף דער פּרילינג אין צווייגן,
פון זון איז באַגילדעט די באַנק.
זיי אַלע דערציילן אין שווייגן —
האַסט מיט אונדז באַהעפט דיין געזאַנג.

ביסט געווען פון פאַלק דאָס געוויסן,
וועסט זיין אייביק ווי זון און ווי טוי.
ס'האַט טויט דיך פון אונדז אַפּגעריסן,
מיר געדענקען דיך אייזיק ראַבאָי.

עמוסל גולדמאַן

עמוסל קליינער, אזוי יונג פארשניטן —
עס קלארט דער ווינטער אויס דיין נאמען.
ווען איך זע א קינד וואס פירט א שליטן,
זע איך דיך פון שול היינט קומען.

אין יעדן קינד וואס לויפט אנטקעגן,
זוך איך דיינע אויגן — קארשן בליטן.
איך זע דיין טאטע שטייט און היט די וועגן,
עס זאל קיין קינד ניט ווערן מער פארשניטן.

עמוסל קליינער אויף א בערגל שטומען,
צווישן סאסנע בוימער און ציפרעסן.
אינעם ווינטער קלארן וועב איך איין דיין נאמען;
איך וועל דיך קיינמאל, קיינמאל ניט פארגעסן.

דער טאָג פון שלום

אין לופט עם טראַגט זיך היינט אַ ניגון
און וועקט די קינדער פון די וויגן :
קומט אַרויס היינט צו דער זון!
די פרייד זי וויגט זיך ווי אויף פליגל,
דער הימל לויכט — אַ בלויער שפיגל,
דער טאָג פון שלום קומט אַן.

כלות צירט זיך היינט אין צירונג
פלעכט די צעפּ אין גרינעם פּרילינג
דער שלום טאָג קומט אַן.
וואַשט אויס די אויגן פון די טרערן,
די התנים אַהיים זיך קערן,
דער טאָג פון שלום קומט אַן.

הערט איר פּרויען, שענסמע טעכטער,
דער טאָג קומט אַן, דער טאָג גערעכטער,
אין בונדסמע קליידער צירט זיך אַן,
ווי די מרימס מיט די פּויקן,
גיט אַנטקעגן מיט פּרייד אין אויגן,
דער טאָג פון שלום קומט אַן.

גרויס איז היינט דער טאָג פון יובל,
נאַר מיין פּאַלק אַ שווערער אַבל,
קדושים — זעקס מיליאָן
בלוט פון זעקס מיליאָנען יידן
האַבן אויסגעשמידט דעם פּרידן,
אין בלוט פון יעדנס פּאַן.

אונדזער שטאַם ער וועט זיך מערן,
העלדן נייע איר וועט געבערן.
טעכטער, שליכט זיך אַן.
מיט די פעלקער, מיט די פּרייע,
פאַר אַ וועלט, פאַר אַ נייער,
דער טאָג פון שלום קומט אַן.

שווערדן

צוויי שווערדען קאלט פון בלאנקן שטאל,
מיט „האקנקרייזן“ אן א צאל,
דו יונגער העלד האסט זיי געבראכט
אזויס אין שטוב פון ווייטער שלאכט.
זיי אויפגעהאנגען אויף דער וואנט,
צוויי שלאנגען שווערדן זאלבאנאנד.

קוק איך אויף די שווערדן צוויי
גיט אויף מיר מיט גאל א שפיין.
גיט דער שפיין אין לופט א בליץ
דער „האקנקרייזן“ אויף שווערדן שפיין.
ער קריכט ווי שלאנגען אין געפעכט —
איך זע דעם שעכטער ווי ער שעכט ...

איך זע די שווערד אין פייער פלאם
זי האקט די צווייגן פון מיין שטאם.
די „סוואסטיקא“ אין שטאל פארקריצט,
וואס האט מיט יידיש בלוט געבליצט.
און אפשר האט די שווערד געטאנצט,
אויף מיין ברודערס דינעם האלז?

דו יונגער העלד אין טאג פון זיג —
דערציילט אין שווינגן אלץ דיין בליק.
האסט פון טויט זיך אומגעקערט,
און בלייבסט דער זיגער איבער שווערד —
די שווערד זאל ראסטן אין דער שייד,
און טעמפן אין דער אייביקייט ...

עס וועט זיין אַ וועלט

עס וועט זיין אַ וועלט, מיין קינד, פון לויטער וואונדער,
עס וועט זיין אַ וועלט, אַ ליכטיקער יאַרהונדערט.

די אלטע וועלט זי וועט פאַרשוואונדן ווערן,
די ערד וועט זיין פאַרווייט מיט לויטער שטערן.

עס וועט זיין אַ וועלט פון קלאַנגען און אַטאַמען,
עס וועט זיין אַ וועלט צעבליצטע דורך מיליאָנען.

עס וועט זיין אַ וועלט — עס נעמט מיך אַן אַ צימער:
גאַט אליין וועט אַראַפּגיין צו דער נידער.

אויף אַ שטערנדל ברענגען דעם גן־עדן,
עס וועט זיין אַ וועלט פון ליכשאַפט און פון פריידן.

פון ערד וועט ווערן הימל — פון הימל טייכן,
דורך איין פונק די אייביגקייט דערגרייכן.

אור־מענטש וועט מיט סוף־מענטש זיך דערקאַנען,
זאַל דער נייער מענטש אויך מיך דערמאַנען.

עס גייט אויף די וועלט, איך זע שוין דעם באַגינען,
די וועלט גייט אויף אַף חורבות פון רואינען.

עס וועט זיין אַ וועלט — גאַט, שענק מיר נאָר דאַס לעבן,
דער נייער וועלט, דעם נייעם מענטשן שלום געבן.

גבריאל דער פויערשער זון

(פאָעמע)

.א.

א שטיבל ביים וואַלד, בויער אין רייען,
פאַרצווייגטע בעריאַזעס באַדעקטע מיט שנייען.

א קוימען אַ שוואַרצער צום הימל פאַריסן,
גאַלדענע פונקען ווי ניסלעך שיסן.

אַ בינטעלע שטרוי אויף ערד אַ געלעגער,
שלאַפט גבריאַל מיט זיין פאַטער דעם יעגער.

ווען די זון גייט אויף אַף גאַלדענע זיילן,
גייט אַרויס דער יעגער מיט ביקסן און פּיילן.

ער שפּאַנט איבער טיף אויסגעבעטע שנייען,
פרימאַרגן רופט די הענער קרייען.

פאַרויס לויפן הינט מיט הינטישן בילן,
באַשמעקן די טריט דעם הונגער צו שטילן.

שוואַרצע פייגל פון בויער צעפלוויגן,
מיט נאַכט אין די פליגל, בלוט אין די אויגן.

דער וואַלד הילכט מיט ביקסן געשרייען.
צייכנס צעזייט ; בלוט אויף די שנייען.

פוקסן שוועבן מיט גאַלדענע פעלן,
שנירלען אויף שנייען בלוטיקע קרעלן.

מיט ציינער צעשטשירעט, צעפלאַמטע צונגען,
האַבן זיך הינטישע העלדזער צעקלונגען.

עס שפּרינגען די הינט, האַווקען און בילן,
דער וואַלד ענטפערט דורך וואַלדיקן ברילן...

גבריא אל האָט ליב אין היילן צו וואוינען,
 טראַגט אַ שעפּסענעם פעליץ אַ ברוינעם.

טראַגט לאַפּטיעס פון ציגענע לעדער,
 אַ פויגלשן היטל מיט אַ שטרויסענער פעדער.

צוויי הענט מיט גבורה — צוויי שמאַלענע שלענגער,
 ער איז שוין כמעט ווי זיין פאַטער אַ יעגער.

ער האָט ניט קיין מורא פאַר וועלף און בערן,
 און פייפט מיט אַ פייפל אַנטקעגן די שטערן.

און טאַנצט ווי אַ מאַלפּע פון צווייגן אויף צווייגן,
 און טראַגט פון וואַלד די חכמה פון שווייגן.

* * *

טיף אינעם טאַל ווי ווילדע שוואַמען,
 וואַקסן שטיבלעך אַרויס פון די תהומען.

שרייבן אים בריוו פון קוימענס די רויכן,
 ער לייענט די שריפטן אין בלויע הויכן ...

קאַרטשן זיך שריפטן ווי טונקעלע שלאַנגען,
 אין ריזיקע היילן פון כמאַרעס געפאַנגען.

טיף אינעם טאַל וויגן גאַלדענע זאַנגען,
 זינגען פויערשע מיידלעך שניטער-געזאַנגען.

רייען נאָך רייען מיט סערפן צעפליגלט,
 בלויע הימלען אין אויגן געשפּיגלט.

פאַרגייט דער טאַג אין ליכטיקע פלאַמען,
 צעפּיילט דער וואַלד געזאַנג פון די שטאַמען.

מיט שיכורן זאַפט די בוימער זיך וויגן,
 באַלאַדענעם זומער די בוימער צעוויגן ...

גבריאַל מיט זומפיקע גרינע צוויי אויגן,
 טרינקט אין זיך איין געזאַנג פון די מוידן ...

ג.

א חתונה אין דארף. ויינען קלעזמער געקומען,
און מוידן מיט פרישע בוקעטן מיט בלומען.

פערד און וועגן באהאנגען מיט קראנצן,
קאדריילן די רעדער טאנצן און טאנצן.

דער וואלד נעמט רוישן מיט פרישן געלעכטער,
עס טאנצן געשלאסענע דארפישע טעכטער.

אויפן פיפל גבריאל נעמט פיפן און פיפן,
עס טאנצן די מוידן מיט בענדער און שליפן.

פארלעך געשלאסן נעמען זיך דרייען,
זוניקע פים — און פנימער קלאיען.

אין טאנץ ווערט טאל ווי בארג אויפגעהויבן,
צוריק געשליידערט, צעברעקלט אין שטויבן.

די קליידער ווי רעדער ווינטלען און ווינטלען,
ווי פאוועס צעפעכערט שווינדלען און שווינדלען.

עס טאנצן די פעלדער, עס שווינדלט דער הימל,
עס טאנצן די פארלעך ווילדער אין ווימל.

עס פארט אן א פויער מיט וואנצעס פארדרייטע,
און כאפט צו די כלה אין ארעמס צעשפרייטע.

אויף א פערד א ווייסן פליט מיט זיין כלה,
עס טופן די שטיוול, עס פליעסקען צו אלע.

ד.

עס בייטן זיך טעג אין ווייסן געוואנט,
טעג וואס שטייען אין גאלד צעפלאמט.

טעג וואָס קלינגען מיט פייגל געזאַנג,
לויטערע טעג ווי גלעקער געקלאַנג.

הירשן צעצווייגט אין גאַלדענע טעג,
טראַגן די פרייד פון וואַלד אַוועק.

גבריאַל וואַקסט אויס געזונט און גרויס,
און חלומט אין דער ווייטער וועלט אַרויס.

ער חלומט צו זיין אַ קאַפיטאַן,
פירן אַ שיף אויף אַ שמורמישן ים.

דער פאַטער גיט אים שטיוול אַ פאַר,
אַ שאַפענעם פעלץ מיט געקרייזלטע האַר.

אַ מעסערל מיט שלענגלעך פון עלפאַנט ביין,
און בענטשט אים ער זאָל געזונטערהייט גיין.

ה.

מיטן איינזאַמען שליאַך גייט דער פאַטער צוריק,
ער שפּרייזט געבויגן מיט פייכטן בליק.

ער דערמאַנט זיך מיט יאַרן צוריק,
אַ שוואַרצע טרונע וואָס פירט צו דער בריק.

אין דרויסן וואַיעט אַ שמורעם שניי,
די מאַמע זי שרייט איר לעצט געשריי.

די שטוב באַוואַלקנט מיט רויך און טשאַד,
אויף אַ סנאַפּ שמרוי ליגט זיין ווייב געל ווי אַ בלאַט.

לעבן איר ווייבער מיט וואַקסענע ליכט,
מיט ווייבערשע שפּרוכן איבערן געלן געזיכט.

אַ גלח קניט לעבן בינטל שמרוי,
און פרעפלט פּסוקים צו ליפּן בלוי.

ווען זיין זון האָט געשריגן זיין ערשט געשריי,
איז זיין ווייב געלעגן טויט ווי בליי.

פרעמדע ווייבער האָבן דאָס קינד באַוואַכט,
מיט זייער מילך אים זאָט געמאַכט.

און ער זעט זיין ווייב ליגן אויף דר'ערד,
ווי ער וואָלט איצט אירע געשרייען געהערט.

ווי אַ בוים אַ געשלאָגענער זיין פנים אַלט,
מיט דער ליולקע געבוירן ער שפּאַנט אין וואַלד.

ער זעט דעם צווינטער מיטן קאַלטן שמיין,
אַ ציג זיך פאַשעט איין אַליין...

7.

שווימט אַ שיף צו נייע ברעגן,
און דער ווינט ער פייפט אַנטקעגן.

שלאָגט אַ רויך ווי שוואַרצער בוימל,
קוימענס שפיייען אין די רוימען.

אויף די לייטערס הענגען יונגען,
עס פלאַמט דער ים מיט פייער-צונגען.

שוואַרץ די גומי-מאַנטלען גליען,
וואַסער-קישקעס אַרויף זיך ציען.

מען ציט די שטריק אויף אַלע ברעגן,
עס וואַשט די נאַכט די שיף מיט רעגן.

כוואַליעס ווי די וואַסער-לייבן,
ווילן זיך אין שיף פאַרקלייבן.

און דער דונער שרייט אַריבער,
גראַכט אין ים וואַסער-גריבער.

און דער בליץ: א זעג מיט פלאמען,
ברענט אין הימל פייער-שראמען.

שווימט א שיף צו ווייטע ברעגן,
שמורעם שפילט מיט ווינט און רעגן.

ז.

אויף דער שיף עם שטייט גבריאל,
מיטן פנים צו די ווייטן.
כוואליעס — אַקסן אין געבריל,
איינער אויפן צווייטן רייטן.

אויבן אויפן פלאך פון דעק,
געזונטע יונגען ליגן.
די שיף זעגט און זעגט,
דעם ים אין ווילדן וויגן.

אויפן מאסט עם שטייט גבריאל,
און זעט א ווייטן צייכן.
אַט זעט ער שוין זיין ציל,
דורכן גלאז דערגרייכן.

טורעמס שפיצן בליצן אויף,
ווערן באלד פארשוואונדן.
ווייטע קוימענס טורמען אויף,
מיט שטיקער זון צעצונדן.

א מיידל מיט א פאקל ליכט,
שווימט דער שיף אנטקעגן.
איר ווייסער מאַרמאַר געזיכט,
פון זון און שניי און רעגן.

איר גוף געהאַקט פון שטיין,
ווערט פון ים געבאַדן.
„קומט, וואַנדערער, אַ קומט צו גיין,
מיין לאַנד מיט פרייד באַלאַדן...“

א, וואנדערער, זייט געשיצט,
ביי מיינע פרייע ברעגן.
ווערטער אויף איר הארץ געקריצט,
דער פאקל לויכט אנטקעגן.

ח.

וואס האט גבראל מיט זיך געבראכט?
א קאפ מיט שווארצע האר ווי נאכט.

א גוף געבויט פון שטאל,
לויטער ווי א גלאק זיין קול.

פויסמן צוויי געזונט און שטארק,
רייסן שטיינער פעלדז און בארג.

און אויגן קינדערשע א פאר,
דער ווינט זיך קרייזלט אין זיינע האר.

ער שפאנט אריין אין הארץ פון שטאט,
מיט זעכצן יאר אין זיין טראט.

ער זעט א סקעפאלד אין געבוי,
מענטשן הענגען אין לופט ווי שטרוי.

גייט ער צו און פרעגט וואס איז?
ענטפערט מען, עס וואקסט א ריו.

אויף דער גאס ווי א יאריד,
מען לויפט, מען יאגט, עס פויקן טריט.

וואס לויפן זיי — ניטא קיין צייט?
עס הילכן האמערס אין דער ווייט.

קומט צו א מענטש, לייגט צו אן אויער,
לאכט מען, לאכט מען פונעם פויער.

הויבט אויף גבריאָל זיין פּויסמאָן האַנט,
צו שטייער פאַרן נייעם לאַנד.

פ.

אין שענק, אין אַ טונקעלן קעלער,
קלינגען לעפל, קלינגען מעלער.

רוימע געפלען שווימען, שווימען,
און דער דושעז פאַרגייט פון זינען.

מאַטראַזן יונגע, שיכורע זעלנער,
וואַרפן קליינגעלט צו די קעלנער.

פאַר אַ זילבער שטיק אינגאַנצן,
מיט דער שענסטער מויד צו טאַנצן.

אין געפלעכט מיט אַ סיגאַרעט,
טאַנצט די בלאַנדע מאַרגאַרעט.

און זי שמעקט מיט זון און פעלד,
גבריאָל איז היינט איר העלד...

אירע צעפּ — זאַנגען גאַלד,
אירע ליפּן, מאַרעל באַמאַלט.

אים ציט צו איר ווי צו דער ערד,
שאַרף איר בליק ווי פון אַ שווערד.

די וואַלגאַ אין זיין בלוט צעשוימט,
זיין פנים שוואַרץ פון זון פאַרברוינט.

דער קעלער אין אַ שווינדל טאַנץ,
עס טאַנצן פּלאַשן אין בלויען גלאַנץ.

ער גיט אַ לאַך מיט ווייסע ציין,
און טרינקט איר מויל — אַ בעכער וויין.

ווי עס זינקט אין ים א שטורעם שיף,
ער זינקט מיט איר אין טיף, אין טיף ...

י.

גבריאאל וואכט אויף פון ערשטן רעש,
פוסט געבליבן איז זיין טאש.

לעבן אים אויף קאלטן דיל,
ווי מידע שאף — מאטראסן שטיל.

עס ווארגט א ביטערניש אין האלדן,
עס שמעקט מיט רויך און ביטערזאלץ.

גבריאאל — ער פלוכט און שעלט,
די זונה האט געמיינט זיין געלט.

זי האט געשמעקט מיט בעז און זאנג,
ביי איר אין הארץ עס שלאפט א שלאנג.

ער הויבט זיך אויף און שפאנט,
ארום אים א פוס, א שוך, א האנט.

אויף זיין פנים ברענט די שאנד,
אפגענארט אין פרייען לאנד.

ער וויל צוריקגיין צו דער מויד,
זי א ברעך טאן ווי א לאבן ברויט.

נאך די פים ווי שווערער בליי,
ער גיט אהין דריי מאל א שפיי.

דער ים מיט בלויער ווייטקייט רופט,
מיט פרילינג שפריי עס שמעקט די לופט.

* * *

גבריאאל איז זאט מיט פרעמדע פארטן,
פארשפילט די יארן ווי אין קארטן.

א יאר איז צוועק, א יאר איז געקומען,
א וועלט אין מענטשלעך בלוט איז געשוואומען.

זיינע אויגן טונקלען ווי בלינדע טומאנען,
ער זעט זיין היים דורך ווייטע ימען.

דאס לאנד וואו גבריאאל איז געבאָרן,
בליט ווידער מיט פעלדער זאנגען און קארן.

עס שווימט די שיף מעת-לעת'ן זיך ביים,
ער זעט זיין לאַנד, צו ליכטיקע צייטן.

ער זינגט צו דער נאכט מיט אזא יללה,
ציט אויס זיין האַנט צום סערפ פון לבנה.

דער ים באַדט זיך אין גאַלדענע שטערן,
צו וועמען זאָל איצט זיין לעבן געהערן?

א בוים קאָן פילן פון זונען די שטראַלן,
א באַרג קאָן שלאַגן מיט פריש נייע קוואַלן.

און ער האַט געוואַגלט דורך שמורעס פון ימען,
א מענטש אַן אַ לאַנד — אַ קינד אַן אַ מאַמען.

יא.

אַט זע די שטאַט מיט גאַלד און בריליאַנט,
מיט גאַלדענע פייערן שטייט זי צעפלאַמט.

געשפיגלט אין האַדסאָן, געטורעמט די שפיצן,
פאַרכישופט אין כוואַליעם — אַפּישן בליצן.

יונגען געזונטע דאַרף מען דאָ האַבן,
צו אַקערן ערד, צו בויען און גראַבן.

צו צאמען טייכן, צו בויען וועגן,
פאר א מענטשהייט צו א פרייען לעבן.

ווער האט געקניפט די גאלדענע ליכטער?
ער זעט אין דער נאכט די אלע געזיכטער.

די בריקן ווי הארפן אין פייערן צעשפילטע,
די קוימענס צום הימל מיט רויכן צעברילטע.

ווי א גאלדענע קייט וואס רייסט זיך ניט איבער,
מאשינען זיך יאגן אין גאלדענעם פיבער.

ווער קאן אויסציילן דאס ריזיק פארמעגן?
עס שווינדלען מאשינען פון ברעגן צו ברעגן.

גבריאל פארטראכט אזוי ווי אין הלום,
מיט ליכט און פייער — די נאכט איז באמאלן.

די שטאט ווי א גארטן — מיט גאלדענע זונען.
דער מארך פון פעלקער, אין ליכט איינגעשפונען.

דורך ארבעט א מענטשהייט פון פעלקער פארשידן,
שווארצע און ווייסע, — נעגער און יידן.

גבריאל דער פויער, מיט בליקן וואס קלארן,
איז פלוצלונג מיט רייפקייט דא ווידער געבארן.

۶

לאַז אַפּ מיינע הענט

לאַז אַפּ מיינע הענט, בינדט אַפּ מיינע קייטן,
הויב מיך אויף מיט פליגל צו די אייביקייטן.

הויב מיך אויף אין דיין זעאונג, דערגאַנץ מיך,
ווי זריעה מיט רעגן און ברכה פאַרפלאַנץ מיך.

מיט דיין ערד איך בין פאַרוואַרצלט דורך יאַרן,
דיין בראַך האַט צעבראַכן מיין הימל קלאַרן.

דורך דורות פון אומקום, זע, איך גרין ווידער,
אַזוי ווי אַ קראַנקער גענעזן דורך פיבער.

קינדער פון ישראל

צו דער פראקלאמירונג
פון א יידישער מלוכה.

קינדער פון ישראל אין יעדוידער לאַנד,
איך שטרעק אייך אויס א וואַרעמע האַנט.

קינדער פון צער, און קינדער פון נויט,
וואו אייער טראַט האַט לעבן געבויט.

אין קבוצות, אויף זאַמדן, ביים זייען און שניט,
מיט אייך האַט מיין חלום צוזאַמען געבליט ...

קינדער פון ציון, און ביראַ-בידזשאַן,
אין שטורעם געפרופטע, עס בליט אונדזער שטאַם.

קינדער פון ישראל אויף אוראַלטער ערד,
וואָס שמידן אין אַקער דעם שאַרף פונעם שווערד.

וואָס שמידן דעם חלום פון צוויי טויזנט יאָר,
און איך האָב דערלעבט דעם ליכטיקן דור.

קינדער פון בונקערס, ניצול פון טויט,
אין בענטשונג פון אַרבעט, אין ברכה פון ברויט.

איר טראַגט נאָך אויף לייבער פון גזרות די וואונד,
קינדער פון פרידן אין פעלקערשן בונד.

וואָס האָבן באַפרוכפערט מיט בליאונג דאָס זאַמד ;
מיר זיינען אַ פאַלק ! און מיר האָבן אַ לאַנד !

ווי מרים מיט פויקן איך וויל היינט אַרויס,
און טאַנצן דעם טאַנץ פון ישראלס הויז.

דער גורל פון א פאלק

טוט האט אמאל געלעבט א בירגער רעוויר,
און ער האט געווארנט פון טיר צו טיר.
און ער האט געזאמלט א פלאמענדיק פערד,
געוועקט זיינע שכנים קעגן שונאם שווערד ...
און ער איז געפלויגן מיט א ווארענונג פאן:
דער גורל פון פאלק שטייט אין קאפן!

פאל רעוויר — א שמידער פון גאלד,
א זון פון אמעריקע, א זון פון פאלק.
ער האט געזען דעם אנקום פון שלאכט —
דער גורל פון פאלק האט געריטן דורך נאכט ...
אין געהער — דער געטראמפל פון בליי און שטאל,
דער בריטישער הייל מיט טויט זעגלט אן ...

דורך נאכט איז געפלויגן פאל רעוויר,
געוועקט יעדן פארם, געווארנט יעדע טיר,
די שעה פון אומגליק קומט אן, קומט אן!
איידער עס גייט אויף אויפן הימל די זון ...
פאל רעוויר האט געווארנט אין צייט:
שטייט אויף פון שלאף, צום קאמף זייט גרייט!

מיין פאלק עם קעמפט מיט ליידיקע הענט.
ישראל שונאים מיט האס פארבלענדט.
אין דער שעה פון גורל, מיט פלאס גורט זיך אן,
דאס פאלק און דאס לאנד שטייט אין קאפן ...
וועקט אויף אייער שכן פון טיר צו טיר,
זאל יעדער היינט ווערן א פאל רעוויר.

מיט גבורה און גלויבן, מיין פאלק איז געשטאלט,
מיט זעקס מיליאן קדושים מיין פאלק האט באצאלט,
לאזט זיי ניט פאלן מיט ליידיקע הענט —
פארשטיידיקט דאס לעבן, גורט אן זייערע לענד!
דער חלום פון פאלק דורך טויזנטער יאר,
דער גורל פון פאלק הענגט אויף א האר!

מיין פאלק אין קאמף מיט שונאים פון שטאם,
אין בלוט זייערס גליט מאקאבייער-פלאם!
דאס ווארנט דורך זיי עמוס און שמואל:
דורך עמק-יזראעל, דורך נגב און טאל,
הויבט אויף אין קאמף די יידישע פאן,
דאס פאלק ישראל שטייט אין קאן!

דער טאָג פֿון געבאַט

זונטיק, מאי 16, 1948

קומט אַרויס איר טעכטער מיט די צימבלען!
קומט אַרויס איר זין אין קאַראַהאַד!
שפּילט אויף אַ געזאַנג צו די הימלען,
עס איז היינט דער טאָג פֿון געבאַט!

דער טאָג פֿון קיום איז ווידער געבוירן,
אין דורות-גאַנג, דורך בלוט און פייער,
דאַס געבאַט: פֿון לעבן און פֿון דויערן,
פֿון אַ היימלאַנד, פֿון אַ וועלט אַ נייער...

עס גיסט דער הימל מיט פּולע צעבער,
אַנגעזאַמלט איז דער מבול מיט געוויין;
אויף די גאַסן שטראַלט היינט יעדער,
עס שאַלט די פּרייד אין געביין!

אַלטע יידן וויינען, זאַגן תּהילים,
שמחת-תּורה איז אויף גאַסן היינט.
מ'לייענט די צוויי-טויזנט יאַריקע מגילה,
אין יעדנס פנים אַ פּאַלק צעשיינט.

וויפּיל זין און טעכטער היינט נאָך שטאַרבן,
פּאַרן קיום פֿון ישׂראלם היים?
טעכטער פֿון ישׂראל! שפּילט אויף די האַרפּן,
ווייל אונדזער פּאַלק וועט קיינמאַל אונטערגיין!

בײַן פּולן ראַנד דער טרערן-לאַגל!
מיר טרינקען ביטערניש מיט פּרייד;
אין אונדזער דורותדיקן וואַנדער-וואַגל,
אין יום-טוב שפּילט די טרויער פלייט...

זאַל פֿון הימל רעגענען מיט קוואַלן,
הענט אויף אַקסל אין קאַראַהאַד.
הינטער וואַלקנס וואַרטן סנאַפעס-שטראַלן —
עס איז דער טאָג פֿון געבאַט!

א גלאַק האָט געקלונגען

אויף בראַדווייער גאַסן אין גרויסן ניו-יאָרק,
מיט אויטאָס און רעש מיט פּאַנען געפילדער.
מיט קלייטן און שילדן, מיט פּנימער-זאָרג,
מיט מענטשן וואָס אײלן אין טומל מיט קינדער.

מיט שנייאיקע ווינטן, מיט קנוילן פּאַפּיר,
מיט מענטשלעכע מאַסן וואָס לויפן באַזונדער.
מיט שניי-פּוך געקרויזלט אין ווייסן געפּריי,
אויף בראַדווייער גאַסן געשען איז אַ וואונדער.

און ווער צו זיין מי, געיאָגט אין זיין גאַנג,
איז שטייף געבליבן מיט פאַרוואונדערטער מינע.
אַ גלאַק האָט געקלונגען מיט לויטערן קלאַנג,
אין גלאַקן-געקלאַנג: די יידישע הימנע.

די יידישע הימנע אין פּראַסטיקן טאַג,
אויף מיילן און ווייטן האָט זיך צעקלונגען,
און מענטשן אויף עוועניוס פון יעדוועדן ראַג,
מיט פּריידיקן גלויבן זיך האַבן צעזונגען.

שניי ווייסע טויבן געשוועבט דאָרט אַרום,
פון גלאַקן געקלאַנג זיך העכער געהויבן.
פון הימלען אַרום איז אַ גאַלדענע זון,
און אַנגעטרונקען די מענטשן מיט גלויבן.

סירענעס האַבן פון ווייטן געברומט,
מענטשן צום הימל מיט געהויבענע אויגן.
די יידישע הימנע דורך גזרות פאַרשטומט,
איז אויפגעגאַנגען ווי אַ רעגנבויגן.

אויף עוועניוס, אויף גאַסן האָט יעדער געהערט,
דער גלאַק האָט מיט זון געוועקט אלע שויבן ;
זאָל די הימנע קיינמאַל ווערן צעשטערט,
מיין פּאַלק מיט פעלקער גלייך היינט דערהויבן ...

געזאנג צו די בינען

שטיל איז דער טאל,
די בערג-פיראמידן.
עס הארנט א קול,
די וועכטער זיי הימן.

דער הימל דערוואכט,
א רויטער באגינען.
אוועק איז די נאכט,
עס רוישן די בינען.

אין ווייסע קוואדראטן,
דעם האניק זיי טריפן.
זניקע, זאמע,
די בינען זיי שטיפן.

אויף הימל צעהעלטן,
ווי א גליאיקער בעקן.
זניקע וועלטן,
פון חלום זיך וועקן.

די זין און די טעכטער,
פארברוינטע ווי ברויטן.
עס הימן די וועכטער,
די וועגן און פלויטן.

עס רוישן די לאנען,
מיט מאַן-קעפלעך רויטע.
עס וואכט די הגנת,
מיט ביקסן פארטרויטע.

פלוצלונג צעקנאלט זיך,
מיט פלאקער דער שיער.
מיט פלאמען צעשמראלט זיך,
א פלאקערדיק פייער.

דער שונא מיט ריימער,
מיט פאקלען צעשוואונגען,
יעדער בוים — א שיימער,
פון שונא געצונדן.

איין שפרונג אין א שורה,
אין קאמף אין גערעכטן.
מיט העלדישער גבורה,
די זין און די טעכטער.

עס רויכן די קנוילן,
מיט פונקען זיי בליצן.
עס ברענען די קרוינען,
אויף גרין-בויםער שפיצן.

די העלדן, די שומרים,
מיט לעשערס זיך קלאמען.
עס מבול'ט אויף בויםער —
זיי לעשן די פלאמען.

עס גיבן א לאז זיך,
די יידישע בינען.
ווי א כמארע א טראג זיך,
פון פייער אנטרינען.

א זשומיקער קנויל-קראנץ,
די בינען צוזאמען.
די קעניגן בין טאנצט,
ארויס פון די פלאמען.

נאך איר, די בינען,
אין שוואונג — א טארנאדע.
דעם שונא געפינען,
עס טראגט זיך א טשאטע.

פאר וועמען דעם האניק,
געזאמלט פון בלומען.

דעם גיפּט פאַרן שונא,
זיי זשומען און זשומען.

ווי אַ האַריקער וויזל,
מיט טוויזנטער גיפּטן.
די בינען זיי שפּיזן,
מיט נאַדלען און שטיפּטן.

אין אויגן, אין קעפּ,
זיי קלייבן ניט איבער ;
אין אַ בינען געוועט,
זיי נאַדלען מיט פיבער.

אויף אייזלען און פּערד,
די גיפּטן זיי צישן.
אין קודלאַטע בערד,
זיי שטעכן די שפּיזן ...

מיט שווערדן געפּאַך,
גאַלאַפּ ווי פּון זינען.
דעם שונא פּליען נאָך,
די יידישע בינען.

עס זינגט אַ געזאַנג,
עס הילכן די שטימען.
מיט צימבל געקלאַנג,
אַ געזאַנג צו די בינען !

די בוימער געצוואַנגן,
פאַרטשאַדעט מיט רויכן.
לידער זיך טראַנגן,
צו די בערג, צו די הויכן !

דעם קאַמף צו געווינען,
זאַל ווערן פאַרשריבן.
אויך יידישע בינען,
דעם שונא געטריבן ...

די וואַנט

די וואַנט איז פון שטיין. די וואַנט איז באַהיט,
צו דורות און דורות די וואַנט איז געשמידט.

קיין מכול, קיין שטורעם, קיין מענטשלעכע האַנט,
קאָן ניט צושטערן פון דורות די וואַנט.

אין קאַרבן פון קיזל, פון פאַלק דאָס געוויין,
דאָס זאַלץ פון די טרערן פאַרגליווערט אין שטיין.

העלדן דורך גזרות, קדושים אין בראַנד,
זיי זעען אין דמיון די הייליקע וואַנט.

ביים מזרח פון זון אין גאַלד אויפגעפלאַמט,
די אויגן פון פאַלק געווענדט צו דער וואַנט.

די וואַנט הימל הויך, און טיף ווי דער ים,
די הייליקע וואַנט פון מיין געפייניקטן שטאַם.

דורך שטורעם פון צייטן אין טריט פונעם זאַמד,
עס וואַגלט מיין פאַלק צום ליכט פון דער וואַנט.

אין גאַנג מיט נביאים דורך פייער און בראַנד,
אין קאַמף וועט מיין פאַלק דערגרייכן די וואַנט...

דער שטיינערנער באַרג

שוין צוויי טויזנט יאָר אַ שטיינערנער באַרג,
מיט יאָרן פאַרוואַקסן — אַ פעלדז אויף זיין קאַרק.
מיט מדברשן זאָמד פאַרקנאַטן אין דר'ערד,
פון טראַפישע שטראַלן נאָך וואַסער פאַרצערט.
אין אַדער פון שטיין פאַרגליווערט אַ צווייג,
וואָס וואַלט אַ וואַלד שוין געבוירן דורך צייט ...
עס האָט זיך געביטן אַ דור נאָך אַ דור.
דער שטיינערנער באַרג שלאַפט צוויי טויזנט יאָר ...

און אַט איז געקומען צום שטיינערנעם באַרג,
אַ זון פון מיין פאַלק מיט גבורה געשמאַרקט.
געזאַגט האָט דער יונג — דאָ איז מיין היים,
עס וועט בליען אַ גאַרטן אויף פעלדזיקן שטיין.

אַט ברענגט מען צום פעלדזיקן באַרגיקן שטיין,
אַ בויערער מאַשין מיט שמאַלענע ציין.
אַ בויערער מאַשין ווי אַ הויכער זשיראַף,
זי בייסט אַפּ דעם שיכט פון נאָך איידער באַשאַף.
שוין ציען זיך רערן — עס פיבערט דער יונג,
שוין צוויי טויזנט יאָר די ערד זייל אַ טרונק.
מען רייניקט אַראַפּ דעם שטיינערנעם אַרץ,
אונטן ליגט ערד פאַרטריקנט און שוואַרץ.
די וואַסערן פריש פון קוואַליקן גרונט,
לעבן מיט טויט האָט פאַרשניטן אַ כּונט.
מעכטער און זין מיט זריעה אין הענט,
זיי זייען די ערד פון דורות פאַרברענט.
אין איינעם אַ מאַרגן אַ וואַנדער געשעט,
אויף שטיינערנעם באַרג אַ גרין גראַזן בעט.
מיט לעבן מיט נייעם אין גרינעם באַקלייד,
אַ נייעם יאָרהונדערט, דער יונג האָט פאַרזייד.
מיט שווערד און מיט אַקער ער שטייט און ער היט,
קיינער וועט מער ניט פאַרוויסטן זיין שניט ...

יעקב און זיין כלה

1

יעקב איז פון שלאכטפעלד אהיימגעקומען,
מיט אויגן אויסגעלאָשענע ווי טינט.
ער האָט דעם שונא בייגעקומען,
יעקב איז אהיימגעקומען בלינד.

ער האָט געקעמפט מיט זיין הייל,
צווישן שטיין און פעלדזן-ווענט.
צווישן די בערג פון ירושלים,
א שראַפּנעל האָט זיין ראייה אויסגעברענט.

געגאַנגען איז זיין כלה אים אַנטקעגן,
באַגעגענען איר אויסדערווילטן העלד.
שוואַרצע שלייערן אויף די וועגן,
א פינצטערניש פאַרשמעלט זיין וועלט.

2

ווי קאָן אַ כלה צו איר חתן קומען,
און ברענגען אים איר האַרץ, איר לייב ?
מיט אויגן קלאַרע ווי די זונען,
צו זיין אים דאָס געטרייסטע ווייב ?

וואָס קאָן אַ כלה פאַר איר חתן שפינען,
צו געבן ליכט — צו געבן פרייד ?
ער זאָל זיין רו אין איר געפינען,
זי איז פאַר אים איצט שטאַרבן גרייט ?

איר חתנם אויגן : פינצטערע צוויי היילן,
מיט זיין ליכט געוואונען ישראלס זיג.
ווייל זי אירע אויגן טיילן,
פאַר זייער ביידנס גליק.

זי קומט צו אים מיט שטילע ווערטער,
 מיט אלץ מיין חתן טיילן זיך מיט דיר.
 יעקב העלד, מיין אויסדערוויילטער,
 נעם צו איין אויג פון מיר.

וואָס דאַרף איך אויגן צוויי מיט זונען,
 אַז דיינע זיינען אויסגעלאָשן, בלינד?
 טרינק מיין ליכט ווי פון אַ ברונען,
 אין דיין פינצטערניש מיין ליכט צעצינדט.

יעקב שווייגט, ער קאָן ניט וויינען,
 נישט געוואונען בלויז איין זיג.
 זיין כלהס אויג פאַרפלאַנצט אין זיינעם —
 אַ מענטשהייט לויכט פון זייער ביידנס בליק ...

אין מאַרגן-רויט, אין גרויען זאַמד,
 אַ פרוי פירט אַ קינד ביים האַנט.

דאָס זאַמד אין כוואַליעס ברענט און גליט,
 און פאַרמעקט אין וועג די טריט.

אַ קאַקטוס ציט זיך ווי אַ שלאַנג,
 און שוואַרצט דעם מדבר אינעם זאַמד.

צווישן הימל און צווישן זאַמד,
 ציט זיך אויס אַ פרויען האַנט.

הגרם קול עם שרייט אין ווינט,
 גאַט אין הימל, שיץ מיין קינד!

מיין האַר האַט מיך פאַריאַגט אין שפּאַט,
 נאָר דו פאַריאַג דיין דינסט ניט — גאַט!

איך האָב קיין הייס, איך האָב קיין לאַנד,
 קיין ברויט, קיין וואַסער, זאַמד נאָר זאַמד ...

מיין האַר האַט מיין לייב פאַרשעמט,
 אַ קעפּס ווייב פאַריאַגט אין פרעמד.

מיין קינד איז דורשטיק ווי דאָס זאַמד,
 האַסט מיין טרער אין זאַלץ פאַרוואַנדט.

הגר גיט אויף זאַמד אַ פאַל,
 עס שלאַגט אַרויס אַ פרישער קוואַל.

דאָס וואַסער שפּריצט מיט גאַלד קרישמאַל,
 ווי אַ האַרף זינגט אויף איר קול.

פון די אויגן קוואַלט געוויין,
 זי בויגט איר קינד צום קוואַל פון שטיין.

פון פרישן קוואַל טרינקט איר קינד —
 אַ פאַסטוך רופט זיין פאַרלוירן רינד.

דער פאָרגאַנגענער ניגון

איך האָב ליב די חפצים פון מיין פּאַלק דעם געיאָגטן,
די לייכטער, די שמייסלעך, די קוואַרטן.
אין יעדן לייכטער מיין פּאַלק דאָס געפּלאַגטע,
פלעמלט און שפּיגלט זיך דאָרטן.

אין בראַנז פון מנורה, די לייכטער געצונדן,
מיט לייבן — די וועכטער פון גבורה,
די הירשן אין שוואַנג מיט הערנער געבונדן,
וואָס שוועבן צו די בערג אין אַ שורה.

דאָס שטערן-טיכל אויף אַ גרייז גרויען שטערן,
וואָס באַבעס פּלעגן זיך צירן.
די ציטער-נאָדל די לויטערע פּערל,
דעם ניגון פון שיר-השירים.

די כּוּסָה די בלויע, ווי קרישטאַלענער הימל,
וואָס דורות האָבן געטרונקן.
דאָס פּיוּפּל, דער פּידל, די קלעזמער אין רומל,
דער ניגון וואָס איז שוין פּאַרקלונגען.

דעם פּרוּכט פון ריינסטן גינגאַלד געשפּונען,
פון רעגנבויען די לויטערסטע פעדים;
איך האָב ליב די חפצים וואו מיין פּאַלק האָט געפּונען
דעם תּיקון צום אייביקן לעבן.

א בריוו צו מיין חברטע אין ישראל

מינא וויינשטאק
הארניק א מתנה

איך האב היינט באקומען א ליכטיקע בשורה,
פון ישראל, פון תל אביב.
מיין קינדהייט זיך פליגלט אין יעדוודער שורה,
פון מיין יוגנט חברטעס זוניקן בריוו.

חברטע מיינע, דורך ים אפגעזונדערט,
וואס זיינען דען יארן צווישן אונדז היינט?
מיר האבן צעשיידט זיך א פערטל יארהונדערט,
איך שוועב איצט צוריק צו מיין קינדערשער פרייד.

וואס זיינען דען יארן אין גאנג פון די צייטן,
ווי א צווילינג זיך שטענדיג געהאלטן באנאנד,
צוויי מיידלעך קליינע מיט חלום פון ווייטן,
אהיים פאר ישראל — אן אייגן לאנד.

שפעטער מלחמה, שרעק און פאגראמען,
טויט האט געקאסעט דאס לעבן אין שניט...
ווער קאן דען די שרעקלעכע יארן דערמאנען,
דאס געוויין אין די קעלערן פון יעדוודן ייד?!

דו, מיט דיין פידל — ליגסט אויפן בוידעם,
איך, מיט די לידער, באהאלטן אין גרוכ.
עס האט דעמאלט דער שונא די יידן גערודפט,
פייער פארצערט האט א יעדע יידישע שטוב.

מיר זיינען ביינאכט ווידער געלאפן,
אויף דיין אקסל געציטערט די וואלענע שאל.
דו, מיט דיין פידל, איך, מיט די סטראפן,
מיר האבן געשעפט פון זעלביקן קוואל...

אויף הפקר וואגאנען, דורך שמורעס פון רעגן,
אויף קוילן בערג באהאלטן זיך מיד.
עס האט אונדז ישראל געלויכטן אנטקעגן.
איך האב עם נאך דעמאלט פארקריצט אין א ליד.

מיין היים איך האָב אויף אַמעריקע פאַרביטן;
דו ביסט קיין ארץ ישראל אַוועק.
עס האָט הימלער אונדזערע היימען פאַרשניטן —
אַ דריט פון מיין פּאָלק אונטערגעזעגט!

איך לייען איצט דיין בריוו טעג און סעט-לעתן,
איך זע דיך מיין חברטע אין העלדישן קאַמף,
דיין קאַמף איז אויך מיינער, ווי קאַן איך פאַרגעסן,
אונדזער ליכטיקן חלום פון אַן אייגן לאַנד?

אויפן ווייסן קאַנווערט ישראלס מאַרקע,
מיינע ליפן רירן די מאַרקע איצט אָן.
איך זע אַט די העלדן; גיבורים שטאַרקע,
אין העלדישן קאַמף שלים מיך אויך אָן.

מיין הימל לאַכט מיט גאַלדענע זונען,
מזרח און מערב זיך האָבן דערנענט.
אין קאַמף פאַר ישראל דעם חלום געשפּונען,
מיר גיבן זיך ביידע דורך ימען די הענט.

דער דעמב

וואַקסט אַ בוים הויך און שלאַנק,
אַלע בויםער וואַקסט ער איבער.
דער דעמב, ער איז שוין דורות לאַנג,
פון וואַלד דער שטאַלצסטער גיבור.

דער שטורעם רייסט אים פאַר די האַר,
ווינטן ברעכן זיינע צווייגן.
ער הויבט זיך אויף מיט יעדן דור,
צו די הויכן העכער שטייגן.

זומער שפּרייט ער אויס זיין קרוין,
פייגל בויען זיך דאַרט נעסטן.
עס ציט צו אים זיך יעדער בוים,
מיט זיין גרויסקייט זיך פאַרמעסטן.

גיט דער שטורעם אים אַ שניט,
דער דעמב פאַרהיילט די וואונד פון שפּליטער.
איך זע אין דעמב מין שטאַם צעבליט,
וואָס איז שטאַרקער פון געוויטער.

ווי אַ ריזן וועכטער דער דעמב ער וואַכט —
דער דעמב ער רוישט מיט גרינע פעכער.
מיט זון און הימל און מיט קראַפט,
פון אַלע בויםער וואַקסט ער העכער ...

ניין און צוואנציק קינדערלעך

אין אַנדענק די קינדער וואָס
זיינען אומגעקומען אין עראַ-
פלאַן קראַך אויסן וועג קיין
ישראל.

א.

ניין און צוואַנציק קינדערלעך
ברוינהויטיקע ווי קאַקאָ.
יידיש טונקעלע קינדערלעך
פון אַפריקע : מאַראַקאָ.

די גופימלעך אויסגעצערט,
דאַרע הויט און ביינער.
קינדערלעך — אין נויט דערנערט,
מיט לויכטנדיקע ציינער.

עס פינקלען זייערע אויגעלעך,
די הענטלעך דאַרע שפענער.
די שוואַרצע קרויזן-קעפּעלעך
פון פרינצן זיינען שענער.

אין עראַפלאַן זיי שטייגן איין,
אין וואַלקנדיקן נעפל ;
צו פליען צו אַ נייער היים,
צו אַ נייעם לעבן.

דער עראַפלאַן שניידט די נאַכט
אַריבער בערג און מאַלן,
פליען קינדערלעך פאַרטראַכט
קיין „אַסלאַ“ זיך דערהאַלן.

ב.

וואַלקנס, שניי-בערג אויפגעבויכט,
בויכן זיך פאַנאַנדער.
דער עראַפלאַן שווימט און טויכט,
שניידט זיין וועג אין וואַנדער.

שטערן פינקלען: קרענץ פון גאלד,
וויגן זיך פון אויבן,
בלויער שניי פון פראסט באמאלט,
קלעפן צו די שויבן.

קינדערלעך זיך מאלן איצט
בלויע בערג פון ציון.
ווי אין דמיון אויפגעבליצט
אהין, אהין זיי פליען.

זיי זעען איצט אויסגעשפרייט
צעדער גרינע בוימער,
זיי הערן איצט א פאסטוך-פלייט,
יעדעס קינד — א טרוימער.

זיי זעען איצט א בלויען טייך,
מיט זון — א שפיגל רויטן,
אלע קינדער זיינען גלייך,
מיט ברוין און ווייסע הויטן.

זיי זעען איצט א קינדער-שול,
אלע לערנען זיך צוזאמען,
זיי זינגען אויף מיט איינמאל:
אני מאמין, אני מאמין...

ג.

פלוצלונג גיט זיך אליץ א דריי,
א שווינדל ראד אין צאפּל,
יעדעס פנים — אויסגעשריי,
פארגליווערטע שווארצעפּל.

א ראד — די וועלט איבערגעקערט,
א ווינט-מיל בליצט אין פלאמען.
צווישן הימל, צווישן ערד —
ניטא אין וואס זיך קלאמען.

דער הימל פאלט אראפ צו דר'ערד,
און רייסט מיט זיך די שמערן;
א פייער זייל אין נאכט פארצערט
געוויין פון שרעק און טרערן...

פון דער פייערדיקער לופט
פון די זיילן פלאמען,
א קינדיש קול אין נאכט עם רופט:
מאמע! מאמע!

ד.

אויפן בארג, א שניי-וואלד מויכט
מיט אלטע בוימער שמאמען.
שמעלצט דער שניי זיך פונעם רויך
און זאפט אין זיך די פלאמען.

שטרעקן אויס זיך צווייגן-הענט
פון ווינטער שלאף פארגלידערט.
א פייער זייל האט אויפגעברענט,
דער בארג האט אויפגעצימערט.

דארטן ווי א קראמער טיף,
דער עראפלאן צעשמעמערט.
ביים עק פון דער צעקראכטער שיף
פון גאזן רויך פארשלעפערט.

ליגט א קינד און קרעכצט אין פיין
צום ברוכווארג צוגענאגלט.
קיינער הערט ניט זיין געוויין —
קיינער ענטפערט ניט זיין קלאגן...

עס רויכערט זיך א לעצטער פלאם,
ער רופט זיין שוועסטערס נאמען.
א האלעוועשקע דער עראפלאן,
א בית-עולם — אלע שטומען.

דא ליגט א פוס, דא ליגט א שוך,
דא ליגט א קאפ צעשפלימערט.
א קינד עם האלט אן אשיק-בוך
אין טויטע הענט פארגליווערט.

דא, זיצט דער פילאָסאָפּ אײנגעדרייט,
אַרום באַרג פֿון טױטע גופים,
איבער זײ עם שנייט, עם שנייט,
און פאַרדעקט די ברוכן.

אַ הירש האָט אױפגעבליצט אין שפרונג,
צעברומט האָט זיך אַ חיה.
עם לעשט זיך אױס דער לעצטער פונק,
שמיל — ווי אױף אַ לױה ...

ה.

שלאָפּט ער שוין דאָ טױזנט יאָר?
שלאָפּט ער דאָ אַ רגע?
איז עם אַ חלום אַדער וואַר,
גײט נײַט דאַרט אַ יעגער?

עם שנייט, עם שנייט, אַ וױסע וועלט,
ווער פאַרדעקט די גרוילן?
אימיץ האָט זיך אָפגעשמעלט
און וועקט אױף דעם בית-עולם.

אַ פויער מיט אַ שטריק אױף לענד,
אַ וױסער פעלץ ווי וואַטע.
הױבט אים אױף אָף זײנע הענט,
מיט ליבשאַפּט פֿון אַ טאַטע.

רעדט צו אים אַ לשון פרעמד.
ער פאַרשמײט אים דורך די אױגן.
מיט גוטע ליבע טאַטע-הענט,
ער האָט אים אױפגעהױבן.

ער וויקלט אים אין שאַפֿן-פעלץ,
טרייסט אים אױף זײן לשון.
שיצט אים פֿון ווינט און קעלט,
דעקט אים צו מיט קושן.

ברענגט אים אין אַ וױסן הױז,
מענטשן לױפן זיך צוזאַמען.

פון די בליקן לייענט ער אויס :
תחית המתים אויפגעשטאנען.

ער פאלט אוועק אין טיפן שלאף,
ערפלאנען זשומען, זשומען,
פאר וועלכע זינד, פאר וועלכע שטראף
זיינען זיי אומגעקומען ? !

ער פליט אין חלום גאענט צו גאט,
פייער וואלקנס העלן,
זיין וועט ער א פילאט —
חלומט יצחק עלאל ...

ו.

אכט און צוואנציק אַרונדלעך
שטייען אין א שורה.

אכט און צוואנציק אַרונדלעך
ברענגט מען שטיל צו קבורה.

זייער חלום ניט דערלעכט
צו זיין ישראלס בויער,
די גאנצע שטאט בויגט די קעפּ,
שליסט זיך אן אין טרויער.

עס דעקט זיי צו ישראלס פאן,
באגלייט זיי אינעם קבר.
ביי זייער טויט — עס שווערט א זון,
א גליד פון זייער אבר.

צום חלום לאנד ער קוקט פארויס,
אכט און צוואנציק פעלן —
גאנץ וועט זיין ישראלס הויז,
שווערט איצט יצחק עלאל.

זייערע טרוימען אפגעשמעלט,
וועט ער זיי ווייטער שפינען,
אין א נייער שיינער וועלט.
אין לויטערן באגינען.

חנה סענעש — געהייליקט

דורך שנייאיקע וואַלקנס, דורך ברויזיקע ימען,
אויף אַ שטאַלענער שיף געשוואומען איז חנה.

צום לאַנד פון די פאַלמען, צוריק פון די שלאַכטן,
געשוואומען איז חנה אין ארון פאַרמאַכטן.

איר יונג מיידלשער גוף פון קוילן צעשאַסן,
די בלוי ליכטיקע אויגן אויף אייביק פאַרלאַשן.

געשוואומען, געשוואומען מיטן אַרון צוזאַמען,
באַגלייט זי אין וועג די ביבלישע חנה.

מיט די זין די זיבן, די העלדישע מאַמע,
ווי שטאַלצע יידן געשטאַרבן צוזאַמען.

אין גערויש פון כוואַליעס, אין לופט אַ געציטער,
אַ געזאַנג צעשאַלט פון פאַרטיזאַנען לידער.

דבורה הנביאה, מרימס אַרקעסטער,
עס שווימען איר נאָך פאַרטיזאַנען שוועסטער.

דורך שטורעמס, דורך וואַלקנס, דורך טויט און דורך פלאַמען,
דורך בלייענע הימלען זיי שווימען צוזאַמען.

אין פאַלמען-לאַנד זי ברענגען צו קבורה,
שאַלט אַ געזאַנג, שאַלט אַט די בשורה!

די שעה אויסגעבענקטע איז ענדלעך געקומען —
זאַל אייביקייט איינרינגלען איר העלדישן נאַמען...

א חתונה אין ישראל

א חתונה אין ישראל אויף אַפּענעם פעלד,
עס טאַנצן די פּאַרלעך אַרום אַ געצעלט.

עס פייפן די פייפלעך, מען זינגט און מען טאַנצט,
עס פייקלען די פייקלעך, אַ מענטשלעכער קראַנץ.

די פים אין אַ „האַרע“ צום טאַקט קלאַפּן טריט,
חתן-כלה! אַריין אין דער מיט!

עס רופט אויס אַ חבר דאַס דרשה-געשאַנק,
פאַר חתן-כלה שפּילט אויף אַ געזאַנג!

מען פירט איצט אַריין אַ פּרינצעסין — אַ קו...
דרשה-געשאַנק — אין אַ גומער שעה.

אַ געזאַנג אויפגעשפּילט פון חתנם צד —
די קו האַט אַ קעלכל אַ פּלאַמיקס געהאַט.

פירט מען אַריין דאַס קאַלב אויף אַ שמריק,
אַ פּריילעכס שפּילט אויף, פאַרן קעלכל מוזיק!

פון דאַרטן מחותנים מיט לעמעלעך צוויי,
אַהער קומט אין ראַד, אַריין אין געדריי.

זע, דאַרט מען פירט אַ הילצערנע שטייג,
מען לייגט עס אַוועק — און גאַרניט! מען שווייגט...

פון ערגעץ אַ פעטער, פון וועלכן גוט יאָר,
ער לייגט צו צום נדן: הינער אַ פאַר.

דאַרט לויפט אַ מומע, אַזוי ווי אין טאַנץ,
הינטערן שאַל זי טראַגט גאַר אַ גאַנדז...

חתן-כלה גבירים, עשירים, נאָר זעט;
עס פעלט זיי דערווייל — אַ שמול און אַ בעט.

עם פעלט זיי א שטוב, א דאך איבער קאפ,
היידא אין טאנץ, שליסט איין זיך אין ראד!

מיידלעך און בחורים מיט אקסל פארגלידט,
טאנצן אין ראד, חתן-כלה אין מיט.

דער הימל שיקט אויך זיין דרשה-געשאנק;
גארבן מיט שטראלן ביים זונען פארגאנג.

עס פייפן די פייפלעך, מזל-טוב אייך!
איר זייט דאך גבירים, ווער איז אייך גלייך?

פרייד אין די אויגן, לחיים דעם פאר,
זייט געבענטשט! פאר ישראל א נייער דור.

גיי אויף דו נייער מאָרגן!

גיי אויף דו נייער מאָרגן, פון וואַלקנס זיך באַפריי,
גיס אַן מיין פאַלק מיט גלויבן צום בויען פונדאַסניי.

גיי אויף דו נייער מאָרגן, באַלויכט דעם טאַל פון לייך,
עס האָבן זעקס מיליאָנען קדושים דיין אויפשטראַלונג באַגלייט.

גיי אויף דו נייער מאָרגן! ברענג אונדז ליכט און טרייסט,
זאַל דאַס פאַלק שוין זיין פון אומגליק אויף אייביק אויסגעלייזט.

גיי אויף דו נייער מאָרגן, באַווייז זיך אין דיין פראַכט,
זאַל אויף אייביק שוין פאַרשווינדן די שוואַרצע טרויער-נאַכט.

גיי אויף דו נייער מאָרגן מיט ליבשאַפט פון דער הויך,
גיס אַן מיין פאַלק מיט זעאונג, מיט גבורה און מיט כוח.

גיי אויף דו נייער מאָרגן, די פינצטערניש פאַרוויש,
טראַג שטראַלונג דיינע קינדער ביי איין יום-טובֿ-טיש.

גיי אויף דו נייער מאָרגן, ברעך דורך דעם וואַלקן שטויב,
פון טיפעניש פון פּיין — מיין פאַלק צוריק דערהויב.

גיי אויף דו נייער מאָרגן, אויף יעדן שמעג און שליאַך,
זאַמל איין די קינדער דיינע הינטער איין שלום דאַך.

עם ישראל חי!

די ערשטע עלף קבוצות
אין נגב אַ מתנה.

עם ישראל חי!
עם ישראל חי!
דורך די בערג עם שוועכט אַ ניגון,
אלע שטערן זיך צעוויגן —
עם ישראל חי!
אלע וועלמן הערן, הערן,
קיינער וועט מיין פאלק צעשמערן —
עם ישראל חי!

טאַנצן מיידלעך אין אַ „האַרע“
און די בחורים, קיין עין הרע, —
עם ישראל חי!
פון די בונקערס, פון די קברים,
טאַנצן זיי אין נאַכט אַ „האַרע“ —
עם ישראל חי!

שרה, רבקה, רחלס טעכטער,
מיט געזאַנג, און מיט געלעכטער —
עם ישראל חי!
מדבר-פאַנען אויפגעהעלטע,
עלף קבוצות אויפגעשמעלטע —
עם ישראל חי!

ווי אַ קוואַל עם רוישט די בשורה:
ברוינע פיס מיט ערד און גבורה —
עם ישראל חי!
אויפגעשטאַנענע פון תהומען,
אויף צעפיקעניש די שונאים —
עם ישראל חי!

אויסגעלייזט פון קאַלכאוויוון,
טאַנצן זיי מיט נייעם גלויבן —
עם ישראל חי!

מרים טאנצט זיי איצט אַנטקעגן,
און זי פייקלט חי, צום לעבן —
עם ישראל חי!

יעקב דרייט זיך מיט זיין רחלען,
יידן, יידן האט בטחון —
עם ישראל חי!
אין די אויגן טאנצן טרערן,
אונדזער פאלק עם וועט זיך מערן —
עם ישראל חי!

7.

באַשאַף

גיב מיר אַ ליד, עס זאל שמעקן ווי ערד,
מיט פּרילינג-גראַז פון צייט ניט צעשטערט.

גיב מיר אַ ליד, ווי דער קוש פונם טוי,
מיט אויפגאַנג פון זון, מיט מאַרגן בלוי.

גיב מיר אַ ליד פונם שענסטן געבוי,
עס זאל שמעקן ווי לייב באַגערט צו אַ פרוי.

גיב מיר אַ ליד אַזוי פּריש ווי אַ קינד,
וואָס טראַגט אויף די בעקלעך זון און ווינט.

גיב מיר אַ ליד ווי דער ציטער פון האַרץ,
מיט חכמה פון צונג, ווי אַ דימענט שאַרף.

גיב מיר אַ ליד עס זאל ברענגען דעם שפּריי,
מיט צוקער באַקאַנדלען, ווייסקייט פון שניי.

גיב מיר אַ ליד : שאַמפּאַניע אין בלוט,
איך זאל זאָגן דעם אַלטן כי-טוב : עס איז גוט.

דאָס ליד פון באַשאַף אייביק עס קוועלט ;
עס עפנט פאַר דיר דאָס האַרץ פון דער וועלט.

מיט הבטחה פונם זיידן

דער זיידע מענדעלע מיט דער קליצטשע אויפן וועג,
ער פארט, און פארט און פירט אין זיין פארמעג,
ספרים יידישע צו שטיבער ווייט און וויסט:
א זון א גאלדענע דעם זיידן מענדעלען באגריסט.
דער זיידע מענדעלע רחבותדיק ווי א גביר,
ער פירט דאס יידיש ווארט פון מיר צו מיר.

שטיבעלעך מיט דעכעלעך אויסגעבעט פון שטרוי,
ביים ליכטבענטשן עם שטייט מיט הענט פארהילט א פרוי.
די הענט געאדערטע פון שווערער ארבעט וואך,
דער שבת קומט, זי ווארפט אראפ דעם יאך.
מיט ליכטיקייט עם בלענדט דער פרייטיקצונאכט,
דער זיידע מענדעלע האט א נייעם שבת מיטגעבראכט.

דער הימל איז מיט שמערן-גאלד פארזייט,
דער שבת-מיש מיט ספרים אויסגעשפרייט.
די קינדערלעך מיט פריידיקן געטומל און געשריי,
די קליצטשע רוט אין הויף און קייט א בינטל היי.
די פולע וואך גייט אויף ביים לבנה שייך,
דער זיידע מענדעלע שפאנט די קליצטשע ווידער איין.

דער זיידע מענדעלע איז ווייט פון אונדז אוועק,
געלאזן אונדז צו ירשנען זיין גרויס פארמעג.
און דיכטער היינטיקע מיט הבטחה אין די טריט,
טראגן פארן נייעם דור דאס נייע יידיש ליד.
די קליצטשע גייט ניט מער אין שווערן שפאן,
די וועלט מען קניפט צענויף דורך עראפלאן.

פון ערגעץ ווייט דער זיידע מענדעלע ער קוועלט,
פון שטיבער יידישע דאס נייע ווארט עם העלט.
די אייניקלעך זיי האבן ניט דעם גאנג פארשעמט,
דאס יידיש ליד גייט אויף אין ווייטער פרעמד.
מיט הבטחה פונם זיידן די אייניקלעך געפארט,
ווי אויף א רייפן פעלד גייט אויף דאס יידיש ווארט.

יום-טוב אינדערוואַכן

זאָג מיין חבר, איז עס אינדערוואַכן?
אויף טישן פלעמלען דאָך די שבתדיקע ליכט.
זע, די פנימער מיט יום טוב און בטחון,
עס שטרעלט א זון אין יעדן וואַכיקן געזיכט.

ניט געטרונקען — און מיר זיינען אלע שיכור,
ווייל הונגעריק נאָך יידיש ליכטיק וואַרט.
אין וואַכיקייט — דער יום טוב איז דער עיקר.
יעדער קלאַנג איז זיסער נאָך פון טאַרט.

עס איז א קוואַל דאָס יידיש ריינע לשון,
זע, די אויגן ווי דימענטן צעשטרעלט.
מיר האָבן דאָ אַ בונד אַ חברשן געשלאָסן,
זע, מיין חבר, ווי עס וואַקסט דער וואַלד ...

נאַנט איז אונדז אַיעדער שכן,
וואָס קומט צו אונדז מיט ליכטיקן נעמיט.
עס איז אַ יום-טוב אינמיטן אינדערוואַכן,
עס קריגט אַ תיקון יעדעס יידיש ליד.

איך בין געקומען היינט אַזוי צעבראַכן,
עס איז די וועלט מיט רשעות און מיט סם.
זע, אין אויגן ווי עס שטרעלט בטחון,
פון די פונקען שמידן מיר דעם פלאַם ...

דער אמניבוס

א.

דער „אמניבוס“ געפאקט מיט מענטשן,
דער וועג איז ווייס און שווימט צוריק.
הענט געקלאמערטע אויף פרענטשן,
זון עס שפיגלט יעדנס בליק.

פעלד און בוימער שווינדן, שווינדן,
שלאנקע זאנגען בלענדן גאלד.
סאסנעס פלעכטן זיך מיט לינדן,
און דער הימל בלוי באמאלט.

די זון זי פליט א רויטער פליגל,
דער „אמניבוס“ ער שניידט דעם ווינט.
און דאס לעבן ווי א וויגל
יעדנס גורל ווערט באשטימט.

ב.

ווער האט אָנגעקלאַפט דעם הימל ?
איז געפאלן אַ קאַמעט ?
ווער שרייט עס דאָרט אין ווילדן ווימל,
אַ מאַנין געטאַן האָט וועלכער שד.

געבראזג פון שויבן, פענצטער רעדער,
מענטשן פאלן אין איין קנול.
עס וויל זיך ראטעווען א יעדער,
יעדנס פנים איין שטיק גרויל.

אלע נעכטנס, אלע מאַרגנס,
אויפן וואַגשאַל פון איין בליק.
דאָס גאַנצע לעבן שרייט פאַרבאַרגן,
אין איין לעצטן אויגנבליק.

שווארצע נאכט, בעטן ווייסע,
ווער ליגט עם דארט אנטקעגן מיר?
בין איך א חלום פון א מעשה,
מענטשן פרעמד אויף בעטן פיר.

שווארצע נאכט, און שטילער קרעכצן,
פיר ווייסע גייסטער אין דער נאכט.
ווער האט אין פרעמדקייט אונדז פארשוועסטערט,
אויף בעטן פיר צונויפגעבראכט.

וועלכער גורל, וועלכער וויסטער,
האט א שארף געטאן זיין שפיו.
מיינע אויגן שווערע שליסט ער,
עם פאלט א בארג אויף מיינע פיס.

די שטילקייט שווימט אויף בלויע פליגל,
די שטילקייט טראגט מיך צו מיין רו.
אויף בלויע בערג צום העכסטן היגל,
און אט בין איך שוין מער ניטא.

איך בין געווען א בליץ פון זומער,
איך בין געווען א ווייטער קלאנג.
איך בין געווען — איך בין ניטא מער,
איך בין געווען א זונפארגאנג.

איך האב געוואלט די זון דערלאנגען,
איך האב דערזען דעם העכסטן זייל.
דורך פיין און טרויער דורכגעגאנגען,
איך בין געווען דא אויף א ווייל.

די שטילקייט שווימט אויף ליכט פון פינגער,
איבער מענטשן קעפ איך שוויס.
עם האט אמאל געלעכט א זינגער —
ווער האט פארלאשן היינט מיין שטים?!

איך שווים אזוי אין בלויע ווייטן,
איך שווים אויף שפינוועבס פון א בריק.
א מיידעלע שפילט אויף א פלייטל,
און רופט צום לעבן מיך צוריק.

זי רופט מיך מאַמע, אין מיין דרימל,
זי וועקט מיך מיט איר זיסן קול.
אין געבראָזג פון גלאַז און טומל,
זי רופט מיך דורך באַרג און טאַל.

אין מיין פאַל — זי האַלט מיך אונטער,
אין מיין שלאָף זי וועקט מיך אויף.
פייער רעדער פלאַמען בונטער,
פון די פלאַמען זי שווימט אַרויף.

איך שווים אין תהום און זינק אין שלומער,
אויף הייסע כוואַליעס פון דער לופט.
איך בין געווען — איך בין ניטאָ מער,
אין דער נאַכט אַ קינד מיך רופט.

ה.

הימל, ערד, און איך אינמיטן,
איבער מיר אַ קראַנץ פון שטערן.
איך האָב דעם טויט היינט אויסגעמיטן,
דיר מיין קינד, איך זאַל געהערן.

טויט, ער נידערט אין זיין שאַטן,
די לבנה בלאַנקט נאָך העלער.
זי האַט די פינצטערניש באַטראַטן,
און טראַגט מיר ליכט — אַ גאַלדן טעלער.

לבנה-טעלער פון נאַכט געטראַגן,
שטערן ליכטער לייכטן אונטער.
און איך שוועב אויף אַ פייער וואַגן,
דריי זיך רונד און רונד און רונדער.

וויל מיך אויפהויבן פון שוועבן,
טויט שטרעקט אויס די פינגער לאַנגע.
אַלץ אין מיר איז לויטער קלאַנגען,
איך וויל לעבן, לעבן, לעבן...

פון דער פינצטער

פון דער פינצטערניש ביסטו אויסגעוואקסן,
ווי עס וואלט דער שטורעם דיך צו מיר געבראכט.
אויף דיין פנים גרויל פון אלע מיינע שלאקסן,
ביסט אויסגעוואקסן ווי פון דער נאכט.

איך האב ניט געזען די וואונדן אויף דיין פנים,
איך האב ניט געזען די שנימן אויף די הענט.
איך וואלט דיך צווישן מיינע דערקאנען,
אין וואגל פון דער ווייטסטער פרעמד.

ניט דאס געוואלט דיר דורך די יארן זאגן,
עס האט א פינצטערניש מיינע אויגן צוגעדעקט.
געהערט האסטו דאס הארץ מיינס שלאגן,
ווי א זייגער שלאגט אויס פארלירענע מעג.

די בלויע שעה

ס'איז פונקט געווען אזא פארנאכט אט דעמאלט,
ס'איז פונקט געווען אזא מין בלויע שעה.
האָסטו פאר מיר אין שיינקייט אויפגעפלעמלט,
געפילט האָב איך ווי אייביקייט ביסט דאָ.

אין הימלים האָט זיך די זון געבאָדן,
צעוואָרפן איבער הימל איר געוואָנט.
ווי די זון האָט נאָר איר גאָלד צעשאַטן,
האָט די וועלט אין פייער אויפגעפלאַמט.

דער פארנאכט געווען א דורכזיכטיקער שפיגל,
אן אַדלער האָט געשוועבט אין רוים.
אין דער בלויקייט געשניטן זיינע פליגל,
גערוישט האָט יעדער בלאַט אין בוים.

וויפיל טרויער פון יענער שעה איז אויסגערונען,
וויפיל לעבנס האָט די צייט פארלאָשן.
היינט האָב איך די בלויע שעה צוריק געפונען,
ווי אן אוצר אין זכרון זי צוריק פארשלאָסן.

הינטער דיינע לינדן

הינטער דיינע לינדן האב איך מיין ליד געשפונען,
הינטער דיינע שאַטנס האב איך מיין טרייסט געפונען.
איך האב געטרונקען טוי פון דיינע בעכער טרערן,
מיט דיינע בלעמער-הענט געגלעט מיין פיכער-שמערן.
די יארן גרויליקע, מען זאגט זיינען פארשוואונדן,
אין מיר ווייטיקט אייביק פון מיין פאלק די וואונדן.
זע, ווי גרין ביסט ווידער היינט געווארן,
דיינע קרוינען אין גרינעס זומער ניי געבארן.

דו האַסט די גרינע סאַסנעס פאַר אַ חופּה מיר געליגן,
און אַפּט פאַרליבט מיט דיין שיינקייט דאָ געשוויגן.
מיט די בינען, שוואַלבען, גרילן נאַכטיגאַלן,
מיט זייער פרייד האַט אויך מיין ליד געשאַלן.
דער בוים-קלאַפּער, דער שער-שרייער, די מאַדנע גרילן,
זיי האַבן ניט פאַרשטומט מיין הייסן ווילן.
איך האַב מיין חלום מיט דיין זומער ענג פאַרבונדן,
מיט דיין פּראַכט האַסטו געקילט די הייסע וואונדן.

דער ווהי-פער-וויל ער רופט און וויינט זיין ניגון,
און וויל זיין חלום אין די שטומע בערג פאַרוויגן.
פליט פון בוים צו בוים, וויינט און רופט צו וועמען —
איך בין לויטער פיין און קאַן זיין ליד באַנעמען.
שענק מיר דיינע שאַטנס, שענק מיר דיינע בלעטער,
איך וויל פאַרקריצן מיין עכר און מיין שפּעטער.
וואַלד מיין וואַלד, הינטער דיינע שלאַנקע לינדן,
וועט מיין טרויער אַמאַל פאַרשווינדן? !

היינט קום איך צו דיינע שאַטנס ווידער,
וואונדן פון דער וועלט ברענען מיינע גלידער.
דו גיסט אַ שאַט אויף מיר צווייט פון דיינע שטויבן,
דו האַסט מיך פון דער נידער צו דיין הויך דערהויבן.
ווי אַ קעלמער וואָס פילט זיך אַן מיט רויטע וויינען,
קעגן זון און ליכט דיינע קרוינען שיינען.
אין טיפקייט פונם וואַלד פאַרצווייגט מיט דיר געוואַרן,
איך רינגל דאָ מיין לעבן אין רינג פון דיינע יאַרן.

צוויי ווערבטס

מיין שטיבל מיט זונליכט פענצטער,
מיט גרינע סאָסנעס אַרומגעקראַנצט.
ביי דער זייט האָב איך צוויי שענסטע,
דינע ווערבטס איינגעפלאַנצט.

איינע רוף איך נאָך מיין מאַמען,
די צווייטע — נאָך מיין טאַטנס נאָמען.
זאָלן מיר דאָ זיין צוזאַמען,
מיט דער אייביקייט אַרומגענומען.

ווען די זון גייט אויף אין פלאַמען,
און פאַרשלינגט דעם מאַרגן שמערן.
אויף דער ווערבט פון מיין מאַמען,
הענגען רונדע בלויע טרערן ...

די ווערבט שטייט דאָן איינגעבויגן,
דער גרויער קאַפּ איז גרין געוואָרן.
די גרויסע טרערן ווי אין אויגן —
שפיגלען זיך אין טאַג דעם קלאָרן.

דעמאָלט גיסן זיך צוזאַמען,
פון מיינע אויגן הייסע טרערן.
און איך פאַל צו צו מיין מאַמען —
אין שטומען בוים דערהערט צו ווערן ...

אין דער לעצטער שעה

אין דער לעצטער שעה, אין שלאפקייט פון די גלידער,
גאט, נעם ניט צו פון מיר, דעם קוואל פון לידער.

מיין אטעם, מיין הארצנשלאג — דיר געבן —
נעם ניט צו פון מיר מיין ליד: מיין לעבן.

נעם ניט צו פון מיר דעם כישוף-ניגון,
דורך מיין ווארט — דיין באשאף קריגט פליגל.

ווי פון א וואונדער-קוואל לידער קוועלן,
זונען פערל אין מיינע אויגן העלן.

אן זיי — בין איך נאכט אן שטערן —
אנגעלאדן מיט לעבן שווערן...

אן זיי — בין איך ערד אן רעגן,
צו זינגען לידער פאר דיינעטוועגן.

אין דער לעצטער שעה פון מיין אטעם צימער,
גאט, נעם ניט צו פון מיר דיין געשאנק: די לידער.

פארלאז מיך ניט מיין ניגון

איך האב אפגעשלאסן היינט מיין בוך,
וויפיל צער דא ליגט פארשוויגן,
דעם אמת אייביקן דורך ווארט איך זוך —
פארלאז מיך ניט מיין ניגון.

פארלאז מיך ניט אין גליק און פרייד
ווי אין אדערן די בלוטן,
פארלאז מיך ניט אין איינזאמקייט,
אין די גרויליקסטע מינוטן.

עס ניגונט נאך אין מיר דער קלאנג,
ביים ספר פון מיין זיידן;
פארלאז מיך ניט מיין שטיל געזאנג,
דער ניגון פון אונדז ביידן.

א זילבערנער הימל

אהרנען

הינטער זילבערנעם הימל און גאלדענע שטערן,
זיי האבן געשוואוירן זיך אייביק געהערן.

הינטער זילבערנער חופה זיי זיינען געגאנגען,
אין זייער חלום די וועלט צו דערלאנגען.

זיי האבן געחלומט : קינדער געבערן,
שענסמע מתנות דעם פאלק זאל געהערן.

די נאכט האט צעשפילט פון אור-קוואל די פלייסן,
מיט פויגל געזאנג אין גאנג זיי באגלייטן.

די שפע פון פעלדער, זיי ברכות געטראגן,
מיט ריחות פון זאנגען די ערד האט געשלאגן.

מיט שיכרות פון מירטן, מיט סאסנעס פון בוימער,
זיי זיינען געגאנגען צוויי ליכטיקע טרוימער.

אין נאכט פייער-פליגן : בריליאנטן אין אויגן,
פאר זיי אויסגעטאנצט דעם רעגנבויען.

א פערטל יארהונדערט איז שוין פארגאנגען,
הינטער זילבערנעם הימל און גאלדענע קלאנגען.

דורך דונער און בליצן, דורך שמורעס פון צייטן,
א זילבערנער הימל געלויכטן פון ווייטן.

דורך וואונדן פון לעבן, אין גאנג אין שווערן,
א זילבערנער הימל — און גאלדענע שטערן.

יאָרן און טעג זיי גייען, פארגייען,
איצט שפאנען שוין קינדער מיט זיי אין די רייען.

די מוטער דערציילט : דורך צימער פון טרערן,
א זילבערנער הימל — און גאלדענע שטערן...

אַזוי לאַנג

אַזוי לאַנג מיין לייב איז נאָך ווייס,
אַזוי לאַנג מיין גוף טראַגט קיין שניט.
וועל איך ליבן דורך היים,
ווי „בילימיס“ האָט געליבט.

אַזוי לאַנג מיינע צעפּ זיינען ברוין,
און טראַגן די בלאַנדקייט פון זאַנג.
מיין מויל רייף ווי אַ פּלויס,
מיט זיסן געטראַנק.

אַזוי לאַנג מיין גוף איז נאָך שלאַנק,
פון לעבן טיף איז מיין בליק.
וועל איך וועבן געזאַנג,
פון פרוילעכן ערדישן גליק.

אַזוי לאַנג, אַזוי לאַנג, אַזוי לאַנג,
דאַס לעבן אַזוי קורץ ווי אַ שפּאַן.
דיך פאַראייביקט אין ליד און אין קלאַנג;
פון מענער — דער איינציקער מאַן.

וואויל איז דער מאמען

חיהלען

וואויל איז דער מאמען, ליכטיק און גוט,
אז איך האב א מיידעלע — הארץ פון מיין בלומ.
אז איך האב א מיידעלע ליכטיק, און שייך,
מיט ברוינע צוויי אייגעלעך — יידישן חן.

גוט איז דער מאמען צו זינגען א ליד,
מיין מיידעלע ליכטיקע זינגט מיט מיר מיט.
און שפילט מיט די פינגער אויף ווייסן קלאוויר;
זיין זאלסטו מיידעלע נחת ביי מיר.

די אייגעלעך דימענט צעפינקלט און גרויס,
ווי פייגל אין פרילינג קלינגט איצט מיין הויז.
אוי מיידעלע, מיידעלע, ליכטיקע מיין,
וואויל איז דער מאמען, א מאמע צו זיין!

קינדערשע קלאנגען געצאמטע דורך מיר,
זיי פליצן מיין קינד ארום איצט פון דיר.
דאס וואס איך האב ניט דערגרייכט אין מיין גאנג,
ביסטו פון מיר דאס שענסטע געזאנג! ...

רויטע שיכעלעך

מיין מאמע האָט מיר געקויפט
שיכעלעך אויף פסח.
שיכעלעך אויף פסח.
האָב איך זיי אָנגעטאָן צום היסב בעט,
דעם גאַנצן אָוונט די שיכעלעך געגלעט.
אויף מאָרגן בין איך אין גאַס אַרויס,
מיט די שיכעלעך די קליינע,
מיט די שיכעלעך די שיינע,
און געשפיגלט זיך אין זיי —
ווי אין שפיגעלעך צוויי ...

מיין מאמע האָט מיר געקויפט
שיכעלעך אויף פסח.
שיכעלעך אויף פסח.
די גאַסן אין פּרילינג אויסגעצירט
האָב איך אין די נייע שיכעלעך שפּאַצירט,
די שטראָזן מיט בעז-בלומען באַדעקט
מיט יונג פּרילינג האָט די וועלט געשמעקט.

מיין מאמע האָט מיר געקויפט
שיכעלעך אויף פסח.
שיכעלעך אויף פסח.
ווען איך בין געלעגן שוין אין בעט,
האָב איך דעם זוילן שטויב געגלעט
און צוקאַפּנס זיי אַוועקגעשטעלט —
און איינגעשלאָפּן מיט'ן פּרילינג פון דער וועלט ...

האָט מיין טאַכטער היינט געקראָגן
רוימע שיכעלעך אויף פסח.
רוימע שיכעלעך אויף פסח.
פון אירע אויגן לאַכט די זון,
זי נעמט די רוימע שיכעלעך אַרום,
קושט זיי פונקט אַזוי ווי איך —
זיינען דאָס מיינע קינדער שייך ?
שיכעלעך אויף פסח,
וואָס בינדן אונדז צוזאַמען,
מיין טאַכטער און מיין מאמען ...

יאסעלען און געמין

ג'ב מיר ווערטער, מיין צונג איז שטום,
 מיין הארץ איז פול — זון, מיין זון,
 אט ערשט האב איך געוויגט דיין וויג;
 באגלייט דיך זון אין גאנג צום קריג.
 מיין שלאנקער זון, מיין שענסטער גליד,
 אלע טרוימען אין דיר געטרוימט ...
 אלע וועלטן אין דיר געבויט;
 אין דייע אויגן האב איך געבלויט ...

הארץ מיין הארץ, לייב מיין לייב,
 איך גיב דיך איבער צו א ווייב;
 מיין לעבן האט זיך היינט צעצווייגט.
 דיין טאטע שטראלט, דיין טאטע שווייגט.
 נאר זע דיין מאמע, דיין מאמע וויינט,
 אט ערשט געוויגט דיך אויף די הענט;
 קיינמאל זאלסט ניט ווערן פרעמד,
 אין ווייסן קלייד, אין חופה-קלייד —
 טאכטער, היט מיר אפ מיין פרייד!

דער זוניקער חלום

דער זוניקער חלום פון מענטשן,
ער פליט אָן אַ סוף, אָן אַ ברעג,
ער הויבט זיך אין אייביקער בענקשאפט,
ער פליט צו די הימלען אוועק.

ער ברעכט אלע תפיסות און צאמען,
קיין גרעניץ ניטאָ פאר זיין שוואונג.
העכער פון וואַלקנס און עראַפלאַנען,
ער טראַגט פון גלאַקזן דעם קלונג.

זיין גבורה איז ניט פון אַטאָמען —
ווי די וועלט דער חלום איז אַלט.
ער טראַגט פון דער מענטשהייט דעם זאָמען,
מיט זון און מיט לעבן ער שטראַלט.

ישעיה'ס און מיכה'ס חלום,
פאַרשמידן אין אַקער דעם שווערד;
די וועלט זאַל הויזן אין שלום,
פרידן זאַל בליען אויף דר'ערד ...

בוימער

בוימער איינגעוואַרצלטע דורך יאָרן,
פאַרקנאַטענע מיט מאַמע-ערד.
בוימער — יונגע, ערשט געבאָרן,
בוימער פון צייטן שמורמישע צעשטערט.

בוימער מיט אינגעוויידן דורכגעפרעסן,
מיט לעכער-הערצער דורכגעברענט.
בוימער — גרינע פליושענע ציפרעסן,
צו דער אייביקייט מיט אויסגעשמרעקטע הענט.

בוימער באַוואַקסענע ווי אַפּן,
מיט קודלעס גרינע, לאַנגע האַר.
ווי כימערן צו די הימלען גאַפּן —
ווער האַט פאַרפלאַנצט אייך, וועלכער דור ?

האַבן אינדיאַנער דאָ די פּיילן געצויגן,
געיאַגט זיך נאָכן ווילד, אין פאַנג.
האַבן ברוינע שבטים מיט פּייל פון בויגן,
געלעבט אין וואַלד פון אוראַנגאַטאַנג ?

בוימער דורכגעברענט פון היץ און שרפות,
סקעלעטן-בוימער, שוואַרץ און אויסגעדאַרט.
בוימער דורכגעפרעסענע פון בוימערשע מגפות,
שטייען דאָ אין אַנגסט פאַרשטאַרט.

בוימער אוראַלמע, מיט שלאַנגען-שמאַמען,
דורכגעפלאַכטענע, געאַדערטע אָן צאַל.
איך זע אייך דאָ אין וואַלד צוזאַמען,
איר וועבט דעם חלום פון אַמאַל.

און נעבן אייך יונגע בוימעלעך גרינען,
מיט לעבן פון אייער זאַפט גענערט.
דעם חלום וואַלדיקן זיי שפּינען,
מיט אייך פאַרוואַרצלט אין דער ערד ...

דער עפל בוים

דער עפל בוים האט ערשט געבליט מיט צווייטן,
מיט ווייסע בליטן אין די גרינע האר.
צווישן סאסנע וואלד געגרינט אינמיטן,
מיט עפל צוויט שנייאיק-ווייס און קלאר.

פון די בליטן האבן אויפגעבויכט זיך עפל,
מיט זון קאליר אויף דער בלייכער הויט.
זיי האבן פערלדיג געלויכטן אינם נעפל,
קליינע זונען — פייערדיק און רויט.

דער עפל בוים שטייט מיט דארע בלעטער,
ער האט אפגעגעבן דעם מענטש זיין פולע זעט.
די ערד ווערט פרוכטבארער און פעטער,
און וועכט פאר אים פון רו א בעט.

די פייגל זיינען פון זיין קרוין פארפלויגן,
דער שמורעם האט די נעסט צעשמערט.
מיט צווייגן שטייט ער איינגעבויגן,
נאר פעסט די ווארצלען אין דער ערד ...

סוף זומער

די ערד איז אָנגעזעטיקט מיט פרוכפערונג פון בליען,
די טרויב איז אָנגעטרונקען און פלאצט אַרויס מיט וויין.
די פייגל טשאַמעסווייז צו ווייטע ווייטן ציען —
דער האַרבסט, דער גרויער האַרבסט ער קומט צוגיין.

דער סוף פון זומער — וואו ציט ער איצט זיך איבער?
און שלעפט די אומרו מיינע ווי אַ שטומע קייט.
ווען אַלע גראַזן שמאַרבן — כדי צו בליען ווידער,
נאָך אַ זומער מיינער, ווי אַ שטראַל פאַרגייט.

דער סוף פון זומער מיט וואַלקנס שוואַרץ פאַרצויגן,
איבער לבנהס פנים ווי אַ טרויער-שלעפּ.
דער זומער מיינער איז ווי אַ שוואַלב פאַרפלויגן,
אין גאַלד פון זון, אין פאַרביקן געוועב.

דער וואַלד מיט שרייערס, שרייט אַליין זיך איבער,
און פינצטער איז די בוימער אין האַרבסטיק שטילער שעה,
זומער מיינער, זומער, ווען וועסטו גרינען ווידער —
דיין שיינקייט פאַריאַגן זאַל די שוואַרצע, ביזע קראַ.

האַרבסט שניט

פולע שפע, ווי אייטערס מיט מילך,
פליצט אריבער די ברעגן.
פלאטערלינגען זויגן די מילך,
פליען דעם זונליכט אנטקעגן.

פולע בוימער מיט רייפקייט צעגליט,
מיט עפל און באַרן באַהאַנגען,
אין חלום פון ברויטן רייפט דער שניט,
אין שווערע געבויגענע זאַנגען.

טאַנצן לאַשיקעס פריי אויפן פעלד,
קי מאַלעגירען אין שאַטן.
פויערס קלייבן מיט קאַרענע הענט,
די זערנעס, ווי שפילער אויף נאַטן.

זוימען און זאַפטן אין ערדישן שוים,
מאַמעדיק טראַגט זי פאַרבאַרגן.
מיטן נייעם פרילינג וואַרעמט זיי אויס,
זריעה פאַרן ליכטיקן מאַרגן ...

די זון האט זיך פון דער נאכט אויסגעשיילט,
איז אויף וועגן און פעלדער אויפגעגאנגען די פרייד.
דער וואלד האט אנטפלעקט זיין פורפור געוואנט,
מיט באגילדעמע בלעטער אין הארבסט אויפגעפלאצט.

און קינדער מיט ליכטיקע קעפלעך באשטראלט,
געגאנגען אנטקעגן דער זון אין דעם וואלד.
און מאמעס מיט אויפגעלויכטענע אויגן פון ליכט,
מיט זוניקער פרייד אין יעדנס געזיכט.

א פויער איז ארויס פון זיין שטאל מיט א קאץ,
א פערד האט געבריקעט אין גאלדן געשפאן, —
ווייל די זון האט באגאסן מיט גוטסקייט דאס פעלד,
און מיט זוניקע שטראלן געלאכט צו דער וועלט.

א וועווריק האט ארומגעהיפט אויף א בוים,
מיט ליימיקע שטרויען פארקיטעט א זויס.
דער הארבסט וועט אוועק, דער ווינטער קומט אן,
דערווייל גייט דער וועווריק א טאנץ צו דער זון.

די קאץ איז געשטאנען געזעטיקט און פויל,
די קעצעלעך אירע געקושט מיט איר מויל.
מיט פארזשמורעטע אייגעלעך — סאמעט אין האר ;
ווייס ווי די מילך — זייערע ציינדעלעך קלאר.

ווער האט די פעלדער אזוי בראנזיק באמאלט,
אין ברכה פון שטילקייט אין זניקן גאלד ?
ווער ס'האט געזען דעם זונען אויפגאנג,
איז געווארן אליין דאס שענסטע געזאנג ...

האַרבסט

רויטע חופות אויף די וועגן,
טאנצן שירמדיק אנטקעגן.
און די בלעטער האניק-גאלד —
וועלכע האנט האט עם באמאלט ?

רויטע חופות אויף די וועגן,
טאנצן סאסנעס זיי אנטקעגן.
אַ רעגנבויגן הענגט אינמיטן,
ווי אַ חלף איינגעשניטן.

רויטע חופות אויף די וועגן,
טאנצן שירעמדיק אנטקעגן.
און דער האַרבסט מיט גרויע פעדים,
וועכט דעם סוד פון טויט און לעבן...

א שניי בוים

א בוים איז געשטאנען פארטעמפט און פארשטארט,
די צווייגן פארקראמפט, די קארע פארדארט.

פון ווינטן געכיימט, פון רעגן געצוויקט,
די טויטע בלעטער פון שטורעם געפליקט.

האָט פלוצלינג א שניי פון די בערג אָנגעווייט,
דעם בוים אין ווייסן סאַמעט באַקליידט.

דער שניי האָט פון גליווער דעם בוים אויפגעוועקט,
מיט דימענט און זילבער זיין קרוין צוגעדעקט.

די זון איז אַרויס מיט אַ קופער געזיכט,
אויפן בוים אָנגעשפיזט איר שטראַלנדיק ליכט.

מיט שנייאיקן פוך די צווייגן באַקראַנצט,
מיט דימענט צעפינקלט, אין ווייסקייט צעגלאַנצט.

אין פלוש ווייסן סאַמעט, געהילט איז דער וואַלד,
א בוים איז געשטאנען אין ווינטער באַשטראַלט.

דעם מענטשנס גליק

די וועלט האט היינט א רוק געטאן זיך ווייטער,
פארויס געפלויגן טויזנט יאר.
אויפן פלאקערדיקן הימל שייטער —
לויפט פארויס און פליט מיין דור.

מיין דור ער פליט און שלינגט מעת-לעתן,
פליגלט דורך די וועלט אהין און קריק.
נאר מענטש אין זיין חלום האט פארגעסן,
אויף דער ערד עס וואוינט דעם מענטשנס גליק.

דאס גליק געשפייזט פון ערד און אקער,
מיט תבואה און מיט רייפן שניט.
מיט זונאויפגאנג און זונפארגאנג אין פלאקער,
מיט מאמעס און מיט קינדער אינדערמיט.

מיט ברויט און עפל און מיט רייפע טרויבן,
מיט דער ליבשאפט פון א מענטשנס בליק.
ניט אין פליגל וואס טראגן זיך פון אויבן,
נאר אויף דער ערד דארט וואוינט דעם מענטשנס גליק.

אויפן טורעם פון „לעיק מאָהאַנק“

איך שטיי אויפן טורעם, עם קנוילן זיך וואַלקנס,
איך בין אַ פאַסטעך פון געיאָנטע שאַף.
צופוסנס וועלדער — סאַסנעס אויף סאַסנעס,
אַ טייך שפיגלט דעם הימל אָן אַ סוף.

אַרום מיר פעלזן — פאַרשטיינערטע שיפן,
פאַרגליווערט אין שטיין-צייט, געאַנקערט אין הויך.
קאַלך-פעלזן ווי הירשן זיך הויבן פון טיפן,
שטייגן צום הימל און שווימען אין רויך ...

וועלדער ווי האַרדעס היות זיך שטיקן,
איינער אויף איינעם אין טיפקייט פון טאַל.
איך שטיי אויפן טורעם ווי אויף לופטיקע בריקן,
עס זינגען די בערג מיט מיין קול.

אַ באַרג ווי אַ וואַלפיש הענגט אינס נעפל,
דאַם מויל צעעפנט, פאַרגליווערט אין צייט.
אַ זילבער טייכל — אַ פאַנטאַסטישער זעגל,
אַ ריטשקע זיך שלענגלט — אַ פאַדעס פון זייד.

גרענעצן זיינען צערונען אין ווייטן,
ווי רעפטלעך טאַרט צעטיילט איז די ערד.
פעלזן צעשפאַלטן פון אוראַלמע צייטן,
פעלזן באַוואַקסן מיט פאַרפרוירענע בערד ...

פעלזן און בערג ווי פאַרשטיינערטע כוואַליעס,
פעלזן ווי ווילדע פערד אין גאַלאַפּ.
בוימער ווי מאַלפעס הענגען אויף סקאַלעס,
און קוקן צום אַפגרונט אָן פחד אַראַפּ ...

איך שטיי אויפן טורעם אין קאַסמוס פון וואַנדער,
עס אַנטפלעקט זיך פאַר מיר באַשאַף פון דער וועלט.
פעלזן און בערג פון טויזנטער יאַרהונדערט,
האַבן אַליין זיך מצבות געשטעלט ...

צו די בערג פון שאוואַנגאָ

דורך בערג פון שאוואַנגאָ
געזאַמלט מיט שפיז.

איך האָב געזען האַוואַנגאָ
ווי ער לויפט אינעם ווילד,
דורך די בערג פון שאוואַנגאָ
אין דער שטילקייט, פאַרשמילט.

דורך פעלדזיקע שטיינער
דער בופלאַקס נאָך יאַגט,
מיט געהייל אין די ציינער —
זיין עכאַ זיך טראַגט.

פעלדזן פאַרגיבורט —
מיט אוראַלמן כוח,
שטיינער פאַרגליווערט
בערג אינדערהויך.

פון די בערג פון שאוואַנגאָ
שלאַגט אַ לויטערער קוואַל,
מיט זילבערנע קלאַנגען
זינגט אַ וואַסער-פאַל.

געטרונקען דעם מאַרגן
אַזאַ פרייד האַט געקוועלט
דורך אוראַלמ פאַרבאַרגן —
אַ געזאַנג צו דער וועלט!

צו די בערג פון שאוואַנגאָ
צום פעלדזיקן כוח,
איך האָב היינט דערגרייכט —
די בלענדיקע הויך.

האַסט אַהין מיך געפירט,
דורך וועגן פון גרין.
צו די בערג פון שאוואַנגאָ
האַסט געבראַכט מיך אַהין.

אויבן — בלויקייט פון הימל,
אינמיטן — טומאַן.
ווי עס וואַלט אינדערלופטן
זיך צעגאַסן דער ים.

אונטן פעלדער קוואַדראַטן
מיט רחכות פאַרזייט,
מיט וויצענע אוצרות
פאַרן לאַנד אַנגעגרייט.

די בערג אַנגעפעלצטע
מיט סאַמעס אוראַלט,
עס הענגען דאַרט פעלדזן
מיט מיילער צעפראַלט.

איך האָב געזען אינדיאַנער,
מיט בראַנזענע פים.

פון אַדמס ריפ האַסטו זי אויסגעשניטן,
 אַריינגעפירט זי אין בראשית פון גן־עדן
 און אַ בונד אַ הייליקן מיט אַדמען פאַרשניטן,
 קיינמאַל זיי ניט אַפּצוטיילן.

מיט מאַמע פרייד האַסטו זי אַנגעגאסן,
 זי זאַל די מענטשהייט מיט איר מילך, דערנערן.
 עס האַט איר ליבשאַפט פון דור צו דור געפלאַסן,
 אַפט די מילך געמישט מיט צער פון אירע טרערן.

מיט זאפט פון טרויבן זינגען אירע בליטן,
 מיט גוטסקייט און מיט טוגנט האַסטו זי באַקליידט.
 דעם סוד פון ליבשאַפט זי טראַגט אויף אירע ליפן,
 מיט נייע דורות זי צאָלט דער אייביקייט.

די שטומע

זי רעדט מיט אירע הענט, מיט אירע בליקן,
מיט די פינגער ווי אויף א שפינדל ווארט זי שפינט.
שטומע קלאנגען ווי זי וואלט זיי פליקן,
ווי שטומע פעדערן שמיל זי שמילט.

זי איז א הארף וואס קאן ניט שפילן,
דער קלאנג ער שטומט אין איר פארשטיינט.
זי איז דער פלאם געשפאנט אין ווילן,
זי שטומט ווען איר הארץ עס וויינט.

געלעכטער — זי קאן ניט לאכן,
געוויין — זי וויינט ניט אויס.
נאר דער צימער פון אלע שפראכן,
פון אירע אויגן זינגט ארויס.

שיין איז זי, ווען אירע ברעמען צוקן,
גלייך דו קוקסט אין זון אריין.
זונען שטראלן פון די בליקן טוקן,
און רעדן אלע שפראכן אינגעהיים.

זי רעדט ווי אויף שטומע נאמן,
דו לייענסט זי דורך איר שטומען וואונק.
דאס ווארט ווי הינטער א בארג פארשאמן,
קלאנגלאז בלייבט די שטומע צונג...

שניי-כייטשן שלאָגן דעם דרויסן,
 די שויבן מיט האַגל פאַרשמיסן,
 אויף מיין טיש אַ בוקעט מיט רויזן,
 ווי פון גאַרטן ערשט אויסגעריסן...

דער שניי אין האַגל געפילדער,
 טיילט אַפּ דעם פּרילינג פון ווינטער.
 אין דרויסן אַ שמורעם געוויטער,
 דאָ, רויזן מיט בלעטער צעגרינטע.

אין דרויסן עס קריגן זיך שנייען,
 דאָ, גרינט אַ בוקעט מיט בלומען.
 ווינטן זיי ווייען און ווייען
 אין שטוב איז דער פּרילינג געקומען...

הוליעט איר ווינטן און שנייען!
 רויט זיינען פייערדיק בלומען.
 איר וועט בלויז חורבן פאַרזייען—
 פּרילינג וועט סיי ווי סיי קומען!

א בויס אין ווינטער

אָנטקעגן מיין פענצטער צו צפון,
שטייט אַ בויס אויסגעמאַן פון זיין קלייד.
די צווייגן אין גליווערניש שלאָפן,
שווייגט אַ בויס קעגן הימל אָן פרייד.

די צווייגן זשאַווערדיק, טרוקן,
ווי שמעכיק פאַרפלאַנטערט דראַט ...
זיין גוף פון שטורעם צעשלאָגן,
שמאַכט אַ בויס אינמיטן שטאַט.

אויפן בויס אַ בינטל פון שטרויען,
געבליבן איז הענגען אַ נעסט ;
וועט אַ פויגל דאָ ווידער בויען,
אויף צווייגן געשמיסן פון פרעסט ?

דער בויס אַ ריז געפרופטער,
זיין שטאַם טיף אינדערערד.
אין ווינטיקן שטורעם רופט ער.
זיין שטים ווערט ניט דערהערט ...

פאַלט אָן אַ שניי אויף די רימער,
אַ רעגן דעקט איבער דעם שניי,
ווי אַ כלה אין דימענט געפלימער.
אין קרישטאַלענעם צימער געשפריי.

די נעסט זיך ווייגט אין געוועבן,
ווי אַ קרוין אין געזאַנג פונעם ווינטער.
דער בויס זינגט אויף מיט לעבן,
און פראַסטיקע פערל צעצינדט ער ...

צווי קאנאריקלעך

געלעבט האבן צוויי קאנאריקלעך,
אין א זוניק-וואלדיקער היים.
צוויי פייגל מיט גילדענע שנאָבעלעך,
געזונגען טאָג אויס און טאָג איין.

געזונגען אויף בויערשע קרוינען,
צו הימל און זון זייער קלאַנג,
צו די ווייטע בערגיקע רוימען,
געפלאָסן דאָס פייגל געזאָנג.

די זיידענע פליגל געבאָדן,
און טוויאיקע בלעטער צעגרינט.
די פעדערן פוך אָנגעלאָדן,
מיט פרישן צעזונגענעם ווינט.

האַט אַ מענטש פאַרנומען די קלאַנגען,
פון גרינעם באַבלעטערטן צווייג.
און האָט די צוויי פייגל געפאַנגען,
צו זיך אין גילדענעם שטייג!

געבראַכט האָט דער מענטש זיי צוטראָגן,
אין אַ שטוב מיט שפיגלען אַ סך,
האַבן פליגל זיך אָנגעשלאָגן,
אין שטייג פונעם גילדענעם דאָך.

צענומען צעשראַקן די פליגל,
אַ פלי טאָן צום היימישן וואַלד.
זיינען אַנטקעגן געפלוויגן פון שפיגל,
קאנאריקלעך מיט פליגל צעפראַלט...

מענטש האָט געשאַנקען זיי קערנער,
און געבעטן: זינגט אַ געזאָנג!
די שפייז האָט געשטאַכן ווי דערנער,
ניט געבוירן קיין איינציקן קלאַנג.

אין ווינקל פון שטייג זיך פארקלייבן,
פארשטוממע קאנארקלעך צוויי.
פארדרימלמע, פארזונקען אין שווייגן,
און בענקען צוריק צו דער פריי.

פארטאג ווען די זון נעמט אויפגיין,
מיט זוניקע פעכער צעפלאמט.
הערט מען אזא פייגל געזאנג —
זיי בענקען צום היימישן וואלד.

צום וואלד פון ביימער און צעדער,
צום בלויזען הימל דער רוף.
צוריק צו די דופטיקע סעדער,
און זיי זינקען צוריק ווי אין שלאף.

די שנאבלען אין צווייג איינגעשטאכן,
די נעגל צעקריממע אין שטייג.
פון פליגל א קלאפן און פאכן,
צעבלוטיקט אויף גילדענעם צווייג ...

די אייגלעך אין דרימל פארזשמורעט,
צוויי קאנארקלעך זיצן באנאנד ;
איינער אין צווייטן געגורעט,
און בענקען צוריק צו דעם וואלד.

עס רעגנט

וואַלקנס אָנגעבויכמע — ווי מעלקנדיקע איימער,
עס רעגנט און עס רעגנט, עס רעגנט וויימער.

די פייגל פליען נידעריק, שיצן זיך פון רעגן,
שטראַמען וואַסער שווענקען אַלע וועגן.

די בוימער-אויגן פולע מיט טראַפנס טרערן,
די בלעטער בייגן זיך געבייטשט פון רעגן שווערן.

ווי אַ ים אַ גרויער הויכן זיך טומאַנען,
עס רעגנט און עס רעגנט, פון דעכער רינען שראַמען.

עס מעלקן זיך די וואַלקנס-איימער,
עס רעגנט, עס רעגנט, עס רעגנט וויימער.

אַ רויטער לייב האָט זיך צעלייגט אין הימל,
 זיין אַטעם — בליץ, זיין געניץ — דונער.
 ער שווימט מיט פייער קלאַען אין געווימל,
 צערייסט אויף שטיקער דעם הייסן זומער.

די בוימער אין אַ ווילד געפילדער,
 וויגן זיך אין בוימערשע געוואַלדן.
 דער רויטער לייב ער יאָגט זיך ווילדער,
 דעם בייזן הימל אויף צווייען שפּאלטן.

די האָר פון רויטן לייב איצט פּלאַמען,
 פון די בערג עס שלאָגט אַ פּארע.
 ווייסע וואַלקן-שאַף זיך קלאַמערן,
 הינטער אַ גרויער מאַמע-כמאָרע.

דער רויטער לייב שפייט מיט פונקען :
 אַ ווילדע חיה פון פּאַרצייטן.
 וואַלקן פּערד מיט פייער צונגען,
 אין גאַלאַפּ אין לופטן רייטן.

עס פויקט דער הימל, בערג — זיי שאלן,
 דער רויטער לייב מיט פייער-קלאַען ;
 עס גיט אַ פלייץ מיט רעגן-קוואַלן,
 עס קראַקען משאַטעם שוואַרצע קראַען ...

ניאגרא וואסערפאלן

אייביקע ווינטן ראנגלען זיך אין דיינע שנייען,
אייביקע שטורעמס דיינע שליערן צעווייען.
מיליאַרדן יאָרן בויערן זייערע קוואַלן
ריטשן אויס דעם שטורעם: ניאגרא וואסערפאלן.

מיליאַרדן רעגנבווגנס רייסן די אַטאָמען,
נאַטור כוחות געשפּאַנט אין פּערד מיליאָנען,
גאַלאַפּירן אין רעגנבווגנדיקע פּאַרבן —
גייען אויף ווי אין אַ צירק אין וואַסער-בערג און שטאַרבן.

קולות ברומען, ברילן אויס דיין גבורה
פון אורהיילן פון טייך און ים די בשורה.
וואַסער-לייבן פון אַפּגרונטן און טאַלן
אין ווירבל-תהום אויף וואַסער-שטויב צעמאַלן.

קאַלטע שרפות דורך נעפּלדיקע רויכן
אין לאַווע-בערג צו די גרונטן טויכן,
וואַסער-בערג מיט אורצייטיקע קוואַלן
רעווען אויס דעם כּוח: ניאגרא וואַסערפאלן.

אַרמייען אין געפּויקן ריטמיש שפּאַנען
טראַמפּלען און טראַמפּלען אין די וואַסער שראַמען,
קומען זיך אין זיילן בערג צוזאַמען.
פעכטן זייערע שווערדן אין די וואַסערפאלן.

וואַסער הענט הויבן זיך פון גרונטן
שוימען מיט בעכער-ליכט אין בונטן.
זילבער בעכער מיט שוימענדיקע שטראַלן
קלאַפּן-זיך און ברעכן זיך, אין דיינע וואַסערפאלן.

וואַסערן וואָס בענקען צו די ימען
באַהעפטן זיך און קנולן זיך צוזאַמען.
ברומען אויס דעם צאַרן און צעשאַלן
די גבורה פון דער וועלט — ניאגרא וואַסערפאלן.

זאַגן אַן דעם גאַנג דורך ווינטער און דורך זומער,
שרייען אויס די בשורה דורך בליץ און דונער.
קולות פאַרשטומטע זאַגן אַן דאָס קומען,
מיט קראַפט און ליכט די מענטשהייט צו באַזונגען.

בלויער בין השמשות

בלויער בין-השמשות — ווייסע שניי-בערג דרימלען,
בלויער בין-השמשות, נידערן פון הימלען.

אויף די סלופעס-דראָמן הענגען שאַנדאַלירן,
איוסגעהאפט פון פראַסטיק-בלויע דימענט שנירן.

בלויער בין-השמשות איינגעהילט אין נעפל,
הימל מיט דער ערד אייביקייטן וועבן.

אַוונט-ליכט פאַרהעפט מיט קלאַנג פון שאַטן,
בלויער בין-השמשות שפילט אויף זילבער נאַטן.

און איך ווער איינגעוועכט ווי אין טאָן פון פידל,
אין בלויען בין-השמשות, צווישן ערד און הימל...

א דיכטער אין דער פרעמד

ז. סעגאלאָוויטשן

איך האָב היינט געזען אַ פנים,
פון צער אַ מאַנומענט;
צוויי אויגן-הירשן מאַנען,
אַ דיכטער אין דער פרעמד.

די אויגן צוויי מיראָזשן,
פון חורבן און פון אַש;
אין „ראַיאַל“ עס רעשן,
רייד מיט מעסער-רעש.

און ער ווי צווישן קלאַנען,
מען לאַכט מיט פּוסטן שאַל.
איך קוק אויף זיין פנים
וואָס צערט מיט גיפט און גאַל.

ביי די ווייסע טישן,
קייט מען גומי-רייד;
„זיינע אויגן ריטשען
ניטאָ שוין מער קיין פרייד“!

ער זיצט דאָ ווי אַ פרעמדער,
ווי שבעה נאָך זיין היים;
אַן אַבל אַ פאַרשעמטער,
אַ פאַרגליווערט שטיק געוויין.

זיין גוף אַן אַפגעצערטער,
זיין שמאַלצער קאַפּ פאַרשנייט.
זיין פיין אַ טיף דערהערטער,
שרייט אַריבער רייד.

איך גיב מיין האַנט פון שלום,
דעם דיכטער אין דער פרעמד.
עס שווייגט זיין טרויער פנים,
פון צער — אַ מאַנומענט.

איך בין היינט אינמיטן פעלד געשמאַנען
צווישן גאַלדענע זאַנגען מיין גוף.
פון די גרינע זוניקע לאַנען
האַב איך דערהערט אַ גערוף.

ווי פון העלן הימל דעם קלאַרן,
דאָס קול האַב איך אַזוי גוט געקאַנט.
די זון האָט עס אין ליכט געבאַרן,
עס האָט אין זומער דערמאַנט.

דער ווינט האָט גערוישט אין די זאַנגען,
דאָס קול האָט גערופן פון ווייט.
מיט ציטער פון גאַלדענע קלאַנגען,
ווי דער רוף פון אַ פלייט.

דאָס קול איז פון ערגעץ געקומען,
פון ווייטן זונען פאַרגאַנג.
אַרויסגערוישט פון די בלומען,
אַזוי ווייט — אַזוי באַנג...

אויף די גאַלדענע זוניקע לאַנען,
האַט אַ מענטש דאָ געחלומט אַמאַל.
דער מענטש איז מער ניט פאַראַנען,
עס טראַגט זיך זיין לעבעדיק קול...

פּאָעטן

אַזוי ווי די שריפט פון פלאַנעטן,
געלייענטע דורך שמערן-זעער,
זיינען די שטילע פּאָעטן,
אין דינסטן געהער.

אַזוי ווי די קראַפט פון מאַגנעטן,
געשפּאַנטע דורך טייך און רוים,
זיינען די שטילע פּאָעטן,
אין כּישוף פון טרוים.

אַזוי ווי דער וויי פון קלאַרנעטן,
געצויבערט אין דינסטן געקלאַנג,
זיינען די שטילע פּאָעטן,
אין זייער פאַרטיפּטן געזאַנג.

אויף מיין שטול איז געזעסן אַ גרויסער פּאָעט

געווען איז עס היינט — צו געווען גאָר אַמאָל :
אַ פּאָעט איז געזעסן דאָ אויף מיין שטול.

ניט מיט סאַמעט און זייד דער שטול איז געכעמט,
נאָר אויף מיין שטול איז געזעסן אַ גרויסער פּאָעט.

מיין שטול האָט געשמעקט מיט צעדער פון וואַלד,
אויף מיין שטול איז געזעסן די שענסטע געשמאַלט.

זיין קאַפּ ווי אַ לייב מיט זילבער פאַרבלענדט.
די פינגער — קלאַווישן אויף פילכאַרע צוויי הענט.

זיין האַלדז ווי אַ פידל פון דינסטן געקלאַנג,
זיין האַרץ איז געווען אַ קוואַל פון געזאַנג ...

די אויגן — איך געדענק ניט צו גרין אַדער בלוי,
אין שפיגל פון זיי, אַ בילד פון אַ פרוי ...

ווען מיין אויג פאַלט צום ווינקל אין טאַג פון אַ שעה,
איך קוק אויף מיין שטול — דער פּאָעט איז ניטאָ ...

ווי איך וואַלט אין דער שטילקייט צו אימיץ גערעדט :
אויף מיין שטול איז געזעסן אַ גרויסער פּאָעט ...

אונדזער מאַרגן

איך האָב פאַרזייט אַ פּרילינג מיט מיין מי, אַ פּרילינג וואָס דאַרף ערשט קומען. עס וועלן אויפגיין אין רייפסטן בלי, פון דער ערד די בונטסטע בלומען.

איך האָב פאַרזייט אַ מאַרגן פאַר מיין קינד, אַ מאַרגן פון די שענסטע פאַרבן. אין יעדן גרעזל ליגט פאַרשפינט, נאָך מיר די וועלט וואָס זי דאַרף אַרבן.

איך האָב אין נעסט פון גרינעס קרייז, מיין בלויסטן הימל איינגעראַמט. די בערג ווי קעמלען פאַרנווייז, צווישן ערד און הימל איינגעשפאַנט.

אין יעדן טראַט, אין יעדן שפּאַן, לידער שווייגן פון אונדז בידן. דורך שווערער אַרבעט האַסטו מיין מאַן געבויט פאַר אונדז אַט דעם גן-עדן.

און ווען מיר וועלן מער ניט זיין, אונדזער מי דאָ ליגט פאַרבאַרגן. אין גרינעס וואַלד, אין זונען שיין, וועט אייביק לויכטן אונדזער מאַרגן...

אַ פונק מיט אַ פונק, אַ שטראַל מיט אַ שטראַל,
אַ טעלערל זון אין לויטערן קוואַל ...

אין לויטערן קוואַל, דער הימל, דאָס ליכט,
אין שפיגל פון קוואַל, עס טויכט מיין געזיכט.

אַרום לויטערן קוואַל, פון סאַסנעס אַ קרייז,
אין בוימער באַפליגלט אין בליטן פון ווייס.

עס רוישט אין די צווייטן מיט בינען געזשום,
דער קוואַל קוואַלט אַריין אין בוים און אין בלום.

אין לויטערן קוואַל דער ים און די וועלט,
מיט זון און מיט גאַלד דער קוואַל איז צעקוועלט.

אַ מענטשלעכער בליק, אַ לויטער געמיט,
פון לויטערן קוואַל שעפּ איך מיין ליד.

דורך לויטערע קוואַלן

א.

אַ, דו, וואָס ביסט פון חלום געקנאַטן
דו האָסט מיין וועלט פון ליבשאַפט באַטראַטן ;
דו ביסט היינט געקומען — מיין חלום באַגערטער,
דיין קרוין איז געשניצט מיט דימענט פון ווערטער.
איך האָב געשליפן מיין גאַנצן כלי-זיין,
דער פּרילינג געקומען דעם בוים צו באַנייען.
אַ כלום האָט געעפנט די פאַרשלאָפענע אויגן,
די אייביקע זון אין זיך איינגעזויגן ...
שיר-השירים, געזאַנג פון געזאַנגען,
מיט קראַפט ביסטו אין מיין בלוט אויפגעגאַנגען.
אַ געזאַנג צו די בערג, צו די לויטערע קוואַלן,
אַ געזאַנג צו דער וועלט מיין האַרץ וויל אויסשאַלן.
עס האָט בוים מיט בליאונג ווי מיט גלעקלעך געקלונגען,
דאַס בין איך מיט פּרוכטיקע לידער צעזונגען.

ב.

קומט פייגל, און פיקט זיי, און טראַגט זיי פאַנאַדער,
צעקלינגט מיין געזאַנג אין געפליגלטן וואַנדער,
וויל איך בין דער בוים צו דער ערד צוגעבונדן,
און דו ביסט דער חלום מיט זון אַנגעצונדן.
איך טרינק איצט דיין וואַרט פון שורות געפורעמט,
איך זוך דיין געשמאַלט פון בלעטער אַנטפורעמט,
איז עס קלאַנג, איז עס זעאונג, מיין חלום באַגערטער,
אין פאַרפלאַנטערטן וואַלד פון געלייטערטע ווערטער ?
וועסט קיינמאַל, אַ, קיינמאַל, פון חלום אַנטרינגען ;
איך וועל דיך ווי אַ זעאונג אין פינצטער געפינען,
אַ, דו, וואָס דו ביסט מיט מיין אַטעם פאַרקנאַטן,
איך בייג איצט מיין קאַפּ אין דיין אייביקן שאַטן,
מיט אייביקן לעבן איך וויל דיך פאַרשפינען,
אין שטראַליקער בליאונג דיין אַפּבילד געפינען ...

איך טרינק איצט דיין וואַרט, מיין חלום באַגערטער,
 דורך זון, און דורך הימל, אין שמילקייט דערהערטער;
 אייביקייט, שפּיל-אויף געזאַנג פון געזאַנגען,
 איך בין ווי אַ פּויגל — מיין האַרץ איז מיט קלאַנגען.
 די זון לאַזט אַראָפּ אַ פאַרהאַנג פון שטראַלן,
 מיט שאַטנס פון פינצטער איז נאַכט צוגעפאַלן.
 ווער בין איך? וואָס בין איך, אין שמערן געווימל?
 ווער זיינען די אויגן פון טינט-שוואַרצן הימל?
 וואָס קוקן אַראָפּ מיט קאַלטן געפּינקל,
 די זילבערנע שמערן, וואָס פינקלען און ווינקען.
 איז עס אורצייט מיט אורצייט — און איך דאָ אינמיטן?
 מיין ליד אין דיין אייביקן בוך איינגעשניטן,
 אין דונער, אין בליץ מיין ליד איז פאַרשריבן —
 זאַל מענטש מיט מענטש, זיך אין אייביגקייט ליבן.

קום אַרויס דו לבנה, דו נאַכטיקער וועכטער,
 קום אַרויס דו גולם, פון גאַט דאָס געלעכטער,
 דו ביסט דער גולם, און שפינסט אַזוי אייביק;
 מענטש איז שטויב, און וויילט נאָר דערווייליק.
 קום אַרויס, אין דיין רונדקייט מיט דיין קופּערנעם פנים,
 קום אַרויס דו לבנה, פון די פינצטערע תּהומען.
 אַט ביסטו, פאַרשווינדסטו, ווערסט ווידער געבוירן,
 אַט לאַכסטו, אַט נייגסטו לבנה-אויערן.
 און מענטשעלעך לויפן, האַווען און שטאַרבן,
 אַט ביסטו פון מענטשהייט, דער אייביקער שאַרבן...
 אַזוי איז געווען מיליאַרדן יאָרן,
 און דו ביסט אויף אַ האַר ניט עלטער געוואָרן.
 אַזוי ווי די שמערן דורך נאַכטיקע זיפן,
 דאָס זיסקייט פון וואַרט איך פיל אויף די ליפן...

איך בין רייף איצט ווי וויין מיט דער רייפקייט פון יארן,
 מיין טרער איז געלייטערט פון קוואל פונעם קלארן.
 פון מענטשלעכע ליידן פארקניפטע מיט פריידן,
 איך זינג איצט דאס ליד פון געלייטערטן שווינגן ...
 מיין קאפ מיין בלאנדן מיט אש כ'האב פארשאטן,
 די וואונדן פון וועלט — סס'קע שפראטן.
 דעם צער פון מיין פאלק, ווי קרייטעכצער ביטער,
 געפילט אויף מיין קאפ די גזרות פון שניטער.
 דעם גזר פון מיין פאלק שמאלץ אים געטראגן,
 ווען מיין קאפ מיט אומקום איז געווארן געשלאגן.
 פון שטויב כ'האב ווידער דעם קאפ אויפגעהויבן,
 איך בין איצט באשטרעלט מיט ליכטיקן גלויבן.
 און זע, איך בין ווידער באשאנקען מיט גבורה,
 צו טראגן דער וועלט די ליכטיקסטע בשורה ...

לבנה'קער קאפ, וואס דו היטסט די געוועבן.
 פון טאג און פון נאכט, פון טויט און פון לעבן.
 מענטש וויל דעם טויט דורך זיין לעבן פארטאן,
 עס בלייבט נאך זיין לעבן, די הייליקע טאטן.
 אזוי ווי דער פרילינג גיט ארויס זיינע צוויטן,
 און אלץ זינגט מיט לעבן מיט זאפטיקע בליטן.
 אייביקייט זינגט מיט פארשטיינערטע הארבן,
 גבורה פון בערג אין די רוקנס דערווארבן.
 א, הייליק מיך איצט, ווי א פארשטיינערטן שומר,
 א, נישטיקער מענטש פון ערדישן חומר.
 דו, וואס דו האסט דעם פונק אין מיר געצונדן,
 מיט דיין אפבילד אין שטילקייט מיין וועזן פארבונדן.
 איך זינג איצט צו דיר, און רוף אויס דיין נאמען,
 עס ענטפערן די בערג דורך אייביקייט — אמן.

די, וואָס וועלן קומען נאָך מיר, דורך די צייטן,
וועלן אונדזערע טרערן שניידן אין פריידן —
אין גרינקייט פון חלום איז ערד אויפגעגאנגען,
באָקסער און טייטלעך ווי פלייטן צעהאנגען.
ווייל אין אַלץ וועט זיין מיין אַטעם פאַרבאַרגן,
אין מענטשלעכן שלום, אין ליכטיקן מאַרגן.
מיט אייביקייט וועל איך דיין אַפּבילד פאַרוועבן,
ווייל רופן, איך רוף דיר דאָס אייביקע לעבן.
דורך גזרות און טרויער, דורך פיין און געוואָגל,
עס איז פול מיט געזאַנג מיין האַרץ ווי אַ לאַגל.
זאַלן די ברעגן זיך גיסן אַריבער —
שיר-השירים, געזאַנג פון די לידער.
זייט עדות איר פינקלנדיקע ליכטיקע שטערן,
וועלט, זאַלסט מיין קול ווי אַ דונער דערהערן.

אוי, זומער מיין רייפער, מיט וואונדער פון לעבן,
איך וויל דאָ מיין זיין מיטן הימל פאַרוועבן.
איך וויל דאָ מיין טראַט אין יעדן ווינקל איינקריצן,
פון ווינט און פון שטורעם מיינע קינדער באַשיצן...
עס פליט דאָרט אַן אַדלער צו די בערג אויפגעהויבן,
און שניידט די לופט מיט געפליגלטן גלויבן.
אוי, זומער, מיין זומער, מיין רייפסטער אין לעבן,
איך בין איצט פאַרוועבט מיט דינע געוועבן...
אַזוי ווי דער בוים דורך זעגישע ציינער —
געגאַנגען מיין לעבן דורך דערנער און שטיינער...
מיין געמיט ניט געוואָרן צעמאַלן פון ליידן,
אין טרערן געזייט — אין פרייד וועל איך שניידן.
מיין פאַלק בין מיט דיר, באַהעפט ווי אַ צווילינג —
דו ביסט דאָס לעבן — און איך בין דער פּרילינג!

פ.

איך וועל קומען צו גיין, איך וועל קומען צו שפאנען,
צו די וויינגערטנער, איילבירטן, איך וועל קומען דורך ימען.
צום קבר פון רחל, צום שמיינערנעם באַדן,
מיט גלות פון צער אויף די פלייצעס געלאָדן.
איך וועל זען אַט די ערד געהייליקט פון אַבות,
מיט קינדער ישראלס טאַנצן הקפות.
איידער מיין אַטעם וועט אַפגעקילט ווערן,
די ערד פון די אַבות מיט מיין חלום באַשווערן.
מיט יהודה הלוי'ס אייביקן חלום,
דער היים פון ישראל אַפגעבן שלום.
איך וועל אויסוועבן לידער פון אַלע יסורים,
אין געזאַנג פון ישראל וועט אויפגיין מיין פורעם.
און די וואָס זיינען אין קאַמף געפאַלן,
זאַל מיין ליד זייער אייביקן אַנדענק באַשטרעלן ...

י.

איך וועל צוגיין אַהין, וואו ס'האַט רחל געטראָגן,
צום ליכטיקן קוואַל די ערדענע קרוגן.
נייגן מיין קאַפּ צום שפיגל פון ברונען —
פאַלק, מיין פאַלק, איך בין אַהיים אַנגעקומען.
אין שפיגל פון קוואַל וועל איך שפיגלען מיין פנים,
דאַס וואַסער וועט לעשן מיין דורשטיקן גומען.
אַ פאַסטעך וועט רופן די שאַף און די רינדער,
ישראל וועט איינזאַמלען די פאַרוואַגלטע קינדער.
די האַנט פון שונא וועט מער ניט צעשמערן —
דער בוים וועט ווידער די פירות געבערן.
בערג וועלן לאַכן מיט נייע געזאַנגען,
ווייל אַ פאַלק איז מיט גבורה צוריק אויפגעגאַנגען.
פון אַש און פון פיין, פון צער און פון צאַרן —
אַ פאַלק איז מיט גבורה ווידער געבאַרן ...

יא.

עס איז אַ טראַפּן טוי אַראַפּגעפאַלן,
אַ קילער טראַפּן אויף מיין פּוס.

עם האָט דער וואַלד געזונגען מיט נאַכטיגאַלן.
 אויף יעדער סאַסנע האָט גערוישט אַ נוס.
 און זע איך זינג אין וואַלד איצט ווידער,
 און בוימלעך נייע זיינען אויפגעשטאַנען.
 דער אַלמער נוס-בוים אַ שטומער הימער,
 שטאַרצט אַרויס פון דרער'ד די שטאַמען.
 אַ הירש איז דורכגעלאָפן מיט צוויי הערנער,
 ער שוועבט אין פחד פון מיין שאַרף.
 זאַנגען זינגען מיט רייפּע קערנער,
 דער וואַלד ער שווייגט און האַרעכט.

יב.

ווער שאַרפט שוין ווידער היינט די שווערדן,
 ווער גרייט שוין ווידער שייטערס פאַרן קריג?
 אַ דו, אין שטילקייט ווייט דערהערטער,
 דורך פעדים פון אַן אויגנבליק.
 נאָך וויינט די וועלט פון אַלע גרוילן,
 נאָך שמרעקט די ערד אַרויס אַ האַנט.
 ווידער שמעלצט מען שחיטה-קווילן
 דורך האַס און גיפּט אין יעדן לאַנד!
 אַ גוטסקייט וואו ביסטו אַנטרוגען?
 אַ, אמת, ווער פאַרשמעלט דיין ליכט?
 אין אַ טראַפּן, טוי האַב איך באַנומען,
 וואַס האָט געקושט מיך אומגעריכט...

יג.

אַ פּלאַטערל פליט און לאַכט מיר אין פנים.
 אַ בלימל וויל מיך אין שיינקייט דערמאַנען.
 צוויי פייגל זיך האַבן צעקושט אויף אַ צווייגל,
 מיט פּיסקלעך שפיציקע, צוויי בלויע פייגל.
 איך ליג אין וואַלד אויפן גראַז אויסגעצויגן,
 דער הימל צעשפילט זיך ווי אַ רעגנבויגן,
 מיט זון און מיט גרין געמישט זיינע פאַרבן.
 ווי אַ קרישטאַלענער זייל מיט וואַלקנדלעך קאַרבן...

זיילן אויף זיילן מיט גאלדענע שפיצן
געטורעמט, געשליינגלט ווי פייער מיט בליצן.
הימל, שפיל אויף דיין פראכט אין גערענגל —
זינג איצט אריין אויך מייע געזאנגען!

יד.

זע דארט א נעסט האט א פויגל באווארנט,
מיט וויצענע זאנגען, די ריסן באשטארנט.
אט קומען ראבן מיט שווארצע געפליגל,
עס וויגט זיך די נעסט אין ווינטיקן וויגל.
און דארטן עס לויערט מיט צוקונג א שפארבער,
דאס זיינען די שונאים פון לעבן פארדארבער.
דער פויגל — די אייביקע היטערן — מאמע,
זי וועט ניט אפטרעטן דאס ארט פונדאנען.
און וועט צום נעסט דער שונא זיך טראגן,
זי וועט אים מיט מאמישע כוחות צעשלאגן.
מיט גאלדענע שנאבלען די פויגלען די יונגע,
זיי האבן זיך מיט ליבשאפט צעזונגען,
צו דער, וואס האט זיי געשאנקען דאס לעבן,
און וויל עס צוריק פאר די יונגע אפגעבן ...

טו.

איך בין אזוי שטארק ווי נאך קיינמאל געוועזן,
די חכמה פון פויגל ווי פון א בוך כ'האב געלעזן.
אין געזאנג פונעם פויגל, אין געפינטל פון שמערן,
צו זוניקער ליבשאפט, זיי אלע געהערן ...
וויל שונא דעם נעסט פון פויגל צעשמערן —
די היטערן — מאמע, זיין געדאכט וועט פארצערן ...
און יובלדיק לופטיק מיט געזאנג אין די פליגל,
זיך טראגן צום בלויען פעלדזיקן היגל.
צום ארט וואו איר נעסט, צוריק וועט זי פליען,
מיט פארבלומטיקטע פליגל צו די פייגעלעך ציען.
און בויען אויפסניי די נעסט די פארלענדטע,

מיט זאנגען פון פּרילינג אויף גראָזן פּאַרבּרענטע:
זינגען געזאַנג צום הימל בלויען,
ווייל קיינמאַל דער פּויגל ווערט מיט ניט פּון בויען ...

פז.

די ערד גיט אַרויס די זאַפּטן פּון גראָזן,
און גאַלדענע בינען אין טאַנץ זיך צעלאָזן.
דער וואַלד איז פּאַרוועכט מיט פּלאַנצן און בליטן,
הימל און ערד, און איך דאַ אינמיטן.
ווייט, ביסטו ווייט, מיין חלום באַגערטער —
דורך טאַג און דורך נאַכט אין שטילקייט דערהערטער.
מיט אַלץ בין פּאַרוועכט, מיט זון און מיט הימל,
מיין טרער — איז דער טוי אין געוואַשענעם בלימל.
מיין הויך — איז די זון וואָס וואַרעמט מיט לעבן,
די וועלט — דאַס ביסטו, איך פיל דיך דערנעבן ...
ווען נאַכט נעמט איר שאַטן אין טאַל פּאַרשפּרייטן —
דיינע אויגן-שטערן צום שלאַף מיך באַגלייטן ...

פז.

אַ, קולות פּון דורות, שוין ווייטע פּאַרגאַנגען,
איך הער אייערע שטימען אין וואַלדיקע קלאַנגען.
איך מיט זיך איצט אויס מיט אַלץ דאַ צוזאַמען,
אַט דאַכט מיר, עס רופּט מיך דאַס קול פּון מיין מאַמען.
איך הויב זיך אויף און לויף ווי אַ ווילדע,
לויף נאָך די שטימען, אין שאַטנס פּאַרהילטע.
ניטאַ קיין טויט, עס הויבן זיך קברים.
זיי רייסן צום לעבן, דורך טויט און דורך שטורעם ...
דאַס לעבן איז אייביק, עס רופּט פּון די ווייטן,
איך הער דורות זיך רירן דורך אייביקייטן.
איך הער אַ געזאַנג, איך הער אַ געיאַמער,
זיי זיינען פּאַרקניפט אין געבורט פּונעם זומער.

אָט שטייט דאָ אַ ווערבע, פאַרפלאַנצט נאָך מיין מאַמען,
און איך וועב פון לעבן יידישע גראַמען.
איך שעפּ פון וואַלד גייסטיקע קרעפטן,
און וויל זיך מיט טויט אין לעבן באַהעפטן.
אָט דאַכט זיך מיר אויס אין שטילקייט פון שווייגן,
די ווערבע פאַרברעכט אירע יונג גרינע צווייגן.
מיין מאַמע זי שטייט מיט אַפענע וואונדן,
ווי אַ כישוף איז פּלוצלונג דער זומער פאַרשוואונדן.
דער וואַלד איז נאַקעט מיט שוואַרצע סקעלעטן,
די ביימער מיט קנאַכיקע צווייגן זיי שפעטן ...
אַ בית-עולם וואָס האָט קיין שטיין דאָ אַפילו —
אַ טאַכטער זי קלאַגט מיט טרערן מיט שטילע.

אַ טאַכטער זיצט „שבעה“ און הערט ניט אויף קלאַגן,
נאָך איר מאַמען, איר פאַלק וואָס דער שונא האָט געשלאָגן.
זי האָט ניט קיין קבר די טויטע געפינען,
אָט רייסט אויף איר האַרץ, ווי אַ באַהאַלטענע „מינע“ ...
אָט רייסט אויף איר מאַרד, זי האַלט זיך צוזאַמען,
אָט הערט זי דאָס קול פון איר פאַרשניטענער מאַמען ...
אַ ווערבע! איך האָב ניט קיין האַרץ אויפצוהענגען,
אויף צעריסענע סטרונעס, שפּיל, צער, אויס מיין בענקען!
מיין האַרץ איז אַ האַרץ מיט אַפענע וואונדן,
עס בלוטיקט — אַן היילונג פאַרבונדן.
אזוי ווי אַמאַל איז געזעסן אַן אַבל,
געקלאַגט אויף זיין פאַלק ביי די טייכן פון כּבל.
ווער ס'איז געשלאָגן ווי איך פונעם שניטער —
נעמט אויף דעם צער, נעמט אויף דעם צימער!

עס וועט קומען דער טאָג, איר וועט שונאים באַצאָלן,
פאַר די בלוטיקע טרערן, פאַר די ביינער צעמאַלן!

פאר די אשיקע בערג, וואָס איר האָט ניט באַגראַבן,
אונדזער האָט וועט אייך פּיקען ווי טויטלעכע ראַבן! ...
איער ברויט איז פון מענטשלעכן בלוט דורכגעקנאַטן,
דער טאָג וועט נאָך קומען איער ביזן אויסצוראַטן!
וועל איך דעם טאָג, דעם געגאַרטן דערלעבן?
אַ די זון איז געמישט מיט רויכן און שוועבל.
פאַרנעם מיין געזאַנג דורך פשוטע ווערטער,
דו, ווייטער, דו נאַענטער, אין שטילקייט דערהערטער!
ווייל דו וועסט דיין ווערק דורך אייביקייט שפינען,
דורך ווינטער און זומער, דורך וועלדער וואָס גרינען.

כ.א.

ווען איך וועל ווידער מיינע אויגן אויפמאַכן,
וועט די זון דורך דיין ליכט צו מיר לאַכן.
וועט אויפשטיין די וועלט פונעם בלוטיקן דרימל.
מיט בלויקייט פון חלום וועט לויכטן מיין הימל.
אויב די האַק וועט דעם וואַלד ניט צעשטערן,
וועט די ערד נייע בוימער און אויבסטן געבערן.
אַזוי רינגלט די וועלט אין אייביקן וואונדער,
מיין זיין האָט פאַרקריצט דעם בלוטיקסטן יאַרהונדערט.
און זאָל דער יאַרהונדערט אַפגעמעקט ווערן,
ווייל מענטש האָט געוואַלט דיין באַשאַף צעשטערן!
דאָס לעבן איז הייליק פאַרקניפט דורך די זאַמען,
פון מענטשלעכער ליבשאַפט איך הייליק עם — אמן.

כ.ב.

איך האָב אויסגעחלומט אַ חלום אין מיינע שעהן,
אַ חלום פון גבורה, פון שיינקייט, פון קראַפט.
געשטאַלטיקט אים אין טאָג דעם בלאַען,
גענערט אים מיט מיין אַטעם, מיט מיין זאַפט.
פון אַלע פייערן — אין אים געבלאַזן פונקען,
פון אַלע זאַפטן — זיינע אַנגעטרונקען.
פון אַלע פאַרבן אויסגעכישופט העלער,
חלום מיינער, צווישן פעלקער-פענער.

איך האָב פינצטערניש מיט מיין ליכט צעשמעטערט,
אויף אַ חלום לייטער צו אים אַרויפגעקלעטערט.
אַ חלום העלן האָב איך זיך אויסגעמאַלן,
צווישן טאָג און נאַכט, צווישן וואָר און חלום.

בג.

געווען מיין לעבן שווער דורך טרויערן און קלאַגן,
האַט מיין האַרץ נאָך טרייסט צו מיין פּאַלק געשלאָגן.
איך האָב געפליגלט דורך בערג און טאַלן,
פאַר מיין פּאַלק דאָס שענסטע גאַלד געמאַלן.
דורך מיינע ציין געשלייפט די פּערל,
געבראַכט מיין חלום צו די שטערן.
דעם זונאוויפגאַנג פון הערלעכע פאַרטאַגן,
צו מיין חלום-לאַנד, תּמימותדיק געטראָגן.
דאָס גאַנצע גאַלד פון אַלע זונפאַרגאַנגען,
ווי אַ מזבח פאַר מיין חלום-לאַנד דערלאַנגען.
דאָס גאַנצע גרין פון אַלע זומערוועגן,
פאַר מיין חלום-לאַנד געשפּרייט אַנטקעגן.

בד.

עס האָט מיין חלום זיך געטראָגן צווישן פעלדער,
געוועקט די קאַמפּן פון די נייע העלדן.
איך בין מיט זיי געשוואומען דורך געפאַרן,
דורך פייער דראַטן, — דורך נאַכטיקע קאַשמאַרן.
עס האָט מיין חלום זיי באַגלייט דורך הייסע זאַמדן,
און געפיבערט אין קאַמף מיט זייערע קאַמפּן.
עס האָט מיין חלום זיי אין גאַנג געצונדן,
מיט מיין טרער געוואַשן זייערע וואונדן.
זין און טעכטער דורך די וועגן דערנער,
אינעם נייעם מאַרגן וועלן אויפגיין אייערע קערנער.
אויף די בערג וואו עס נעסטן זיך געצעלטן,
דאַרט פּלאַטערט אויך מיין חלום אַ צעהעלטער.

כה.

איך זיין דא צווישן ווענט אין קאלטן שטאָל פון ציגל,
מיין חלום טראַגט זיך אויפן ווינט פון פליגל.
מיין חלום פליט דורך ימען, אַקעאַנען,
צו די גרינע סעדער, צו די גרינע לאַנען.
צו געפלאַגטע ברידער פון טויט געבליבן לעבן,
זייער קיום אינעם נייעם מאַרגן ווייטער וועבן.
צו די נייע קינדער אין וואַגלעניש געבוירן,
צו די נגב-קבוצות וואו שונאים נאָך דאַרט לוייערן.
די געבראַנדטע אַרעמס וואָס זייען דאַרט איצט ווידער ;
ביין פון מיין געביין — דאָס זיינען מייענע ברידער.
זיי הויבן אָן אויפסניי און ווילן ווייטער שמידן,
אינעם פעלקער-שלום — דעם רינג פון שטאַלצע יידן.

כו.

אין יעדן טראַפּן טוי אויף אַ צווייג פאַרבאַרגן,
האַט מיין פּאַלק באַהעלט אין קאַמף — אַ נייעם מאַרגן,
פאַר יעדן פּאַדעם זון פון די הייסע שטראַלן,
פאַר יעדן גאַלד פון שיין — אַ ברודער איז געפאַלן ...
פאַר יעדן קנאַספּ פון גרין, פאַר יעדן צוויט פון בליטן,
אַ לעבן פון אַ שוועסטער אין קאַמף פאַרשניטן ...
פאַר יעדן זאַנג פון גאַלד, פאַר יעדן נעסט פון זאַמען,
האַט מיין פּאַלק באַצאַלט מיט זעקס מיליאָנען ...
ווען שונאָס שווערד האַט מיין פּאַלק געפייניקט,
פּאַלק, מיין פּאַלק, אין צער מיט דיר פאַראייניקט.
דורך שייטערהויפּנס גרויל און פּלאַמען —
איך בין פאַרגלידערט מיט דיר ווי אַ קינד מיט מאַמען ...

כז.

איך האָב אויסגעחלומט מיר פון אייביקייט אַ חלום,
פון פּאַלק און שטאַם אין פעלקער-רינג פון שלום.
מיין פּאַלק איז דורכגעגאַנגען בראַנד און שייטער,
אַרויס פון פייער אויוון — און קעמפט איצט ווייטער.

מיין חלום-לאַנד איז ליכטיקער נצחון,
ניט אַ געטשקע פון אַ האַנט צעבראַכן.
מיין חלום-לאַנד : גלויביקע אמונה,
ניט אַ וויסטעניש וואָס שמעקט מיט זומפּ און טומאה.
מיין פּאָלק איז ניט אַ צווייג פון שטאַם צעבראַכן,
מיין פּאָלק קעמפט און טראַגט אין זיך נצחון.
לעבט איבער שייטערהויפּנס, אַש און קברים —
מיין פּאָלק וועט ביישמיין יעדן שטורעם! ...

כה.

דורך גאַלדענע טעג, דורך הימלען קלאַרע,
הינטער הרי-חושך פון נעכטן.
אויף זאַמדיקן נגב, שורה נאָך שורה
אין צווילינגען בליטן זיך, פלעכטן.
אַט שטייען קינדער פון משה'ן דעם זיידן
וואָס האָט פאַר זיי ימען געשפּאַלטן,
אויף זאַמדיקן נגב וועט זיין אַ גן-עדן,
וואָס צייט האָט מיט דערנער פאַרשאַלטן.
דאַרטן באַגאַרטלט אַ שנירל פון זילבער,
אַ וואַסער וואָס פּרישט אָפּ די גרונטן.
מיט זניקע הענט עס זייען די קינדער
מיט בראַנזענע לייבער אין בונטן ...

כט.

אַ זקן קוקט צו מיט אַ באַרד אַ ווייסער,
ווי ער וואַלט איצט אַרויס פונעם חלל.
די לייבער צעגלאַנצטע מיט געפערלע שווייסן,
זעט, ווי זיי בויערן די קוואַלן.
ער זעט זיך איצט זיצן ביים שמיין ווי פאַרצייטן,
און שרה שפּאַנט מיט אַ קויבער.
אַ פאַסטעך קומט אויף אַן אייזל צו רייטן,
מיט זון אויף זיין פּלאַמיקן שויבער ...
און כוואַליעקע שאַף אין וויסקייט זיך קרויזן.

זיי לויפן פארויס און זיי מעקען,
הינטערן שטיין דער קוואל נעמט רוישן
מיט לעבן דעם מדבר אויפוועקן.

ל.

דער קוואל פון שיכטן פארטריקנט געווארן,
ער שלאגט אויף מיט כוח מיט נייעם.
זע ווי דער שטיין, אויפסניי האט געכארן
א קוואל דעם דארשט צו באפרייען.
מיט טייטלען, מיט מאנדלען, מיט טרויבן און פייגן
וועט אויפגיין דער זאמדיקער מדבר,
עס וועלן זיך שליסן צווייגן מיט צווייגן
אין בוימערשע רייען פארקניפט דא,
עס גייט אויף דער מדבר, עס הילכן דא לידער,
פון זעגן און העק, און מאשינען.
אקסל צו אקסל, ברידער מיט ברידער,
בויען א נייעם באגינען.

לא.

זע, אט די מאמע וואס איז מעוברת
מיט האפענונג פון פעלקער פון פרייע,
ישראל — דער פאטער ביים ברעג פון כנרת —
פורעמט א מענטשהייט א נייע.
די צען געבאטן געהייליקט דורך פייער,
דורך בליצן געקריצט זייער פורעם,
יעדער ברענגט זיין גבורה צו שטייער,
בוים דא פון שלום א טורעם.
א טורעם פון ליכט פארווארפן דורך זונען,
דורך לופטיקע, פעלקערשע בריקן,
א פאלק האט צוריק זיין גבורה געפונען,
א פאלק האט געפונען זיין תיקון.

לב.

צווישן די פעלדזיקע באנדיקע שטיינער
א קאסטן געטראגן פון יידן.

דאס טראַגט מען דאָס אַש און די ביינער
פון הייליקע קדושים פארשניטן ...
עס ציטערט דער באַרג, דאָס פּאַלק נעמט וויינען
און בויגן די קעפּ אין שווייגן.
דאָס אַש פון די מויע — געהערט יעדן איינעם,
דער יידישער טרויער — אַ נעפל נעמט שטייגן,
אַרויף צו די בערג, צו די הויכן.
דער טרויער פון יידישן חורבן.
די בערג הילן איין זיך אין נעפל פון רויכן,
עס שרייט יעדער אַשיקער קרבן.

לג.

אַ שופר האַרנט אויף, דורך די בערג אין אַ קלאַנג:
דאָס פּאַלק וועט קיינמאַל פאַרגעסן.
דעם נאַצי-עמלק — די קללה זאַל שלאַנגן
ווי פּרעה'ן — מכות זיי פּרעסן.
און אַקסל צו אַקסל, אַרעם אויף אַרעם,
טאַנצט מען אַ פאַרעקשנטע האַרע,
אַלמע און יונגע געברידערט אין פּורעם,
זיי טאַנצן דעם טאַנץ פון גבורה.
טרערן און פרייד געמישט אין די אויגן,
קיין צער איז ניט לויטערער ריינער,
ווען געשלאַגענע קינדער ווי אַ רעגנבויגן
רינגלען טאַמע-טאַמע אַשיקע ביינער ..

לד.

אַ שבועה הויבט אויף זיך ווי אַ דונער צעקראַכטער,
אַ וואַלד מיט געפויסקטע פינגער,
אַזוי ווי אַ רעגן פון הימל פאַרשמאַכטער,
שוועלן די אויגן פון ישראלס קינדער.
יעדנס שבועה געברענטע דורך פיינען,
טרויער מיט גבורה פאַרצווילינגט.
ווי זון דורך וואַלקנס — פנימער שיינען
מיט נייעס אויפגאַנג פאַרפּרילינגט.

ווי וויין דורך קעלטערס געווייניקט,
איז שטארקער דער יידישער גלויבן,
מיין פאלק דורך דורות געפייניקט,
מיט פעלקער גלייך איז דערהויבן ...

לה.

די זון פאלט אראפ מיט גאלדענע שטראלן
און פלעכט אויס פון צווייגן א העפטונג ;
איבער די בערג געזאנגען עם שאלן
פון יידישער נייער באהעפטונג.
עס שאלט א גערוף פון א שוף, פון א קוימען,
עס ריטשען מאטארן אין לופטן.
דורך די געצעלטן וואו וואגלער דארט וואוינען,
די ליכטיקע בשורה צעמראגט מען,
פון מי און ארבעט, פון מענטשלעכער גבורה,
אויף הורכות פון אלטע רואינען
צו די בערג און טאלן שאלט אט די בשורה,
זיי בויען א נייעם באגינען.

לו.

דוד המלך, תהלים'שער זינגער,
דיין ניגון זינגט צו די שטערן.
די נעכט זיינען אלט, דאס לעבן ווערט זינגער.
ווי דאס זאמד מיין פאלק וועט זיך מערן.
יהודה הלוי, איך קוש אפ דיינע וואונדן,
מיט דיין בלוט די ערד האסט געהייליקט,
ווען די לעצטע שקיעה, דעם ים האט געצונדן,
האסט מיט דער ערד זיך פאראייניקט.
איצט זינגען אויס די געקומענע ברידער
דיין ניגון פאר דער זון און די שטערן,
אין ווידערגעבורט שאלן העלדישע לידער,
אויך מיין ליד דערהערט זאל דארט ווערן.

א י נ ה א ל ט

47 — די טענצערן —
 אויפן שאַרפּשטיין פון אַ פּערטל
 48 — יאַרהונדערט —
 49 — אַ תּפּילה —
 50 — יעדעס יאָר —
 51 — מיין ליד —

ב.

55 — פּרילינג —
 56 — צוויי מאַמעס —
 57 — האַיד־פּאַרק —
 58 — לאָז מיין פּאַלק אַריין אַמעריקע ! —
 60 — יתומים —
 61 — ברודער, מיין ברודער —
 62 — דאָס הויז פון שלום —
 63 — דאָס שלום עליכם הויז —
 65 — אין אַנדענק פון אייניק ראַבאָאי —
 66 — עמוסל גודלמאַן —
 67 — דער טאָג פון שלום —
 68 — שווערדן —
 69 — עס וועט זיין אַ וועלט —
 70 — גבריאל דער פּויערשער זון (פּאָעמע) —

ג.

83 — לאָז אָפּ מיינע הענט —
 84 — קינדער פון ישראל —
 85 — דער גורל פון אַ פּאַלק —
 87 — דער טאָג פון געבאַט —
 88 — אַ גלאַק האָט געקלינגען —
 89 — געזאַנג צו די בינען ! —
 92 — די וואַנט —
 93 — דער שטיינערנער באַרג —
 94 — יעקב און זיין כּלה —
 96 — הגר —

3 — יידיש וואָרט —

א.

7 — וועלט גיב מיין מאַמען מיר צוריק —
 8 — אויפן חורבן פון מיין היים —
 12 — דאָרט וואו איך בין געבוירן —
 14 — ליכטיקע כלות —
 16 — צו די רוצחים ! —
 17 — אלמנה —
 18 — דער פּאַרזשאַווערטער שליסל —
 19 — מיין ברודער בנימין —
 20 — אַן אַרונדל פון בילדער —
 21 — אַ וויסער שניי —
 22 — דער לעצטער פון אַ שטאָט —
 23 — אַ ייד איז געבוירן —
 24 — אַ פּאַרלויירענער ניגון —
 25 — שיכעלעך —
 26 — אַ וויסע קלייד —
 29 — דעם זיידנס שטעקן —
 30 — די הייליקע שיימע —
 31 — דאָס פנים פון מיין מאַמען —
 32 — געזאַנג צום לעבן —
 33 — דער גאַלדענער בעכער —
 34 — גיב מיר כּוח —
 35 — די האַרץ —
 36 — פורים 1947 —
 37 — שפּיל יהודה —
 38 — זיין געבראַנדמאַרקטע האַנט —
 39 — אַ מענטשן שפּין —
 41 — געבורט —
 42 — דער פּייניקער און זיין קרבן —
 43 — צו אַ לעסטערער פון וואָרט —
 44 — די קללה שוף —
 45 — ערשט געכטן —
 46 — דער גולם —

131 — — — — — דער זוניקער חלום
 132 — — — — — בויםער
 133 — — — — — דער עפל בוים
 134 — — — — — סוף זומער
 135 — — — — — האַרבסט שניט
 136 — — — — — זון אויפגאַנג
 137 — — — — — האַרבסט
 138 — — — — — אַ שניי בוים
 139 — — — — — דעם מענטשנס גליק
 140 — — — — — אויפן טורעם פון לעיק מאַהאַנק
 141 — — — — — צו די בערג פון שאַוואַנגא
 142 — — — — — פרוי
 143 — — — — — די שטומע
 144 — — — — — בלומען
 145 — — — — — אַ בוים אין ווינטער
 146 — — — — — צוויי קאַנאַריקלעך
 148 — — — — — עס רעגנט
 149 — — — — — שטורעם
 150 — — — — — ניאגרא וואַסערפאַלן
 151 — — — — — בלויער בין השמשות
 152 — — — — — אַ דיכטער אין דער פרעמד
 153 — — — — — דאָס קול
 154 — — — — — פאַעטן
 אויף מיין שטול איז געזעסן אַ גרויסער
 155 — — — — — פאַעט
 156 — — — — — אונדזער מאַרגן
 158 — — — — — דורך לויטערע קוואַלן

98 — — — — — דער פאַרגאַנגענער ניגון
 98 — — — — — אַ ברייז צו מיין חברטע אין ישראל
 100 — — — — — דער דעמב
 101 — — — — — ניין און צוואַנציק קינדערלעך
 106 — — — — — צו קבורה
 107 — — — — — אַ חתונה אין ישראל
 109 — — — — — גיי אויף דו נייער מאַרגן!
 110 — — — — — עס ישראל חי!

ד.

115 — — — — — באַשאַף
 116 — — — — — מיט הבטחה פונם זיידן
 117 — — — — — יום־טוב אינדערזאָכן
 118 — — — — — דער אַמניבוס
 121 — — — — — פון דער פינצטער
 122 — — — — — די בלויע שעה
 123 — — — — — הינטער דיינע לינדן
 124 — — — — — צוויי ווערבעס
 125 — — — — — אין דער לעצטער שעה
 125 — — — — — פאַרלאָז מיך ניט מיין ניגון
 126 — — — — — אַ זילבערנער הימל
 127 — — — — — אַזוי לאַנג
 128 — — — — — וואויל איז דער מאַמען
 128 — — — — — רויטע שיכעלעך
 130 — — — — — זון, מיין זון

ביכער פון מלכה לי :

לידער — 1932.

געזאנגען — 1940.

קינות פון אונדזער צייט — 1945.

